

Š U M C

GLASILO OBČINE MEŽICA
junij 2015

XLI. številka / XIII. leto

BESEDA UREDNICE	2
UVOD	3
REALIZACIJA ZAKLJUČNEGA RAČUNA PRORAČUNA OBČINE MEŽICA ZA LETO 2014	4
JAVNI RAZPISI 2015 OBČINE MEŽICA	6
RAZVOJNI PROGRAM OBČINE MEŽICA ZA OBDOBJE 2012 DO 2022	8
PROGRAM LEADER INCLLD	10
ŠUMC V ŠTEVILKAH	11
PRAVNI NASVET ODVETNIŠKE PISARNE	12
NEVERJETNA LETA - TRENINGI STARŠEVSTVA	14
VRTEC: MAREC - MESEC DRUŽINE	16
VRTEC: BALETNA PREDSTAVA SNEGULJČICA IN SEDEM PALČKOV	17
OSNOVNA ŠOLA: NIZOZEMSKA	18
OSNOVNA ŠOLA: NATEČAJ »URESNIČUJMO, Z ENERGIJOVARČUJMO!«	19
OSNOVNA ŠOLA: BERLIN 2015	20
OSNOVNA ŠOLA: PRVO GENERACIJSKO DREVO	21
OSNOVNA ŠOLA: KVIZ „AMORS PFEIL ... DEUTSCHE REDENSARTEN GESPI- ELT!“	21
OSNOVNA ŠOLA: NARAVOSLOVNI DAN – GOZD ZLOVCI	22
OČISTIMO MEŽICO 2015	22
ČISTILNA AKCIJA LD PECA MEŽICA 2015	23
XXI. REGIJSKO PREVERJANJE USPOSOBLJENOSTI EKIP PRVE POMOČI CIVILNEZAŠČITE IN RDEČEGAKRIŽA V MEŽICI	25
ZA ZDRAVJE	27
DAN SOSEDOV	28
PRAZNOVANJE 1. MAJA NA VOLINJAKU	30
TK SO RAJALI IN SE NOSLI	31
KLUB KORATIO	33
DEMONSTRACIJA ZA MIR V KÖLNU IN APEL NEMŠKI VLADI	35
KNJIŽNICA MEŽICA	37
INTERPRETACIJA GEOLOGIJE ZA ŠIRŠO JAVNOST ZAKLJUČNA KONFERENCA COMENIUS	38
PIKADO TURNIR DRUŠTVA INVALIDOV MEŽICA	41
ZNANI MEŽIČAN: ANTON STRMČNIK - TONI	41
SPOMINI SLAVKA MALIŠNIKA NA ŠOLANJE IN DELO V RUDNIKU - II. DEL	43
NREZ KULTURE MI ŽIVETI NI!	46
MEŽIČARJI PO SVETU: DUŠAN ČEGOVNIK	48
JAPONSKA	50
KOLEDAR PRIREDITEV: MEŽIŠKO POLETJE 2015	54

Beseda urednice

Bralke in bralci Šumca, dobrodošli znova med sveže natisnjenimi stranmi.

Spet so po meri in okusu uredniškega odbora. Če je to tudi vaš okus, smo zadeli žebljico na glavico, če ne, ste še vedno dobrodošli, da izpolnite anketo iz prejšnje številke in jo prinesete v nabiralnik na naši občini. Do sklepa redakcije te številke je bil le-ta prazen ...

Prihaja poletje – koledarsko, vremensko, tudi Mežiško poletje. Čas za počitek, zabavo, polnjenje baterij. Morda za delni povzetek dela v 2015. Ste član društva? Seznajte nas z vašimi dejavnostmi, razširite si krog podpornikov s pisanjem v Šumc, prepričajte naše bralce, da je društvena dejavnost v Mežici aktivna na vseh področjih. Z veseljem bomo prebrali in vas pogledali na fotografijah. Tokrat med drugim objavljamo informacijo o tem, katera društva so financirana iz občinskega proračuna, pa tudi povzetek obsežnega dela naše sodelavke, ki je prelistala vse (!) dosedanje številke našega občinskega glasila in nam med drugim predstavlja, katera društva o svojem delovanju tudi preko Šumca poročajo o svoji dejavnosti. Nekatera si res zaslužijo vso pohvalo!

Če boste bosili brodili s Šumcem po Šumcu, kot smo predvidevali v pomladanski številki, pazite na časopis, da ga ne zmočite. Prav posebej pa pazite nase – bralci so za pišoče zelo dragoceni.

Lepo in toplo poletje želim.

Jerneja Vertačnik

Spoštovane OBČANKE IN OBČANI,

pred Vami je junijska – preddopustniška številka našega občinskega glasila ŠUMC. V njej so zbrani prispevki, ki Vas bodo popeljali v dogajanja preteklih treh mesecev in iz katerih je moč razbrati, da se v našem kraju in občini na mnogoterih področjih vedno nekaj dogaja.

V glasilu so novice o delu občinske uprave in občinskih organov, dogajanja v šoli in vrtcu, informacije o delu društev na področju športa, kulture, sociale in tudi vsakdanjega življenja.

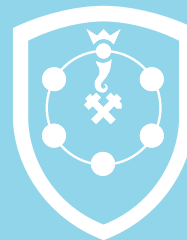
Resnici na ljubo smo že dodobra zakorali v letošnje leto in to se odraža tudi v začelih aktivnostih in projektih, ki jih izvajamo. V izvedbi je celovita obnova Kopališke ceste, cesta v Obrtni coni ob Meži, cesta proti »Štingam«, nadaljevali bomo z obnovo igral v otroškem vrtcu in osnovni šoli, v mesecu juliju pa začeli celovito obnovo Gosposvetske ceste.

O dokončanju teh naložb bomo podrobneje poročali v naslednji številki našega glasila, v teh poletnih mesecih pa se bomo potrudili, da dela čim prej zaključimo in da Vam pri izvedbi ne bomo povzročili preveč preglavic.

Junija se za dva meseca zaprejo šolska vrata in to je trenutek veselja za naše šolarje in dijake. Za dosežene učne uspehe jim iskreno čestitamo in upamo, da jim bodo ostali dnevi preteklega šolskega leta v lepem spominu ter da bodo v jeseni spet smelo in samozavestno stopili na pot novih izzivov in dogodivščin.

Vsem občankam in občanom želim, da kar najbolj koristno preživite poletne mesece, če se le da, tudi na dopustu, na oddihu ali pa doma v senci, seveda z našim glasilom v roki.

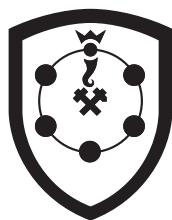
župan
Dušan Krebel

Dan državnosti v Sloveniji
obeležujemo 25. junija, na dan, ko je pred 24. leti slovenska skupščina sprejela temeljno ustavno listino, ustavni zakon in deklaracijo o neodvisnosti Republike Slovenije, s čimer smo Slovenci prvič v zgodovini dosegli lastno državnost.

Ob letošnjem Dnevu državnosti Vam iskreno čestitam in Vam želim prijetno praznovanje.

župan Občine Mežica
Dušan Krebel

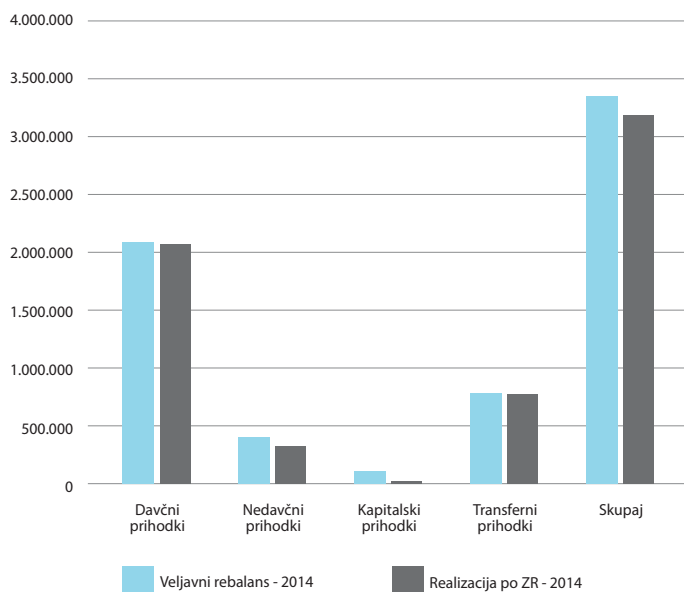

REALIZACIJA ZAKLJUČNEGA RAČUNA proračuna Občine Mežica za leto 2014

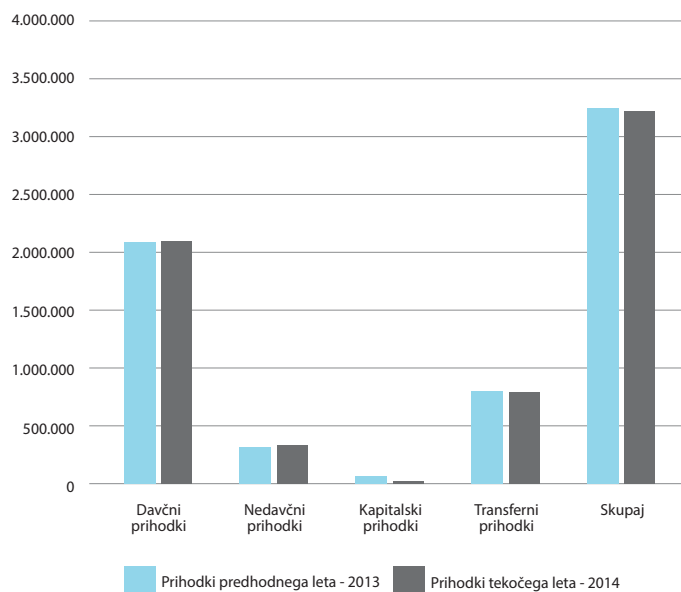
Dne 27.5.2015 je na 6. redni seji Občinski svet obravnaval in potrdil zaključni račun proračuna Občine Mežica za leto 2014. Proračun Občine Mežica za leto 2014 je bil sprejet na 25. seji občinskega sveta, dne 12.02.2014, objavljen v Ur. l. RS št. 14/14, odlok o spremembi odloka o proračunu Občine Mežica za leto 2014 je bil sprejet na 3. seji občinskega sveta, dne 17.12.2014, objavljen pa v Ur. l. RS št. 95/14, dne 29.12.2014.

V rebalansu proračuna smo za leto 2014 planirali 3.356.706 € prihodkov, realiziranih je bilo 3.192.928 €, kar znaša 95,1 %.

Realizacija prihodkov v primerjavi z načrtovanimi za leto 2014

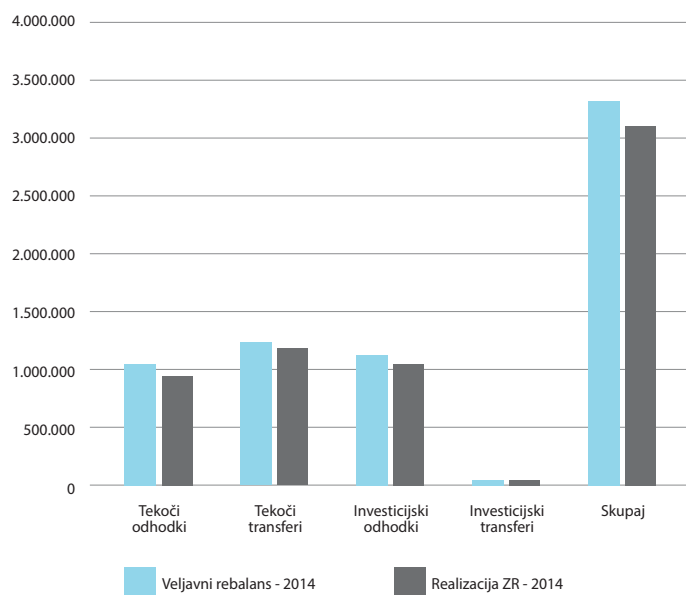
Primerjava prihodkov s prihodki preteklega leta

Največje odstopanje je pri kapitalskih prihodkih, saj v letu 2014 nismo realizirali prodaje zgradb in prostorov. Načrtovali smo tudi prodajo zemljišč v višini 50.000 €. Realiziranih je bilo za 17.878 €. Do razlike je prišlo zaradi prodaje zemljišč na Lenartovi ulici in zemljišč »pri Golobu« dosedanjim uporabnikom, katerim smo omogočili obročno odplačevanje. V nasprotnem primeru zemljišč sploh ne bi odkupili. Celotna realizacija bo v letu 2015 in 2016.

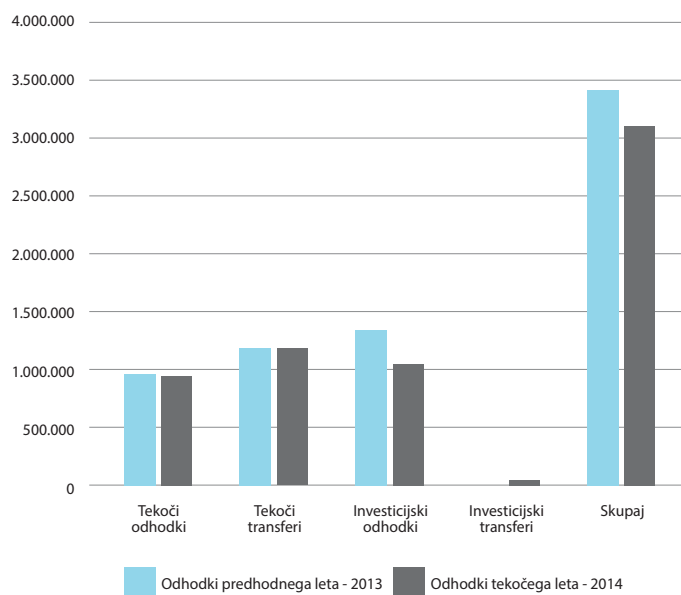
Prihodki so se v primerjavi s preteklim letom zmanjšali za 0,8 %. Davčni prihodki so se v primerjavi s predhodnim letom povečali za 0,2 %, od tega se je dohodnina zmanjšala za 12.404 €, kar znaša 0,6 %. Nedavčni prihodki so se v letu 2014 povečali za 6,2 %. Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki so večji za 11.790 €, to je delitev dobička na podlagi deležev od Koroških lekarn.

Realizacija odhodkov v primerjavi z načrtovanimi za leto 2014

Odhodki so bili v rebalansu proračuna načrtovani za 3.366.374 €, realizirani pa za 3.144.958 €, kar znaša 93,4 %. V okviru sprejetega proračuna je župan prerazporedil proračunska sredstva zaradi prilagajanja proračuna okoliščinam, ki jih pri načrtovanju ni bilo mogoče predvideti.

Primerjava odhodkov v letu 2014 z odhodki preteklega leta

Davčni odhodki so se v primerjavi s preteklim letom zmanjšali za 8,8 %, od tega tekoči odhodki za 0,2 %, tekoči transferi za 0,2 % in investicijski odhodki za 23,8 %. Investicijski transferi so bili realizirani v enaki višini kot predhodno leto.

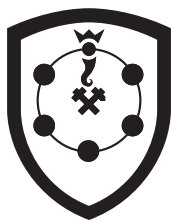
V računu finančnih terjatev in naložb je občina na podlagi notarskega zapisnika povečala kapitalski delež v Javnem komunalnem podjetju Log v višini 34.465 €.

V računu financiranja se izkazujejo tokovi zadolževanja in odplačil dolgov, povezanih s servisiranjem dolga države oziroma občine. Občina Mežica se je v letu 2014 zadolžila v višini 153.000 €.

Občina v zaključnem računu za leto 2014 izkazuje v bilanci prihodkov in odhodkov presežek prihodkov nad odhodki v višini 47.970 €, ki se v računu finančnih terjatev in naložb zmanjša za 34.465 €, v računu financiranja pa se poveča za neto zadolževanje v višini 26.550 €. Načrtovana razlika v znesku 40.055 € se poveča iz stanja sredstev na računu preteklega leta v višini 18.199 €. Sredstva v višini 58.254 €, ki so ostala na računu, bodo porabljena za izvrševanje proračuna za leto 2015.

Občina Mežica je kljub neugodnim finančnim razmeram na trgu in zmanjševanju finančnih sredstev s strani države z realizacijo proračuna dosegla svoje cilje.

Pripravila: **Petra Oserban**

JAVNI RAZPISI 2015

Občine Mežica

Občina Mežica je v mesecu februarju na spletni strani občine, lokalni CATV in v občinskem uradnem glasilu, na podlagi pravilnikov objavila:

- javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov s področja socialnega varstva, ki jih bo občina sofinancirala iz občinskega proračuna v letu 2015,
- javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov s področja kulture, ki jih bo v letu 2015 Občina Mežica sofinancirala iz občinskega proračuna,
- javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov športa, ki jih bo v letu 2015 Občina Mežica sofinancirala iz občinskega proračuna,
- javni razpis za sofinanciranje mladinskih programov in projektov, programov za mlade ter sofinanciranje stroškov delovanja izvajalcev mladinskih programov in projektov iz proračuna Občine Mežica v letu 2015.

Občina Mežica je v skladu z razpisi razdelila sredstva:

DRUŠTVOM S PODROČJA SOCIALNEGA VARSTVA:

Društvo s področja socialnega varstva	Točke	Skupaj €
1. Društvo paraplegikov Koroške	9	117,49
2. Društvo invalidov Mežiške doline	19,5	254,56
3. Društvo psoriatikov Slovenije	15,5	202,35
4. DU Mežica - skupina Lipa in Harmonija	18	234,98
5. Društvo projekt človek	9	117,49
6. Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen	10,5	137,07
7. Župnijska Karitas Mežica	48	626,62
8. Slovensko društvo za celiakijo, podružnica za Koroško	11,5	150,13
9. Društvo invalidov Mežica	66	861,60
10. Območno združenje Rdečega križa Mežiške doline, Občinski odbor Mežica	35	456,91
11. Ozara	20,25	264,35
12. Društvo diabetikov Mežiške doline	30,75	401,43
13. Društvo srčnih bolnikov – koronarni klub Mežiške doline	27,75	362,26
14. Koroško društvo za osteoporozo	13,5	176,24
15. Društvo gluhih in naglušnih Koroške	13,5	176,24
16. Društvo Altra odbor za novosti v duševnem zdravju	17,25	225,19
17. Društvo Sožitje za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Mežiške doline	24,75	323,10
SKUPAJ	389,75	5.088,00

Vrednost točke je 13,05 €.

DRUŠTVOM S PODROČJA MLADINSKIH PROGRAMOV:

Kulturno društvo, organizacija oz. posameznik	Točke	Skupaj €
1. Kulturno društvo pihalni orkester Rudnika Mežica	35	770,66
2. Planinsko društvo Mežica	15	220,19
3. Izobraževalno kulturno društvo mladih Perkmandelci	166	6.301,89
4. KUD Peca	37	1.086,26
SKUPAJ	253	8.379,00

DRUŠTVOM S PODROČJA KULTURE:

Kulturno društvo, organizacija oz. posameznik	Točke	Skupaj €
1. Pevska skupina Gorna Mežica pri DU Mežica	2.100	1.312,16
2. Lovski oktet lovske družine Peca Mežica	1.545	965,37
3. Združenje Ruda	1.580	987,24
4. Kulturno društvo – MPZ Mežiški knapi	2.700	1.687,06
5. Lutkovna skupina SUPER BICE pri DU Mežica	2.500	1.562,09
6. Društvo upokojencev Mežica – MPZ Viharniki	2.250	1.405,88
7. Kulturno društvo pihalni orkester Rudnika Mežica	10.990	6.866,96
8. Folklorno društvo Pušlc Mežica	2.200	1.374,64
9. Kulturno društvo ŠOK TEATER MEŽICA	2.760	1.724,55
10. Društvo klekljaric Koroške	1.100	687,32
11. Kulturno pevsko društvo Sv. Jakob	1.120	699,82
12. Kulturno društvo mešani pevski zbor Rožnik	1.820	1.137,20
13. Društvo literarno gledališče Treska Mežica	1.360	849,78
14. Kulturno pevsko društvo Sveti Lenart	1.000	624,84
15. Kulturno društvo Mežiški frajtonarji	1.100	687,32
16. Društva za razvijanje znanja Klub Koratio	1.400	874,77
SKUPAJ	37.525	23.447,00

Vrednost točke je 0,624837 €.

Komisija za oceno ponudb s področja kulture je ponudnikom razdelila 24.217,00 € in sicer: 23.447,00 € na podlagi točkovanja.

Vrednost 1 (ene) točke je 0,624837 €.

770,00 € pa kot pavšal.

Komisija za oceno ponudb s področja kulture je ugotovila, da razpisnim pogojem popolnoma ne ustrezajo prijave naslednjih društev: Kulturno društvo literatov Mežiške doline, OŠ Mežica – Tim za kulturo, Kulturno društvo Peca in Društvo invalidov Mežica, vendar pa v ponudbi izkazujejo kvaliteten in strokovno dovršen program, ki nagovarja širše občinstvo, zato jim na podlagi 15. točke pravilnika (posebni kriteriji) podeljuje pavšal in sicer:

1. Kulturno društvo literatov Mežiške doline	200,00 €
2. OŠ Mežica – Tim za kulturo	250,00 €
3. Kulturno društvo Peca	250,00 €
4. Društvo invalidov Mežica	70,00 €

DRUŠTVOM S PODROČJA ŠPORTA:

PROGRAMI ŠPORTNE VZGOJE OTROK	Skupaj €
1. Osnovna šola Mežica	1.495,80
2. Društvo za šport in rekreacijo – splošna vadba	498,60
3. Tenis klub Mežica	498,60
SKUPAJ	2.493,00

PROMOCIJSKE PRIREDITVE	Skupaj €
1. Športno društvo starodolniki Mežiške doline	99,72
3. Tenis klub Mežica	498,60
4. Tekški klub GRČA Mežica	99,72
5. Društvo upokojencev Mežica – balinarji – kegljači	199,44
6. Društvo za šport in rekreacijo – smučarski klub,	199,44
6. Strelsko društvo Tone Okrogar – Nestl	299,16
7. Nogometni klub Akumulator	99,72
8. Kriket klub Mežica	398,88
9. Društvo invalidov Mežica	199,44
10. Disk golf Disk golf klub Mežica	398,88
SKUPAJ	2.493,00

KAKOVOSTNI ŠPORT	Točke	Skupaj €
1. Nogometni klub Akumulator	54.325	4.600,70
2. Društvo za šport in rekreacijo Mežica – odbojka ženska	92.933	7.870,35
3. Društvo za šport in rekreacijo Mežica – odbojka moška	96.600	8.180,90
4. Karate klub Mežica	51.900	4.395,33
5. Kriket klub Mežica	21.000	1.778,46
6. Društvo za šport in rekreacijo – smučarski klub	12.787	1.082,91
7. Judo klub Mežica	6.900	584,35
SKUPAJ		33.6445 28.493,00

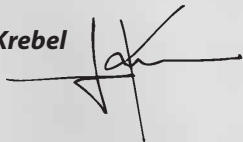
Vrednost točke je 0,084688433 €.

ŠPORTNA REKREACIJA ODRASLIH	Skupaj €
1. Društvo upokojencev Mežica	854,40
2. Strelsko društvo Tone Okrogar – Nestl	427,20
3. Izobraževalno kulturno društvo mladih Perkmandelci	427,20
4. Društvo za šport in rekreacijo – NT	427,20
SKUPAJ	2.136,00

Olga Vršič, Služba za družbene dejavnosti

V imenu občanov Mežice in v svojem imenu
ISKRENE ČESTITKE VSEM STAROSTNIKOM,
 NOVOROJENCEM IN NJIHOVIM STARŠEM.

župan **Dušan Krebel**

Novorojenci

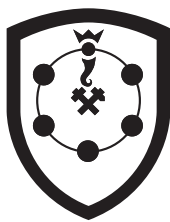
LINA NAKIČ
 SOFIJA JANOTA
 GABER DOBELŠEK
 MATEVŽ KEBER
 OSKAR OVNIČ

85 let

IVANA KOGELNIK
 ANGELA PRATNEKAR
 ZOFIJA SVERŠINA

90 let in več

JULIJANA BOJNEC
 ROZINA FORSTNER
 ZOFIJA GAVEZ
 LJUDMILA KOPMAJER
 EMILIJA KUHAJ
 ALOJZIJA NOVAK
 MARIJA PODOJSTERŠEK
 FRIDERIK ŠUŠEL

RAZVOJNI PROGRAM OBČINE MEŽICA za obdobje 2012 do 2022

Čas hitro mineva – mladim malce počasneje, starejšim vedno hitreje, tako sem morda nekoliko v zamudi s tem komentarjem, vendar ker je razvojni program opredeljen še za nekaj let v prihodnosti, in ker nam predlagajo sodelovanje pri oblikovanju razvojne strategije do leta 2020, bi morala biti vsebina tega programa še aktualna in je morda dobro, da si jo priključimo v spomin.

V letu 2011 so veljaki v naši občini sklenili, da bi „v skladu z aktualnimi zahtevami nacionalne in evropske razvojne politike“ (cit. z vabila) tudi pri nas izdelali razvojni program za obdobje do leta 2022. Za izdelavo razvojnega programa je občinska uprava objavila razpis – javno naročilo in na osnovi tega razpisa je povabila nekaj podjetij, ki so oddala ponudbe za izvedbo tega dela v obliki elaborata z vsebino, ki bi naj začrtala razvoj naše občine.

Potem smo bili tudi občani, podjetniki in predstavniki ustanov povabljeni, da bi sodelovali pri izdelavi tega dokumenta in za ta namen bi naj bile in so bile organizirane t. i. delavnice za posamezne zadeve v zvezi z našim bivanjem v tem prostoru, delom – gospodarjenjem in drugimi pomembnimi področji.

Novembra 2011 je bila izvedena prva delavnica na temo: Prostorske možnosti razvoja občine Mežice in uskladitve z novim prostorskim planom. Tedaj je bil namreč v izdelavi nov prostorski načrt, to je na osnovi številnih predpisov izdelan sklop elaboratov, ki obsegajo 200 in še več strani, na osnovi teh elaboratov je bil leta 2013 sprejet Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Mežica. Že samo ta odlok je napisan na 66 straneh.

Mislim, da smo se tedaj – torej jeseni 2011 – prebivalci Mežice kar odzivali na povabilo in smo podali pripombe in mnenja k osnutku tega prostorskega načrta.

Nekateri smo se udeležili tudi omenjene delavnice. V diskusiji smo ugotavljali, da je predvsem prostor z veliko zelenih površin v naselju Mežica opredeljen kot pomembna razvojna možnost in razvojna prednost. Ocenili smo, da je pomembno, da so – bodo – odprte nove lokacije za stanovanjsko gradnjo in gradnjo gospodarskih obratov – delavnic, slišali pa smo tudi priporočilo, da bi naj dovoljevali oz. olajšali pogoje za začetek kakšne gospodarske dejavnosti tudi v zasebnih hišah in stanovanjih, da ne rečem v garažah, kar je dandanašnji kar aktualno. Voditeljem delavnice – potencialnim avtorjem razvojnega programa smo priporočili, da bi proučili demografsko sliko in demografsko projekcijo za naše mesto. V tej diskusiji je udeležene te delavnice omenil, da je iz njegove generacije – tedaj v starosti okoli 40 let – v Mežici zelo malo ljudi. Pomislila sem: seveda, to je generacija, ki je „svoje mesto pod soncem“ iskala pred 20 leti, torej okoli leta 1990, ko tukaj res nismo videli nobene perspektive.

Mnogi so se odselili. Toda to je generacija, ki bi sedaj morala biti zelo pomembna nosilka gospodarskih dejavnosti. Ob demografski projekciji smo poudarjali tudi pregled in projekcijo zaposlitvenih možnosti in predlagali, da bi v delo v zvezi z občinskim razvojnim programom vključili tudi naše študente.

Na naslednji delavnici, ki je bila v januarju 2012 nam je predavatelj – vodja delavnice predstavil razne

možnosti pridobivanja denarja za razvoj, seveda pa morajo biti v osnovi predložene ideje in izdelani osnutki ali predlogi razvojnih projektov.

V februarju 2012 smo bili povabljeni k diskusiji o razvoju turizma. Voditeljica delavnice je predložila zapostavljenost razvoja turizma v obdobju, ko je bila naša dolina usmerjena v intenziven industrijski razvoj. Že prej omenjeno naravno okolje, recimo zopet „zelena dolina“ s kulturno-zgodovinsko dediščino, pomembno povezano z rudarstvom, pa bi vendarle ponudila tudi možnosti za razvoj turizma. No, nekateri projekti na tem področju so sedaj uspešno v razvoju – dejavnosti v projektu „Podzemlje Pece“, Geopark, gorsko kolesarstvo in mnogi drugi, še vedno pa so naši kraji bolj ob robu dogajanja, kar v turističnem smislu morda ni slabo, če bi ta „rob“ pomenil mir, domačo udobnost, varnost, vendar smo za sedaj še bolj prepoznavni zaradi zelo slabih cest, pa tudi nastanitvenih možnosti za goste je malo. Na delavnici je bila omenjena tudi nepovezanost obratov – podjetij – ustanov s področja turizma, morda pomanjkanje znanj in motivacije.

Vendar sem imela dober vtis, da bi si ob primernem povabilu ljudje, ki so dejavni na področju turizma, v gostinstvu ... želeli sodelovati in napredovati.

Na naslednji delavnici v marcu 2012, ko bi naj govorili o razvoju gospodarstva (no, tudi turizem je

gospodarska panoga in želimo si, da bi bila zelo pomembna), o razvoju podjetij, o podjetništvu ... je bilo zelo malo ljudi, zabeležila sem le omembe pojmov, ki so običajne v teh diskusijah: razvojni potenciali, strateške razvojne usmeritve, podjetniški inkubator, javno-zasebno partnerstvo. Očitno na tem področju vsaj tedaj še nismo imeli dovolj moči in vzpodbude za prave podjetniške ideje.

Ta projekt je bil očitno optimistično zastavljen v upanju, da se bomo občani bolj angažirali s predlogi za razvoj naše občine. Mislim, da je bilo to pripravljenost in željo moč zaznati vsaj na delavnici o razvoju turizma, kjer bi s primerno senzibilnostjo najbrž bili lahko zastavili razvojni projekt s sodelovanjem in motiviranjem že uspešnih obratov s področja turizma in gostinstva. Tako bi imeli vsaj vzorčen primer. Zanimivo je, da so avtorji končnega elaborata vendarle napisali, da so zaznali našo težnjo po sodelovanju in povezovanju dejavnosti. Potem pa smo pod naslovom „Razvojni program občine Mežica 2012 – 2022“ dobili sicer zelo obsežen elaborat, glavna vsebina pa je bila priloga: seznam 85 gradbenih in gradbeno-vzdrževalnih projektov, ki naj bi bili izvedeni v obdobju 2012 do 2022, v skupni vrednosti 20,100.320 €.

Kratek opis:

Gospodarstvo

(ocenjena vrednost 2.505.500 €): industrijska cesta Glančnik, PC Štrikar, Obrtna cona Vogarjevo, odprto širokopasovno omrežje, obnova gasilskega doma in gasilska oprema, garancijska shema za sofinanciranje MSP – mala in srednja podjetja (denar za ta namen ni zabeležen).

Ceste in komunalna infrastruktura

(ocenjena vrednost 9.375.150 €): celovita ureditev mestnega jedra Mežica, obnova ceste Lom – Lokovica, obnova ceste Harmonk, cesta na Štenge, obnova ceste proti Rehtu, obnova ceste proti Oberu, ureditev Podjunske ulice, ureditev okolice ob trgovini Viktorija in Dakar bar, ureditev ceste v obrtni coni ob Meži, ureditev javnih pešpoti in parkirišč, vzdrževanje občinskih cest, nakup vozila za mokro čiščenje, rušenje lesenih objektov, obnova mostov, sanacija plazov, ureditev parkov, obnova

tržnice, gradnja in vzdrževanje pokopališč, gradnja in izdelava neprofitne signalizacije, prenova javne razsvetljave, obnova vodovodnega in kanalizacijskega sistema, sanacija vodnih virov in zaščita vodovarstvenih območij, kolektor ob Meži.

Okolje in prostor

(ocenjena vrednost 969.600 €): nadaljnja izgradnja zbirališča odpadkov, lokalni energetski koncept in energetska sanacija javnih objektov, daljinsko ogrevanje, nakup stvarnega premoženja, prostorski načrti.

Kmetijstvo in gozdarstvo

(ocenjena vrednost 655.000 €): čebelarstva zbirka, gozdne ceste, spodbujanje kmetijstva – projekti kmetijske svetovalne službe.

Kultura

(290.000 €): ekološka in energetska sanacija ter vzdrževanje Narodnega doma.

Šport

(1.806.000 €): obnova nogometnega stadiona, obnova športne dvorane, skate park, disk-golf igrišče.

Turizem

(ocenjena vrednost 2.750.500 €): turistični-rekreacijski center Reht, doživljajski center Štalekarca, kolesarske poti, tematska pohodna učna pot, hotel, hostel, projekt Geopark, napisne table, turistična promocija, obveščanje, turistične prireditve, obnova planinskih koč in poti.

Sociala

(ocenjena vrednost 30.000 €): izgradnja doma starostnikov, varstveni center (priprave, ev. gradnja po letu 2022)

Šolstvo

(ocenjena vrednost 1,568.670 €): energetska sanacija vrtca, novo-gradnja vrtca, vzdrževanje športnih objektov. Nekateri projekti s tega seznama se sedaj že izvajajo oz. so že izvedeni, kar je koristno za naše mesto. Vendar se mi vseeno vsiljuje pomislek, da ta „razvojni program“ s tem zaključnim seznamom le ni bil namenjen vzpodbujanju našega angažiranja za iskanje in oblikovanje projektov, s katerimi bi ustvarjali razvoj, predvsem pogoje in priložnosti za delo in tako za pridobivanje denarja, s katerim bi se preživljali in tudi

vzdrževali in razvijali naše lepo malo mesto, temveč je postal le seznam projektov, za katere bomo porabili denar, ki ga bomo – če ga bomo, dobili od drugih.

Sedaj pa smo zopet povabljeni, da sodelujemo pri oblikovanju Strategije Lokalnega Razvoja (SLR), ki bo „opredelila skupno vizijo, cilje, prioritete in merljive kazalnike, ki jih želimo na področju razvoja podeželja skupaj doseči do leta 2020“ (cit. z vabila).

Povabilo pošilja ustanova LAS – lokalna akcijska skupina za razvoj Mežiške doline, ki je bila ustanovljena leta 2007 z namenom spodbujati razvoj podeželskega območja Mežiške doline v sklopu programov, ki jih za ta namen razpisuje Evropska komisija. Zaključeno je obdobje 2007 do 2013. Že v tem obdobju – leta 2010 – je bil kot skupen projekt občin v Mežiški dolini izdelan obsežen elaborat „Strategija razvoja turizma v Mežiški dolini“, ki je ostal v predalih. Le zakaj? Sicer pa je bilo v tem obdobju z denarjem iz evropskih skladov plačanih nekaj projektov našega Planinskega društva in Turističnega društva, obnovljen je bil Glasbeni dom, sofinancirano je bilo praznovanje 111. obletnice Pihalnega orkestra Mežica, urejen je bil rolkarski poligon in čebelarstva zbirka. Občine so sodelovale tudi pri projektih s področja kmetijstva in turizma (turistična karta Mežiške doline, turistični vodnik in drugo)

Evropska komisija je sedaj potrdila Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014 do 2020, v okviru katerega bo naša država za razvoj kmetijstva in podeželja pridobila 1,1 milijarde eur.

Program je zasnovan na načelu CLLD – community led local development/ lokalni razvoj, ki ga vodi občina, in ob aktivnem angažiranju lahko nekaj od tega denarja pridobimo tudi za našo občino: denar je namenjen za projekte, ki bi omogočili ustvarjanje novih delovnih mest, za razvoj osnovnih storitev na podeželju, za varstvo okolja in ohranjanje narave in za večje angažiranje mladih in žensk v gospodarskih in drugih družbenih dejavnostih. Povabljeni smo k sodelovanju, iskanju in oblikovanju predlogov, ki bodo pomenili razvojno vzpodbudo.

Vida Potočnik

PROGRAM LEADER IN CLLD

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost v novem programskem obdobju EU 2014 - 2020

V letu 2014 smo vstopili v novo finančno perspektivo Evropske skupnosti. Država Slovenija je za črpanje sredstev Evropske skupnosti pripravila »Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014 – 2020« (EK ga je potrdila 30.10.2014), ki predstavlja krovno pogodbo med Evropsko komisijo in državo Slovenijo za črpanje sredstev evropskih strukturnih skladov.

Iz partnerskega sporazuma izhajajo trije operativni programi in sicer za področje razvoja podeželja, za izvajanje evropske kohezijske politike in za izvajanje evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo. Omenjeni operativni programi predstavljajo podlago za izvajanje lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost – mehanizem CLLD (Community Led Local Development). CLLD mehanizem je novost evropske komisije, predstavlja pa nadgradnjo pristopa LEADER, ki ga dobro poznamo tudi na našem območju, saj smo sredstva iz tega programa v obdobju 2007 – 2013 v Mežiški dolini dobro izkoristili. V sklopu mehanizma CLLD bodo lahko Lokalne akcijske skupine (LAS) v novem finančnem obdobju koristile sredstva treh strukturnih skladov in sicer iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP/LEADER), iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR).

Lokalna Akcijska Skupina Mežiške doline, ki pokriva občine Črna na Koroškem, Mežica, Prevalje in Ravne na Koroškem, je bila ustanovljena v letu 2007 z namenom spodbujati razvoj podeželskega območja doline po pristopu LEADER – "od spodaj navzgor". Po določilih Uredbe CLLD, ki je še v pripravi in bo v kratkem tudi potrjena, bomo lahko v programskem obdobju 2014 – 2020 na območju Mežiške

doline koristili sredstva iz dveh skladov: EKSRP/LEADER in ESRR.

Da bomo lahko na našem območju uspešno črpali sredstva iz omenjenih dveh skladov, bomo morali, skladno z nacionalnimi predpisi in zahtevami strateških in operativnih dokumentov, organizirati LAS Mežiške doline kot pogodbeno partnerstvo. Postopek ustanavljanja lokalnega pogodbenega partnerstva, ki bo združilo interese lokalnega območja v LAS Mežiške doline, je že v teku. Zato vabimo vse zainteresirane (javni, ekonomski in zasebni sektor) k vstopu v partnerstvo, ki bo ustanovljeno z namenom izvajanja lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD), v programskem obdobju 2014 – 2020.

Ključna podlaga za delovanje LAS Mežiške doline v novem programskem obdobju bo Strategija lokalnega razvoja (SLR), ki bo opredelila skupno vizijo, cilje in prioritete, ki jih želimo na področju razvoja podeželja skupaj doseči do leta 2020. Pri pripravi tega pomembnega razvojnega dokumenta bomo izhajali s štirih tematskih področij ukrepanja, ki so določena s strani EU:

- ustvarjanje delovnih mest,
- razvoj osnovnih storitev,
- varstvo okolja in ohranjanje narave ter
- večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin.

Ta področja bodo reševala izzive v zvezi z visoko brezposelnostjo, povečanjem konkurenčnosti, izboljšanjem osnovnih storitev

in posledično reševanjem problematike odseljevanja, ohranjanjem identitete krajine ter varstvom okolja in naravnih virov. Spodbujala pa se bo tudi večja socialna vključenost.

Na lokalnem nivoju pa se lahko v SLR vključijo tudi tista tematska področja, ki izhajajo iz lokalnih potreb in bodo prispevala k doseganju zastavljenih ciljev lokalnega in skupnega razvoja. Razporeditev prednostnih nalog po posameznih tematskih področjih je odvisna od prepoznanih potreb na lokalnem nivoju. Izbor projektov, katerih izvedba bo podprta s sredstvi CLLD, pa tudi v tem programskem obdobju ostaja v domeni pogodbenega partnerstva LAS Mežiške doline, ki bo izvedbene projekte izbralo na podlagi javnih pozivov.

Kot rečeno, je LAS Mežiške doline že pričela z aktivnostmi za novo programsko obdobje 2014 – 2020. Prednostni nalogi sta formiranje pogodbenega partnerstva in priprava Strategije lokalnega razvoja. Ker želimo pripraviti kvaliteten dokument, ki nam bo omogočil uspešno črpanje sredstev za naše lokalne projekte, vabimo vse, ki želite aktivno sodelovati pri pripravi strategije, da se nam pridružite na predstavitev in delavnicah, ki jih bomo organizirali v prihodnjih mesecih. Več informacij lahko dobite na spletni strani LAS Mežiške doline www.las-md.si.

Viktorija Barbič
A.L.P. PECA d.o.o.,
upravljaavec LAS Mežiške doline

ŠUMC V ŠTEVILKAH

Aprilska številka Šumca je bila že štirideseta po vrsti, zato smo pripravili kratko analizo objavljenih prispevkov, ki občanom Mežice (in drugim) v besedi in sliki prikazujejo dogajanja v našem kraju.

Občina je po »službeni dolžnosti« v vsaki številki predstavila del svojih aktivnosti, postopkov in (načrtovanih, potekajočih in zaključenih) programov – v preko **90 člankih. 13-krat** so bile zabeležene tudi predstavitve našega kraja drugod oziroma tuji obiski pri nas. **Komunala** ter s čiščenjem odpadnih voda povezan **Petrol** sta se predstavila **32-krat**.

Redno svoje aktivnosti z mnogimi zanimivimi prispevki predstavljata šola in **vrtec (preko 130 člankov). O Mežici in njeni zgodovini** smo objavili **31 prispevkov** – pri tej temi gre posebna zahvala g Štefanu Ledniku.

Če na področju **zdravja** združimo tematiko člankov ravskega Inštituta za varovanje zdravja (v zvezi s svincem) ter splošno zdravstvene članke in nasvete, lahko zapišemo kar lepo številko: **42**.

O čistilnih in humanitarnih akcijah je bilo **14 zapisov**, na podobno temo se je **13-krat** oglasila tudi Župnijska Karitas.

V našem glasilu smo

predstavili **39 Mežičarjev, 12** je bilo še zapisov in predstavitev sokrajanov ob njihovih visokih življenjskih jubilejih ali smrti, predstavilo se nam je tudi **15 zdomcev**.

Popotniki so svoje dogodivščine z nami delili **22-krat, 31** pa je bilo **literarnih prispevkov, razmišljanj in mnenj**.

Med leti 2007 in 2009 so se nam **11-krat** predstavile **srednje in visoke šole** s cele Koroške.

Tematika s področja **gozdarstva** je bila predstavljen **le 1-krat, kmetijstvo** pa **5-krat**, oziroma **12-krat**, če prištejemo še članke o aktivnostih kmečkih žena. Župnija sv. Jakoba je prispevala **17 člankov**, največ med leti 2008 in 2011.

Rudnik Mežica in sedaj **Geopark** se predstavljata z **22 članki**.

Društva:

- Tisto, ki svoja udejstvovanja pridno predstavlja v skoraj vsaki številki Šumca (prispevkov je **preko 60!**) je **Društvo upokojencev** – z vsemi svojimi skupinami, ki pokrivajo tako

kulturno kot športno in humanitarno področje.

- Večina ostalih društev se oglasi le s predstavitvijo ob ustanovitvi, pa ob obelženju obletnic delovanja in je zato število člankov o njihovem delovanju nizko – **pod deset v 13 letih, nekatera nikoli, nekatera pa le 1-krat ali 2-krat** (res pa moramo upoštevati, da so bila določena društva ustanovljena nedavno).

- Seveda pa je treba posebej omeniti in pohvaliti tista društva, ki so se v našem glasilu redno predstavljala:

Treska je svoje literarne večere predstavila **49-krat, Perkmandelci** so o svojih aktivnostih pisali **20-krat, Turistično društvo 19-krat, Planinsko društvo 16-krat**, prav toliko zapisov ima **Štiblc, 12-krat** pa je svoje prispevke poslal **Pihalni orkester**.

Če sklenemo analizo: glede na število društev in dejavnosti, ki jih najdemo naštet na občinski spletni strani, lahko vidimo, da je aktivnosti na različnih področjih res veliko. Področja udejstvovanja so raznolika, pestra in zanimiva. Zato so krivične pripombe nekaterih, kako se »v Mežici nič ne dogaja«!

Da bi tisti, ki iz različnih ra-

zlogov niso vključeni v nobeno društvo ali klub in zato ne čutijo utripa skupnih aktivnosti in dejavnosti, za le-te izvedeli, je najboljša in najlažja pot objava kakšnega članka v Šumcu.

Morda se komu (preskromno) zdi, da v društvu ne počnejo nič posebnega, morda ni človeka, ki bi bil pripravljen o njihovem delu pisati, morda pa se na to le nihče ne spomni. Že do sedaj smo člani uredniškega odbora Šumca širše predstavili nekatere dejavnosti. To bomo počeli tudi v bodoče, a vsaj drobne novičke bi lahko iz društev prispevali tudi sami. Nenazadnje – če vam sokrajanji za pomoč pri delovanju iz občinskega proračuna namenijo nekaj financ, bi bilo lepo, ko bi jim vsaj tu in tam povedali, kaj vse počnete, s čim vse se ukvarjate, kakšne težave vas morda pestijo.

Zapisano mnenje ni mišljeno kot kritika – bilo naj bi vzpodbuda za vse, da se vsaj tu in tam oglasijo – ali pa nas povabijo, da jih predstavimo mi. Na tak način bodo ljudje okoli vas izvedeli, kaj vse počnete. Navsezadnje bo to morda za koga od njih vzpodbuda, da se vam pridruži in pomaga dokazovati, da se pa »v Mežici vendarle dogaja«.

Ida Paradiž

PRAVNI NASVET odvetniške pisarne

Zapuščinski postopek, oporoka, dediči in pozneje najdeno premoženje

Zapuščinski postopek ni ravno vsakodnevna tematika v življenju, je pa smrt življenjska situacija, ko se pri vsakem izmed nas porodijo vprašanja v zvezi z zapuščino, dednim postopkom in premoženjem, ki je po pokojniku ostalo. Nemalo je vprašanj tudi v zvezi s tem, ko se po nekom, ki je že pred časom umrl, po kateremu je že bila opravljena zapuščinska obravnava, najde premoženje, ki ga ne gre unovčiti, ker je pokojnikova last, ali se najdejo upniki, ki želijo od potomcev izterjati dolg, pa le ti tega niso dolžni poravnati.

V namen razjasnitve določenih vprašanj in v izogib težavam ob že sicer neljubi situaciji, vam bom danes pojasnila nekaj osnovnih pojmov v zvezi z zapuščinskim postopkom in posledicami le tega.

Zapuščinski postopek je postopek, v katerem sodišče ugotovi, kdo so pokojnikovi dediči, katero premoženje sestavlja njegovo zapuščino in katere pravice iz zapuščine gredo dedičem, volilojemnikom in drugim osebam.

Postopek se uvede po uradni dolžnosti, brž ko sodišče izve, da je kdo umrl ali da je razglašen za mrtvega. Sodišče je o smrti obveščeno s smrtno, ki jo na sodišče pošljejo z matičnega urada. Pri sestavi smrtnice s podatki, s katerimi razpolagajo, pomagajo sorodniki pokojnika, osebe s katerimi je pokojnik živel in druge osebe, ki lahko dajo podatke, ki se vpisujejo v smrtnico.

Dediči lahko dedujejo na podlagi oporoke ali na podlagi zakonitega dedovanja, ki ga določa Zakon o dedovanju, pri samem postopku pa mora sodišče posebno skrbeti, da pridejo do svojih pravic osebe, ki zaradi mladoletnosti, duševne bolezni ali drugih okoliščin, sploh niso sposobne ali niso popolnoma sposobne, da bi same skrbale za svoje zadeve.

Premoženje v zapuščinskem postopku

Po uvedbi zapuščinskega postopka se lahko v zapuščinski postopek prijavijo vse terjatve, ki jih ima kdorkoli do pokojnika. S prijavo terjatve postanete stranka postopka.

V zapuščinskem postopku se poleg dolgov popiše tudi vso ostalo premoženje, ki se nato razdeli v skladu z oporoko in zakonom ob upoštevanju, da lahko nujni dediči uveljavljajo nujne deleže.

Predvsem, kadar so v zapuščini dolгови, pa je pogosto vprašanje, kako se razdelijo.

Pomembno je vedeti, da je dedič odgovoren za zapustnikove dolgove le do višine vrednosti podedovanega premoženja, da dedič, ki se je odpovedal dediščini, ni odgovoren za zapustnikove dolgove in da če je več dedičev, so ti nerazdelno odgovorni za zapustnikove dolgove, in sicer vsak do višine vrednosti svojega dednega deleža, ne glede na to, ali je delitev dediščine že izvršena ali ne. Med dediči se delijo dolгови v

sorazmerju z njihovimi dednimi deleži, če ni v oporoki drugače določeno.

Oporočno dedovanje

Dedovanje po oporoki nastopi le v primeru, ko zapustnik napravi oporoko. Oporoka je enostranska izjava volje zapustnika, za katero ni potrebno soglasja osebe, ki ji je v oporoki kaj naklonjeno. Njena značilnost je, da jo oporočitelj lahko kadarkoli delno ali v celoti prekliče in napravi novo. Oporočno dedovanje ima prednost pred zakonitim.

Dediči, določeni v oporoki, tako dedujejo pred zakonitimi dediči oziroma zakonite dediče izključujejo od dedovanja (razen v primeru nujnega dedovanja).

Oporočitelj z oporoko določi, kako bo njegovo premoženje po smrti razdeljeno in med katere osebe. S tem prepreči,

da bi nastopilo zakonito dedovanje, to je dedovanje po pravilih, ki jih določa zakon.

Zakonito dedovanje

Pravila dedovanja ureja Zakon o dedovanju. Deduje se po določenih dednih redih, glede na bližino razmerja z zapustnikom. Najpomembnejši razmerji za dedovanje sta sorodstvo in zakonska zveza. Pri zakonitem dedovanju se deduje po dednih redih. Dediči bližnjega dednega reda izključujejo od dedovanja

Dedujejo:

- zapustnikovi starši, posvojitelj in njihovi potomci (zapustnikovi bratje in sestre),
- zakonec oz. zunajzakonski partner.

Deleži:

- starši, posvojitelji in njihovi potomci dedujejo 1/2 premoženja, po enakih delih,
- zakonec oz. zunajzakonski partner deduje 1/2 premoženja.

Tretji dedni red

V tem dednem redu se deduje,

Zakon določa, da morajo določene osebe, tudi če jim oporočitelj v oporoki ne nameni ničesar, kljub temu dedovati določen del njegovega premoženja.

Nujni dediči so:

- zapustnikovi potomci, posvojenci in njihovi potomci,
- zapustnikovi starši,
- zapustnikov zakonec; (tem osebam pripade nujni delež brez izpolnjevanja posebnih dodatnih pogojev)
- zapustnikovi stari starši,
- zapustnikovi bratje in sestre (te osebe morajo izpolnjevati 2 dodatna pogoja: biti morajo trajno nezmožne za delo in ne smejo imeti lastnih sredstev za življenje.).

Deleži:

- zapustnikovi potomci in zakonec: pripada jim 1/2 zakonitega dednega deleža
- ostali: 1/3 zakonitega dednega deleža
Oporočitelj pa lahko nujno dedovanje prepreči z institutom razdedinjenja, ki mora biti jasno in na nedvoumen način izraženo v oporoki.

Pozneje najdeno premoženje

Če se po pravnomočnosti sklepa o dedovanju najde premoženje, za katero se ob izdaji sklepa ni vedelo, da pripada zapuščini, sodišče ne opravi nove zapuščinske obravnave, temveč razdeli to premoženje z novim sklepom na podlagi prejšnjega sklepa o dedovanju.

Če prej ni bilo zapuščinske obravnave, jo sodišče opravi le tedaj, če obstaja najdeno premoženje iz nepremičnin. Če obstaja najdeno premoženje iz premičnin, opravi sodišče zapuščinsko obravnavo samo na zahtevo prizadetih oseb. V vsakem primeru pa je potrebno, preden se lahko s tem premoženjem razpolaga, o premoženju obvestiti sodišče, ki je zapuščino opravilo in nato le-to izda dodaten sklep o dedovanju, ki zajema pozneje najdeno premoženje.

Odvetnica

Janja Podričnik

osebe bolj oddaljenega dednega reda. Torej imajo dediči prvega dednega reda prednost pred dediči iz kasnejših dednih redov. Pri nas imamo tri dedne rede.

Prvi dedni red

Dedujejo:

- zapustnikovi potomci, posvojenci in njihovi potomci,
- zapustnikov zakonec oz. zunajzakonski partner.

Deleži:

- deduje se po enakih delih. Če zapustnik ne zapusti potomcev, zakonec ne deduje celotnega premoženja, ampak dedovanje preide v drugi dedni red.

Drugi dedni red

V tem dednem redu se deduje, kadar zapustnik ni zapustil potomcev.

ko zapustnik ni zapustil ne potomcev, ne staršev (in tudi ti niso zapustili nobenega potomca) in ne zakonca.

Dedujejo:

- Zapustnikovi dedi in babice in njihovi potomci (zapustnikovi bratranci in sestrične).

Deleži:

- 1/2 zapuščine dedujeta ded in babica po očetovi strani, drugo polovico pa ded in babica po materini strani.

Nujno dedovanje

Oporoka je dejanje oporočitelja, s katerim sam določi usodo svojega premoženja po smrti. Vendar je ta njegova pravica delno omejena z institutom nujnega dedovanja.

NEVERJETNA LETA TRENINGI STARŠEVSTVA

Treningi starševstva za preprečevanje vedenjskih težav otrok – Neverjetna leta, duševno zdravje za vsakega otroka

V CSD Ravne na Koroškem smo v mesecu marcu pričeli z uvajanjem pilotnega projekta "Neverjetna leta" (The incredible years), ki je namenjen treningom pozitivnega starševstva. Projekt je financiran s sredstvi norveških finančnih mehanizmov in je z enako vsebino dostopen skupinam staršev v devetih centrih po Sloveniji, ki sodelujemo v projektu (v javnem zavodu Mala ulica v Ljubljani, Svetovalnem centru za otroke, mladostnike in starše Ljubljana, v Centru za socialno delo Ajdovščina, Radovljica in Ravne na Koroškem, Zdravstvenem domu Celje, Centru za usposabljanje, delo in varstvo Dobrna, Zavodu za gluhe in naglušne v Ljubljani in v Pediatrični kliniki).

Treningi starševstva v obliki programa Neverjetna leta so za različne starostne skupine otrok, za starše in tudi šolske učitelje dostopni v številnih državah sveta in dokazano zmanjšujejo vedenjske težave otrok, vzpodbujajo njihovo šolsko uspešnost in dolgoročno vplivajo na duševno zdravje otrok in mladih.

V Sloveniji bomo v okviru financiranega projekta do aprila 2016, izvedli tri sklope srečanj s starši otrok, v starosti od 3 do 8 let. Srečanja s starši bodo potekala enkrat tedensko po dve uri. Predvidenih je 14 zaporednih srečanj z eno skupino staršev.

V programu skozi raznolike pristope, kot so ogled videoposnetkov, skupinske diskusije, igra vlog, samoocenjevanje in vaja novih pristopov z otrokom v domačem okolju, starše učimo opazovanja svojih ravnanj in vnašanja pozitivnih vzpodbud in pohval v interakcijo z otrokom.

V ospredju starševske izmenjave in učenja bodo naslednje teme: pomen skupnega časa in igre staršev z otroki, opažanje in pohvala otrokovega pozitivnega vedenja, razumevanje in upoštevanje otrokovih razvojnih potreb, pomen vzpodbud in potrditev staršev za otrokovo ustrezno vedenje in učenje odzivanja na nezaželeno, nesodelujoče ravnanje otroka.

Tuje izkušnje in izvedene raziskave kažejo, da so starši po zaključku programa bolj prepričani v svoje ravnanje, bolj samozavestni kot starši, saj bolje razumejo svoje otroke in imajo znanja in izkušnje ter pripomočke, da sami rešujejo nastale probleme. **Menimo, da gre za odličen projekt in za zelo uporaben, enostaven in staršem prijazen način učenja.**

NEKAJ TEMELJNIH USMERITEV PROGRAMA ZA STARŠE OTROK, V STAROSTI OD TREH DO OSMIH LET:

- Vsak dan se igrajte z otrokom 10 do 15 minut. Pri tem naj igra vodi in usmerja otrok. Starši bodite hvaležna publika.
- Pri igri sledite interesom in vodstvu otroka. Ne igrajte se tekmovalnih iger.
- Starši posvečajte pozornost pozitivnemu obnašanju in ignorirajte negativno obnašanje pri otroku.
- Pogosteje izpostavite otrokova pozitivna čustva kot pa negativna.
- Pohvalite otroka, ko je v redu, ne čakajte na popolno vedenje. Ne skrbite, da ga boste s pohvalami razvadili.
- Pohvale naj bodo usmerjene v otrokovo vedenje. Pohvalite takoj.
- Zmanjšajte število ukazov na le najnujnejše. Ukazi naj bodo jasni, kratki, pozitivni, ter usmerjeni v akcijo."

V prvi sklop treningov starševstva je v CSD Ravne na Koroškem vključenih 8 staršev iz cele Koroške.

V prvi sklop treningov starševstva je v CSD Ravne na Koroškem vključenih 8 staršev iz cele Koroške. Srečanja s prvo skupino bomo zaključili v pričetku meseca julija, v mesecu septembru pa bomo oblikovali novo skupino in **vabimo starše**, da se prijavijo v program na naslov neverjetnaleta. **csdravne@gov.si** in nas za informacije pokličejo na telefonsko številko: 02 821 63 ali 02 821 63 56.

Brigita Pogorevčnik, udeleženka treninga, je o svojih izkušnjah v programu zapisala:

»Vsak otrok je unikat. Vsak otrok mami predstavlja največje veselje in radost, je naš zaklad. Vsaka mama si za svojega sončka želi vse najboljše. To nas tudi družijo vsako sredo v prostorih CSD Ravne na Koroškem, na seminarju Neverjetna leta.

Tukaj se zberemo mame iz treh dolin, Mežiške, Mislinjske in Dravske doline. Tukaj je naš čas, kjer si povemo za težave nas in naših sončkov. Med seboj si poskušamo svetovati. Rdečo nit tega seminarja pa prijetno peljeta naši predavateljici. Ogledamo si veliko videoposnetkov, kjer lahko na konkretnih primerih vidimo odzive otrok in ravnanje staršev v določenih situacijah. Konkretno same zaigramo vlogo otroka in mame. Moram priznati, da ni lahko. Vendar nam uspe.

Učimo se, da bi morale zelo velikokrat odreagirati drugače, kot pa odreagiramo sedaj. Tukaj je veliko novega za nas. Vsak teden dobimo »domačo nalogo« in to, kar nam je predstavljeno, izvajamo doma. Verjemite, deluje! Po nekaj srečanjih so naši otroci drugačni, sproščeni, mame pa bolj mirne.

Druženje je prijetno in imamo se lepo. Z vsakega srečanja grem domov z novimi nasveti, kako pomagati svojemu otroku, da mu bo lepo.«

Sonja Tiršek,
direktorica CSD Ravne na Kor.

Marec – mesec družine

MESEC MAREC JE MESEC DRUŽINE. IN KER JE DRUŽINA NAJPOMEMBNEJŠA V OTROKOVEM ŽIVLJENJU, SMO V TEM MESECU ODPRLI VRATA ZA NAŠE STARŠE. POVABILI SMO JIH, NAJ Z NAMI PREŽIVIMO DOPOLDAN, NAS KAJ NAUČIJO, PREDSTAVIJO SVOJ POKLIC ALI HOBI ALI PA SE Z NAMI LE POIGRAJO.

Prva nas je obiskala Ninkina mama, Urška Preložnik, ki nam je prikazala eksperiment z lebdečo žogo. Žoga je tisti predmet, ki otroke navdušuje že od malih nog. In ko je ta žoga s pomočjo zraka iz sušilca za lase poletela visoko v zrak ter tam obstala, se je to zazdelo kot prava čarovnija. Otroci so bili navdušeni, čudenju ni bilo konca, zato je domov lahko odšla le mamica. Žoga s sušilcem je ostala v igralnici cel dopoldan, spremljalo pa jo je prepevanje pesmice o žogici, ki nas jo je prav tako naučila mama Urška.

Ker je naš vrtec eko vrtec, se vsakodnevno trudimo tudi za zdravo prehrano naših najmlajših. Sadne malice so naša stalnica. Reginina mama Mojca Mori pa nam je sadno malico pripravila malo drugače. Otroci so prek pogovora najprej spoznali pozitiven vpliv uživanja sadja na naše zdravje, nato pa so z njeno pomočjo sadje narezali, ga okušali in pripravili sadni napitek z medom ter domačim jogurtom. Novi okusi so se otrokom bili všeč in čisto vsak izmed njih je

poskusil zdrave dobrote. Za sladico po počitku pa nam je mamica pripravila jogurt z medom, kosmiči ter suhim sadjem. Prazni lončki in oblizani prsti so bili dokaz, da je zdrava prehrana lahko tudi odličnega okusa.

Pookusnem obroku pa je prav, da poskrbimo še za naše zobke. Tako nas je obiskala tudi zobozdravnica Bojana Čampa. Mama naše Stele. Otrokom je predstavila svoj poklic in jim prek pravljičice podala sporočilo, kako pomembna je vsakodnevna skrb za zdrave zobke. Povedala nam je, da največ škodljivih črvičkov živi v sladki hrani in zato je zelo pomembno, da zobe vsako jutro in zvečer temeljito očistimo. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je pomoč odrasle osebe pri majhnih otrocih obvezna. Ker imamo tudi mi v vrtcu vsak svojo zobno ščetko, smo z njihovo pomočjo in spodbudo poskrbeli za zdrav in bleščeč nasmeh prav vsakega od nas. Otroci pa so se že veselili novega obiska pri zobozdravniku.

Da pa imamo med starši tudi glasbene navdušence, je dokazal Isabelin očka,

Simon Pušnik, ki nam je dopoldan popestril z igranjem na kitaro. Skupaj smo zapeli naše najljubše pesmi in se naučili tudi nekaj novih. Isabela pa je bila ves čas njegova zvesta pomočnica. Ker pa glasba in različna glasbila vedno pritegnejo otroke, so se otroci s Simonovo pomočjo lahko tudi sami preizkusili v igranju na kitaro.

Hitro je bil pred vrati konec meseca in bližali so se velikonočni prazniki. Isabelina mama, Samanta Kovač, nam je na to temo pripravila likovno delavnico. S seboj je prinesla material za izdelavo okrasnih velikonočnih zajčkov s pirhi. Mali ustvarjalci so tako z velikim veseljem lepili in barvali ter se ob tem zelo zabavali. Nastale so prave umetnine. Po končanem delu so otroci zajčke odnesli domov, kjer zdaj krasijo lončnice na okenskih policah.

In tako se je končal naš mesec marec. Bil je poln doživetij in prijetnih trenutkov. Vsak obisk starša nam je polepšal dan in ga naredil posebnega. Otroci pa so se vsakega obiska iz srca razveselili. Zato hvala vsem in vsakemu posebej, ker ste si vzeli čas in vstopil v našo igralnico. S tem smo skupaj dokazali, kako malo je potrebno, da narišemo nasmeh na otroški obraz.

**Otroci iz vrtca
s Kajo in Vlasto**

BALETNA PREDSTAVA

Sneguljčica in sedem palčkov

NAJSTAREJŠI OTROCI VRTCA MEŽICA SMO SE V ZAČETKU LETOŠNJEGA ŠOLSKEGA LETA PODALI V PRAVLJIČNI GOZD V LOGARSKO DOLINO, KJER NAS JE ŠKRAT NEJKO POPELJAL MED BOLJ ALI MANJ ZNANIMI PRAVLJICAMI, KI SO NAS SPREMLJALE SKOZI CELO ŠOLSKO LETO. PRAVLJICE SMO BRALI, SE VANJE VŽIVLJALI Z LUTKAMI, V NJIH ISKALI MORALNE NAUKE, SI JIH OGLEDALI V RISANKAH IN RAZLIČNIH PREDSTAVAH.

Poseben izziv za nas pa je predstavljal ogled baletne predstave *Pepelka* v Cankarjevem domu, kamor smo se skupaj z otroki vzgojiteljic Štefke Kuserbanj in Mateje Smrtnik podali v mesecu marcu. Ogled nas je spodbudil, da tudi mi ustvarimo svojo predstavo. Skupaj smo si izbrali znano pravljico bratov Grimm – *Sneguljčica in sedem palčkov*, ki prikazuje nasprotje med dobrim in zlim. Veliko navdušenja so otroci izražali že ob pripravi scene in kostumov za predstavo, ki smo ji mi dodali tudi svoje ideje ter tako omogočili otrokom še globlje doživljanje pravljice. Vsi gibi, ki jih v predstavi izvajajo otroci so ustvarjalni,

plod njihove domišljije, ki temelji na doživetju ogleda baletne predstave *Pepelka*. Zato ima naša predstava poseben čar, saj je vedno izvedena drugače, odvisno od počutja, energije in notranjega navdih vsakega posameznega plesalca.

Različne raziskave potrjujejo pozitivne učinke ustvarjalnega giba v vrtcu, ki se kažejo v zadovoljstvu otrok in vzgojiteljev, sproščenosti, pozitivnih odnosih med otroki ter med otroki in odraslimi, telesni aktivnosti, sproščenosti, strpnosti in ustvarjalnosti. Vse te učinke sva zaznali tudi strokovni delavki pri naših otrocih, ki so bili za izvedbo plesno baletne predstave zelo motivi-

rani. Premierno smo jo odplesali za naše družinske člane, ki so bili zelo navdušeni. S predstavo pa smo razveselili tudi vse prijatelje iz vrtca, prvošolčke ter prijatelje vrtca Kralj Matjaž iz Črne na Koroškem.

Otroci so ustvarjalni, so neponovljivi, so izvirni in idejni.

Naša naloga je, da jim damo možnost in čas, da to tudi uresničijo!

Sneguljčica se je poročila s princem, mačeho je zrcalce s čarobnim prahom spremenilo v čarobno princeso in v srca vseh se je naselila dobrota in prijaznost.

Za »dobroto« – finančno pomoč pri ogledu baletne predstave *Pepelka* – se iskreno zahvaljujemo podjetnikom: Oprema MA – Močivnik Andrej s.p., Agencija Steber – Boštjan Lesjak s.p., Gradbeništvo Stane d.o.o. ter Sten – Stanko Šepul s.p. Za sladek prigrizek pa Pekarni Rednak d.o.o..

Otroci z Romano Šepul in Rebeko Verhnjak

NIZOZEMSKA

DEŽELA TULIPANOV IN MLINOV NA VETER

STAR PREGOVOR PRAVI, DA JE BOG SICER USTVARIL ZEMLJO,
TODA NIZOZEMCI SO USTVARILI NIZOZEMSKO.

Nizozemska je s 16 milijoni prebivalcev najpogostejše naseljena država v Evropi. Spada med dežele z najnižjo nadmorsko višino, saj več kot tretjina njenega ozemlja leži pod nivojem morja, od katerega jo ločijo nasipi. Je ena redkih držav, ki je bila najprej republika in šele nato monarhija. Spomladi pokrivajo Nizozemsko živo pisane in dišeče cvetne preproge; polja s tulipani, narcisami in hiasintami.

Nizozemci zelo radi kolesarijo. O tem priča dejstvo, da imajo še enkrat toliko koles, kot je prebivalcev. Zelo priljubljeno je tudi kampiranje. Povprečen Nizozemec v svojem življenju zamenja vsaj štiri prikolice. Znani so tudi po proizvodnji kakovostnih sirov. Vsak Nizozemec v povprečju poje kar 16,5 kg sira na leto. Mogoče je ravno izdatna hrana

razlog, da se uvrščajo med najvišje Evropejce. Nizozemcem lahko pripišemo kar nekaj izumov. Mednje sodijo zgoščenka, krofki in keramični zamaški za pivo. Imajo tudi svojo borzo cvetja, ki posluje na več kot milijon kvadratnih metrih površine. Ko govorimo o Nizozemski, ne moremo mimo mlinov na veter. Z njimi so mleli pšenico za kruh, pa tudi barve za slikanje. Bili so tudi pomembno orožje v boju človeka z morjem. Vetrnice so vrtele ogromne vodne črpalke za izsuševanje tal. Mline so uporabljali tudi kot žage za les, iz katerega so gradili močno pomorsko floto. Danes je na Nizozemskem ohranjenih kar 1180 mlinov. Da bi se mlinarska tradicija ohranila, se je država odločila financirati posebno šolo za mlinarje.

Učenci OŠ Mežica smo v

šolskem letu 2014/2015 spoznali Nizozemsko. Država nas je zelo navdušila. O njej smo skozi celo leto spoznali mnoge zanimivosti, veliko izdelovali, prepevali in plesali. Vsak teden smo imeli nagradno vprašanje o Nizozemski. Sodelovali so vsi učenci naše šole. Med pravilnimi odgovori so bili vsak mesec nagrajeni trije nagrajenci, ki so prejeli lepo nagrado. Vse odgovore smo skrbno shranili in ob zaključku projekta smo izžrebali štiri čudovite

lavnice, na katerih so učenci pripravljali ples, pesem, uprizarjali Črnega Petra, ki je spremljevalec Miklavža na Nizozemskem, krasili kolesa, izdelovali vetrnice, tulipane in preučevali zgodovino in sedanost Nizozemske. Torej, vse, kar smo spoznali med šolskim letom, smo strnili v ta dan, ki nas je popeljal na čudovito potovanje po Nizozemski. Bogat program smo zaključili s plesno točko Tsjo Tsjo Wa (otroško-mladinski ples, ki se pleše po

la že 10. prireditve EVROPSKA VAS. Udeležili so se je vrtci, osnovne šole in srednje šole s cele Koroške.

Tudi naša šola se je udeležila prireditve in na stojnici ponosno razstavila veliko izdelkov o Nizozemski, ki so nastajali skozi vse leto. Mentorica projekta Evropska vas, Gordana Potočnik, in učiteljica Lucija Štrekelj, sta poskrbeli, da so se obiskovalci na stojnici posladkali z nizozemskimi piškotki Speculaas in se naužili nizozemskega sira. Tudi zastavic, pregovorov, receptov ... ni manjkalo.

Učenci 3., 5., 6. in 9. razreda so se s plesno točko, pod vodstvom učiteljice Renata Ravšer, uspešno predstavili širši množici na prireditvi.

Še eno leto, še ena država, ki smo jo spoznali ... Bilo je lepo, a še lepše bi bilo potovati ...

Vendar naša domišljija ne pozna meja – bili smo na Nizozemskem, tega ne bomo pozabili.

In še Nizozemski pregovor: Kdor obljublja, pa obljube ne drži, je kot suha kokoš, ki na gredi veliko kokodajsa, v kokošnjaku pa ne znese jajca.

Učiteljica **Renata Ravšer**
OŠ Mežica

nagrade za celo leto truda. 17.4.2015 smo na šoli izvedli kulturni dan posvečen državi Nizozemski. Že od jutra so potekale različne de-

taborih Roompot na Nizozemskem) in veseli smo, da so plesali skoraj vsi na prireditvi. 8.5.2015 je v Slovenj Gradcu poteka-

NATEČAJ ZA OSNOVNE ŠOLE »URESNIČUJMO, Z ENERGIJO VARČUJMO!«

V ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA JE NA ŠOLO PRISPEL POZIV K SODELOVANJU V NATEČAJU »URESNIČUJMO, Z ENERGIJO VARČUJMO!«. NATEČAJ JE ORGANIZIRAL DISTRIBUCIJSKI OPERATER ELEKTRIČNE ENERGIJE SODO D. O. O., NAMEN NATEČAJA PA JE MLADE SPODBUDITI K RAZMIŠLJANJU O VARČEVANJU Z ENERGIJO.

Z ekipo učencev: **Šano Krznar, Martino Kos, Gašperjem F. Doričem,** in **Robertom Naveršnikom**

smo se odločili, da bomo posneli kratek filmček o tem, kako lahko sami prispevamo k smotrnejši in preudarnejši rabi električne energije. Filmček smo posneli v sodelovanju s skupino otrok iz vrtca, ga zmontirali in poslali. V prostorih Tehniškega muzeja Bistra pri Vrhniki je 12.3.2015 potekal zaključni dogodek natečaja. Ogledali smo si Tehniški muzej, zapela nam je Nina Pušlar pa še pravo pojedino smo si prislužili. Zmagali, žal, nismo, smo pa prejeli tolažilno nagrado: namizni računalnik, ekran in tipkovnico. V redu tolažilna nagrada, kajne?!

Mentorica
Špela Metelko

BERLIN 2015

Dogodivščina in pol! A začeti je treba pri začetku. S kolegico Betino Jamšek, z OŠ Franja Goloba Prevalje, sva se že nekaj let pogovarjali o tovrstnem podvigu in v tem šolskem letu sva končno zbrali pogum in organizirali izlet v Berlin.

Zbrali sva ponudbe različnih agencij in izbrali najugodnejšo in najboljšo ponudbo – pripravila jo je Turistična agencija RELAX. Po informativnem sestanku s starši učencev 7., 8. in 9. razredov sem pričela zbirati prijave, ki jih je bilo iz dneva v dan več. Na koncu se je nabralo 40 učencev in učenk iz Mežice in nekaj čez 70 s Prevalj. Zaradi velikega števila otrok z obeh šol, smo se odločili, da bomo potovali vsak zase. Mežičani smo napolnili svoj avtobus.

25.3.2015 je šlo zares. Odhod iz Mežice z avtobusom ob 21.00.

V Berlin smo prispeli okrog 10. ure dopoldan. Sprehodili smo se po ulici Kurfürstendamm, si ogledali spominsko cerkev ter muzej Checkpoint Charli. Nato smo odšli na kosilo, ki nas je razočaralo, a kaj moremo – Nemci pač niso znani po dobri hrani. Preostanek dneva pa smo preživeli v živalskem vrtu. Nato smo se zapeljali do hostla, kjer sta nas čakala večerja in zasluženi počitek.

Naslednji dan smo si ogledali Brandenburška vrata, Reichstag, steber zmage, ostanke berlinskega zidu, se sprehodili po ulici Unter den Linden in se dvignili na TV stolp na Alexanderplatzu, ki nam je ponudil veličasten pogled na celoten Berlin. Po večerji smo se ta dan odpravili

še na Potsdamerplatz, ki je v soju nočnih luči zares impozanten.

Zadnji dan smo pričeli z vožnjo z ladjico po reki Spree, nato pa smo si ogledali spomenik in muzej žrtvam ho-

sledil še voden ogled olimpijskega stadiona ter vožnja domov, kamor smo prispeli v nedeljo zjutraj okoli 5. ure.

Bilo je fantastično in zagotovo bomo še ponovili. Na tem mestu bi se rada

lokausta, ki nas je prizemljil in pretresel. Nato smo bili že pošteno lačni in naša vodička Daša nas je odpeljala na Currywurst – nekaterim je bilo všeč, drugim ne. Lačen ni ostal nihče. Popoldan je

zahvalila prostovoljnima spremljevalcema Renati Ravšer in Damirju Ocepku, da sta bila pripravljena v svojem prostem času prevzeti takšno odgovornost in se nam pridružiti na izletu.

IZJAVE UČENCEV:

Neža Lindenbaum: »V Berlinu je bilo super. Videla sem veliko zanimivega in spoznala njihovo hrano. Najbolj pa sem se zabavala, ko je učitelj Damirja v živalskem vrtu polulal črni panter.«

Nika Cesar: »Izlet v Berlin je bil nepozabno doživetje. Celoten izlet, od začetka do konca, mi je bil zelo všeč in bi ga z veseljem ponovila.«

Sergeja Naglič: »V Berlinu mi je bilo super. Spoznala sem veliko znamenitosti in nikoli mi ni bilo dolgčas. Zelo sem vesela, da sem ga imela možnost obiskati.«

Božena Stojanović: »Bilo je zabavno, zanimivo, spoznala sem veliko znamenitosti. Najbolj všeč mi je bilo v živalskem vrtu. Edino, kar me je motilo, je bilo to, da je bilo mrzlo.«

Urša Anželak: »Izlet v Berlin je bil zanimiv. Vožnja je trajala sicer predolgo, ampak, ko smo prispeli, me je misel na doživetje zbudila.«

Ana Kunc: »V Berlinu je bilo super, lahko sem videla veliko stvari, ki jih drugače nikoli ne bi. Čeprav hrana ni bila ravno super, sem zelo uživala. S prijateljicami sem se zabavala, najbolj všeč pa mi je bilo, da se nisem izgubila.«

Špela Metelko

Prvo generacijsko drevo

22. APRIL JE SVETOVNI DAN ZEMLJE, KI GA NA POBUDO CIVILNE DRUŽBE PO VSE SVETU PRAZNUJEMO ŽE VEČ KOT 30 LET. NAMEN TEGA DNE JE OPOZORITI JAVNOST NA RANLJIVOST IN ENKRATNOST NAŠEGA PLANETA, NA KATEREM ŽIVIMO.

»Na nas je, da prevzamemo vodenje« se je glasil slogan letošnjega dneva Zemlje, ki sta ga naš kraj in naša šola obeležila na poseben način in bo v prihodnje postal tradicionalen. Generacija letošnjih prvošolčkov je na bivšem kopališču v Mežici posadila prvo generacijsko drevo. Dogodek so pospremili predstavniki Občine Mežica ter pobudnik akcije, gospod Matjaž Ferarič. Ravnatelj Janko Plešnik je idejo o vsakoletni posaditvi drevesa sprejel z veseljem, saj je to še eden od načinov, da se povežemo z naravo ter naučimo otroke, da jo bodo znali ceniti.

Odslej bo vsaka naslednja generacija v prvem letu šolanja sledila tradiciji in posadila svojo sadiko. Sajenje dreves simbolizira upanje in nadaljevanje življenja. Drevesa so pljuča Zemlje in s tem, ko povečujemo njihovo število, pomagamo celotni Zemlji. Delček tega bodo prispevali tudi naši učenci.

Barbara Prevorčič

Kviz „Amors Pfeil ... deutsche Redensarten gespielt!“ s foto zabavo v Festivalni dvorani v Ljubljani, 17. 3. 2015

Z UČENCI 6. IN 7. RAZREDOV, KI SE UČIJO NEMŠKO, SMO SE, TAKO KOT LANI, PRIJAVILI NA VIDEO PROJEKT „AMORS PFEIL ... DEUTSCHE REDENSARTEN GESPIELT!“, KI GA JE ORGANIZIRAL GOETHE INSTITUT LJUBLJANA.

Posneli smo dva spota na temo nemške fraze, v katerih smo morali zaigrati to frazo. Edino pravilo je bilo, da v spotu ne smemo povedati za katero frazo gre. Posneli smo fraze »ins Gras beißen« (ugrizniti v travo oz. umreti), »ein Apfel Fällt nicht weit vom Stamm« (jabolko ne pade daleč od drevesa) ter »aus einer Mücke einen Elefanten machen« (narediti iz muhe slona). Na Goethe Institut Ljubljana so, tako kot

v preteklem letu, izbrali spote, katerih avtorje so povabili v Ljubljano, kjer so učenci spote zaigrali v živo pred občinstvom, ki pa je ugibalo za kateri pregovor ali rek gre. Ponovno smo bili med njimi. V našem spotu sta igrala Gašper F. Dorič in Blaž Šepul. Na kvizu pa so sodelovali Urška Hudina, Tjaša Belinc, Hana Klančnik, Šana Krznar, Maša Novak, Nika Kogelnik, Martina

Kos ter Nejc Skuk. Prav vsi udeleženci so se poleg tega lahko tudi nastavili kameri in odnesli fotografije domov. Vsi udeleženci pa smo v dar dobili poučno namizno igro »Glücksrad«

Vsi smo se zopet naučili veliko novega in se ob tem, seveda, sijajno zabavali.

Mentorica **Špela Metelko**

Naravoslovni dan – GOZD Z LOVCI

V SREDO, 11. FEBRUARJA 2015, SMO IMELI UČENCI TRETJIH RAZREDOV NARAVOSLOVNI DAN »GOZD Z LOVCI«.

Zjutraj smo prišli v šolo, pojedli malico, nato pa z učiteljicama odšli proti Lovskemu domu. Tam so nas že čakali lovci. Prijazno so nas pozdravili in sprejeli. Razložili so nam, kako bo potekal dopoldan v gozdu. Razdelili smo se v dve skupini in začeli našo pot. Naša prijazna lovca, g. Albin Pesko in g. Slavko Žlebnik, sta bila

naša spremljevalca – »vodiča«. Komaj smo čakali, da prispemo v gozd, saj je tam res pestro in zanimivo. Na naši poučno-naravoslovni poti smo videli stopinje živali v snegu, solnico, krmišče, jazbečvo votlino in še zelo veliko zanimivega. Ko smo postali lačni in žejni, smo pili in jedli kar sredi gozda – to je bilo tako »fajn«, da je bilo vse še veliko bolj okusno. Pri krmišču smo živalim in našima lovcema zapeli nekaj pesmic. Pot smo končali v Lovskem domu, kjer nam je

lovec Drago Triplat pripravil dober topel čaj in sladkarije. Zaigrali smo se kviz »Kaj vem o gozdu?«. Nagrade za pravilne odgovore so bile lepe – razna pisala, knjige o pticah in drugih živalih ...

Uživali smo, izvedeli veliko zanimivega in postali pravi mali poznavalci gozda in življenja v njem. Za lep dan in gozdna doživetja pa se moramo, seveda, zahvaliti lovcem in Lovskemu društvu Mežica.

Mateja Korasa, Nika Permanšek

OČISTIMO MEŽICO 2015

Na sončno sobotno jutro smo se letos zbrali pred Občino Mežica. Prvi so s čiščenjem Mežice že v zgodnjih jutranjih urah začeli člani

Lovske in Ribiške družine Mežica. Ostala društva in prostovoljci smo se razdelili v skupine in od tam krenili vsak na svojo lokacijo. Vrtec

S SKUPNIMI MOČMI SMO V SOBOTO, 11.4.2015, USPEŠNO IZPELJALI ČISTILNO AKCIJO OČISTIMO MEŽICO 2015.

Mežica je že prejšnji dan očistil svoje poti. Učenci in učitelji Osnovne šole so se dobili v šoli in od tam krenili svojo pot. Čistilna akcija je potekala na naslednjih lokacijah: Polena, Onkraj Meže, Glančnik, Pešpot, Taborniška koča, Gmajna, okolica cerkve, okolica tenis igrišča, okolica nogometnega igrišča, Podkraj pri Mežici, ob regionalni cesti, proti ribniku, Palčkova jama in center Mežice.

Akcije se je udeležilo preko

200 ljudi. Sodelovali so člani različnih društev: Lovska družina Peca, Ribiška družina, Turistično društvo Mežica, Župnijska Karitas Mežica, Disc Golf Mežica, Športno društvo starodobnikov Mežica, Nogometni klub Akumulator, Tenis klub Mežica, Športno društvo Movžnar, Kulturno društvo Moški pevski zbor Mežiški knapi, Kulturno društvo Mešani pevski zbor Rožnik, Društvo upokojencev

Mežica – Balinarska sekcija, Folklorno društvo Pušlc Mežica in Planinsko društvo Mežica.

Prav tako so sodelovali višji razredi Osnovne šole Mežica, Vrtec Mežica, podjetja v industrijski coni Glančnik, podjetje Kojzek ter drugi občani prostovoljci.

Čiščenje se je okoli 12. ure končalo in vsi udeleženci smo dobili toplo malico in

osvežilno pijačo. Čeprav bi lahko bila udeležba društev in ostalih prostovoljcev še večja smo zadovoljni z rezultatom čistilne akcije, saj je bilo letos pobrano nekoliko manj smeti kot prejšnja leta. To dokazuje, da se osveščenost ljudi o ekologiji zvišuje. Z izvedbo čistilne akcije OČISTIMO MEŽICO pa se naše delo ne zaključuje, ampak šele začenja. Ohranjaj-

mo naravo še naprej čisto, odlagajmo odpadke na za to primerna mesta, ločujmo odpadke ter opozarjajmo ljudi okoli nas o pomenu varovanja in skrbi za okolje.

OBČINA MEŽICA IN KOMUNALNO PODJETJE MEŽICA SE ISKRENO ZAHVALJUJETA VSEM PROSTOVOLJCEM, KI STE SODELOVALI V ČISTILNI AKCIJI OČISTIMO MEŽICO

IN PRIPOMOGLI K TEMU, DA BO MEŽICA ŠE LEPŠA IN PRIJAZNEJŠA DO OBČANOV IN OBISKOVALCEV.

Čistilno akcijo bomo seveda izvedli tudi v letu 2016, zato vas že zdaj vabimo, da se nam v naslednji pomladi pridružite še v večjem številu, da dokažemo, da prostovoljstvo med nami še živi in da nam ni vseeno v kakšnem okolju živimo.

Čistilna akcija LD Peca Mežica 2015

čiščenje brežine reke Meže od Narodnega doma do Pustnikovega mosta - 2. del

V lanski številki glasila ŠUMC je bil objavljen moj prispevek o odmevni čistilni akciji lovcev Lovske družine Peca Mežica, ko smo očistili dober del leve brežine reke Meže od Narodnega doma do Pustnikovega mosta. Na koncu članka sem zapisal: »Morda pa se vidimo ob Meži spet prihodnje leto?«

In smo se. Uslišali smo željo župana Občine Mežica in direktorja Komunalnega podjetja, predvsem pa občanov, ki se dnevno sprehajajo po tej vedno bolj priljubljeni poti, da nadaljujemo začeto delo. Starešina lovske družine, Slavko Žlebnik, je bil takoj za akcijo in lovci smo na svoji letni skupščini njegov predlog, da tudi letos nadaljujemo s čiščenjem brežine reke Meže, soglasno sprejeli.

7. aprila 2015 smo se pri Narodnem domu sestali Ambrož Blatnik, Slavko Žlebnik, Mirko Štern in Drago Dretnik. Sprehodili smo se do Orešnikovega mostu in se na kraju samem dogovorili za organizacijo in potek akcije.

V soboto, 11.04.2015, nas je zjutraj pričakalo lepo vreme. Kot nalašč za delo – ni bilo ne pretoplo in ne premrzlo. Že pred osmo zjutraj smo se pri Narodnem domu zbirali člani naše lovske družine. Kot lansko leto so tudi tokrat prihrumeli traktorji naših kmetov s Plata in oddahnili smo si. Brez njih bi bila akcija obsojena na neuspeh.

Po začetnih pozdravih smo se odpravili na mesto, kjer smo lansko leto končali s čiščenjem. Čakal nas je najbolj zahteven in strm del do Pustnikovega mostu. Zahrumele so motorne žage in ostarele trhle akacije ter grmovne veje so padale vsevprek. Mirč, Franjo, Tomaž, Štef in Marko

so z motornimi žagami kmalu počistili teren do mostu. Za njimi pa je Štefan z nepogrešljivim grabilcem nakladal cele šope drevja in vej na svojo prikolico. Občasno mu je večja debela potegnil Mirč s traktorskim vitlom do pešpoti. Pri tem so nam pomagali tudi trije ribiči in sicer Viktor, Urh in Joži, ki so čistili strugo Meže in so, zahvaljujoč visokim škornjem, lahko bredli po vodi in zapenjali verigo vitla. Ostali lovci pa smo nakladali vejevje na traktorsko prikolico Tomaža.

Ko smo očistili brežino do mostu, seveda nismo mogli prezreti velikih debel, zagozdenih med stebre v strugi reke. Ribiči so pripeli vitel, Mirč je s traktorjem potegnil, Štefan jih je z grabilcem naložil in že je bil pogled navzdol mnogo lepši.

Že na ogledu nekaj dni pred akcijo smo se dogovorili, da bomo na najstrmejšem delu pred mostom postavili naravno ograjo iz akacije, da bi obvarovali predvsem otroke na kolesih pred padcem v strugo. In tako smo tudi storili.

Po krajšem počitku in pogasitvi žeje smo nadaljevali z delom od Pustnikovega mostu proti Orešnikovemu mostu. Tukaj je potekalo čiščenje malo hitreje, saj je brežina ožja in zaraščena je bila predvsem s tanjšimi debli in grmovjem. Za zadnjo »furo« sta naša prevoznika Štefan in Tomaž naložila svoji prikolici do maksimuma. Zadaj je takoj bila na delu ekipa z grabljami in velikimi metlami, ki je poskrbela, da je bila celotna »pešnga« po zaključku akcije brezhibno očiščena. Naš starešina Slavko je s fotoaparatom vestno beležil, kako se je spreminjalo stanje na terenu in poskrbel za arhivsko gradivo.

V primerjavi z lanskoletno akcijo sta bili letos dve dodatni zanimivosti. Po dolgih letih smo letos namreč sprejeli v lovsko družino tudi dve ženski in pripravnica Andreja Svetina je že pridno pomagala pri čiščenju. Tomaž pa je povabil na akcijo kar svoji dve hčerki, Ano in Polono, ki bi bili zaradi svoje pridnosti lahko za vzgled tudi marsikateremu lovcu. Ne meneč se za trnove akacijske veje sta jih neutrudno nalagali na atijevo prikolico.

Tako smo nadaljevali brez počitka do enih popoldne. Nato pa smo si še zadnjič privoščili malico v Gostišču Krebs in jo zalili tudi s kakšnim pivom. Utrujeni, a zadovoljni, smo se odpravili vsak proti svojemu domu.

Kljub številnim lovcem in mehanizaciji nismo uspeli očistiti celotne brežine od Mežice do Polene in nazaj, saj je dela najmanj še za eno takšno akcijo. In zopet bom zapisal: Morda pa se vidimo ob Meži spet prihodnje leto?

Prav je, da na koncu navedemo tudi imena vseh, ki so sodelovali na tej akciji. Brez dvoma so najzaslužnejši naši lovci – kmetje, ki so prispevali ne samo svoje fizično delo, temveč tudi delovne stroje in orodja, da smo lahko sploh opravili to delo: Mirko Štern s traktorjem z vitlom in motorno žago, Franjo Štern z motorno žago, Tomaž Kunc s traktorjem s prikolico in motorno žago, Štefan Hermonko s traktorjem, prikolico z grabilcem in motorno žago, Marko Ladinik z motorno žago ter Štefan Karner z motorno žago. Ostali fizični delavci »nakladalci in čistilci«: Niko Čarf, Uroš Vrčkovnik, Boris Lampreht, Slavko Žlebnik, Alojz Ladinek, Stanko Grl, Tim Triplat, Andreja Svetina, Luka Svetina, Ana in Polona Kunc in Drago Dretnik. Da pa nismo bili med delom žejni, je poskrbel naš upravnik Doma lovcev, Drago Triplat. Ribiči, ki so nam pomagali potegniti veje in debela iz Meže, pa so bili: Urh Šipek, Viktor Orlač in Jože Blatnik. In še ostali lovci, ki pa so pobirali smeti v lovišču: Branko Petrič, Rok Petrič, Grega Potočnik in Alojz Peršak.

Na koncu pa še nekaj misli o našem odnosu do narave v prelepi okolici Mežice. Tri dni po pobiranju odpadkov ob cestah in poteh so se že pojavile prve prazne pločevinke piva in odvržene škatlice cigaret. V posmeh vsem tistim, ki jim je mar, kako urejena je naša občina. Ali tisti, ki odvrže prazno pločevinko ali plastenko, res ne pomisli, da bo to nekdo moral pobirati? Mogoče celo njegov otrok, ki bo v skupini šolarjev zopet pobiral smeti naslednje leto. Če malo pobrskamo po kupu pobranih odpadkov, hitro ugotovimo, da med njimi skoraj ni praznih vrečk od bombonov ali čokolade, ni plastenk od pijač za otroke. Je pa gora odpadkov od alkoholnih pijač, energetskega napitkov in cigaret. Kdo torej ignorira trud vseh tistih, mladih in starih, ki že desetletja pobiramo smeti, pa ne samo na dan čistilne akcije temveč tudi na vsakdanjih sprehodih?

Če se bo vsaj eden zamislil, preden odvrže prazno pločevinko ali škatlico cigaret skozi okno avtomobila in jo bo odložil tja, kamor spada, bo naš trud poplačan.

Drago Dretnik

XXI. REGIJSKO PREVERJANJE USPOSOBLJENOSTI EKIP PRVE POMOČI CIVILNE ZAŠČITE IN RDEČEGA KRIŽA V MEŽICI

Na podlagi razpisa za izvedbo XXI. državnega preverjanja usposobljenosti ekip PP CZ in RK in regijskega razpisa smo v soboto, 30. maja 2015, v Mežici organizirali XXI. regijsko preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa. Preverjanje so organizirali Izpostava URSZR Slovenj Gradec in Območno združenje Rdečega križa Mežiške doline v sodelovanju z občino Mežica. Na preverjanje se je prijavilo 8 ekip iz občin z območja Izpostave URSZR Slovenj Gradec (Občina Prevalje, OZRK Mežiške doline, Občina Dravograd, OZRK Dravograd, PGD Radlje ob Dravi, Johnson Controls NTU d.o.o. (1. ekipa ter 2. ekipa), Občina Mežica ter ekipa BSH Hišni aparati d.o.o. Nazarje.

Preverjanje je potekalo v Mežici in sicer na štirih deloviščih, na katerih so ekipe oskrbele »20 poškodovancev« z realističnim prikazom poškodb. Vsaka ekipa je na posameznem delovišču imela po 10 minut časa za oskrbo poškodovancev. Za prikaz poškodb je skupina za pripravo imitatorjev poškodb pod vodstvom Mira Bizjaka namaskirala 20 imitatorjev poškodb, ki so bili prostovoljci Rdečega križa. Vsaka ekipa je imela spremljevalca, ki je ekipo vodil po lokacijah delovnih mest. Spremljevalci ekip so bili pripadniki CZ Občine Mežica: Irma Makuc, Vilko Plaznik, Anton Pesjak, Andrej Jereb, Jožica Hovnik, Darko Plevnik ter dva prostovoljca Rdečega križa. Operativni vodja javne prireditve je bil poveljnik CZ Občine Mežica Igor Pšeničnik, povezovalec programa Darko Orlač, kot snemalca in fotografa sta sodelovala Jože Penec in Davorin Mori, ki je z uporabo multikopterja DJI Phantom 2, poskrbel tudi za posnetke iz zraka. Vodja prever-

janja, ocenjevalne komisije in razsodišča je bila Renata Koren, vodja verifikacijske komisije Irena Gostenčnik, vodja komisije za izračun rezultatov Vinko Uhan, pri- našalci rezultatov z delovnih mest so bili prostovoljci Rdečega križa, vodja finančne skupine Dominika Bobek, protokol izpostava URSZR – SG Nada Jeseničnik Kranjc, protokol OZ RK Koroška Marinka Lamprecht Štros.

Ekipe prve pomoči so po oceni predsednice ocenjevalne komisije Renate Koren pokazale zelo visoko stopnjo usposobljenosti. Najbolje se je izkazala ekipa prve pomoči Johnson Controls NTU d.o.o. – 1. ekipa. Na drugo mesto se je uvrstila ekipa PGD Radlje ob Dravi, tretja je bila ekipa Johnson Controls NTU d.o.o. – 2. ekipa.

Na državno preverjanje, ki bo v soboto, 3. oktobra 2015, v Murski Soboti, se je uvrstila ekipa Johnson Controls NTU d.o.o. – 1. ekipa.

Ob koncu še iskrena zahvala vsem posameznikom in organizacijam, ki so sodelovali pri izvedbi javne prireditve: Občini Mežica in županu Dušanu Kreblu, OŠ Mežica in ravnatelju Janku Plešniku, hišniku Borutu Bruderju, Komunalni Mežica, prostovoljcem in prostovoljkam Rdečega križa, Koronarnemu društvu Mežiške doline, GRS Koroška, Koroškemu gasilskemu zavodu Ravne na Koroškem, PGD Mežica, policistom PP Ravne na Koroškem, poveljniku CZ Občine Mežica Igorju Pšeničniku ter pripadnikom CZ Občine Mežica (Irma Makuc, Vilko Plaznik, Anton Pesjak, Andrej Jereb, Jožica Hovnik, Darko Plevnik), Matevžu Žlebniku, Alešu Donau, ekipi TVMK 12 (Darko Orlač, Jože Penec, Davorin Mori), osebju gostišča Korošč ter članom organizacijskega odbora za izvedbo XXI. regijskega preverjanja.

Nenad Donau, univ.dipl.var., spec.

1. Ura je 7:25 in sodelujoče ekipe prihajajo na zbirališče, kjer se izvaja prijava in verifikacija ekip.
2. Ura je 8:00. Mag. Stanislav Lotrič, vodja sektorja za operativno na Upravi RS za zaščito in reševanje, pozdravi udeležence preverjanja in goste.
3. Postroj ekip na zbirnem mestu ob 08:10.
4. Ekipa na »delovnem mestu 1« oskrbuje poškodovanca.
5. Članici ekipe na »delovnem mestu 1« oskrbujeta poškodovanca.
6. Ekipa s spremljevalko prihaja na »delovno mesto 2«.
7. KGZ Ravne na Koroškem; avto lestev, ki seže do višine 32 m.
8. Imobilizacija poškodovanca na »delovnem mestu 2«.
9. Prenos poškodovanca na »delovnem mestu 3«.
10. GRS Koroška na predstavitvenem mestu pri ND Mežica.
11. Prvo- in tretjevrščen ekipa Johnson Controls NTU d.o.o. (1. In 2. ekipa) s spremljevalcema.
12. Oskrba poškodovanca na »delovnem mestu 4«.

ZA ZDRAVJE

Avtorica: **Špela Resnik**, dr. med., spec. druž. med.

PREVENTIVA

Po drugi svetovni vojni so se življenjske razmere začele izboljševati in posledično se je začela življenjska doba daljšati. Z daljšim življenjem so glavni vzroki obolevanja in umiranja postale kronične nenalezljive bolezni, kot so bolezni srca in ožilja (z najbolj poznanimi srčnim infarktom in možgansko kapjo) in pa rakava obolenja.

Preventivni pregledi so torej namenjeni za zgodnje odkrivanje sprememb, ki bi lahko vodile v razvoj bolezni. S spremembo življenjskih navad ali pa z začetkom zdravljenja lahko razvoj bolezni preprečimo, močno upočasnimo ali pa bolezen ozdravimo.

Pri ocenjevanju srčno-žilne ogroženosti ima osrednjo vlogo pregled v **referenčni**

v dobro odmerjenem času (30 – 45min) vzame čas za natančen pogovor in pregled.

V sklopu tega pregleda vse obiskovalce referenčna sestra povpraša tudi po udeležbi presejalnih programov za rakava obolenja, ki potekajo na državni ravni: SVIT je program presejanja za rakava obolenja črevesja, ZORA za bolezni materničnega vratu in DORA presejanje za bolezni dojk (aktivnosti potekajo v ambulantni za dojke v Slovenjgraški bolnici).

MOJA ZGODBA

(je rubrika, ki je namenjena zgodbam zavarovancev, v kateri se boste lažje spoznali in premagali strah pred temo, ki vas bremeni in boste o tem lažje spregovorili).

SVIT rešuje življenja!

Ambasador Programa SVIT za Koroško, mag. Jože Pratnekar

»Pred petimi leti so bili vzorci blata, ki sem jih poslal v okviru Programa SVIT, pozitivni. Dobil sem pisno obvestilo, da se je potrebno čim prej odločiti za kolonoskopijo. Prijazni sodelavci na Programu SVIT so mi določili datum pregleda v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec. Pri pregledu je zdravnik opazil precej velik polip na debelem črevesu. Ugotovil, je da ga med kolonoskopijo ne bo moč odstraniti. Potrebno je bilo opraviti kirurški poseg, kjer so mi odstranili majhen delček debelega črevesa. Odvzeti so bili tudi vzorci za podroben pregled tkiva. Po mesecu dni je pri ponovnem pregledu zdravnik sporočil, da so vsi vzorci negativni. Do lanskega leta sem bil trikrat na kolonoskopiji. Poseg je bil vsakokrat

Za bolezni srca in ožilja poznamo dejavnike tveganja, ki vodijo v razvoj bolezni in pojav zapletov, zato smo pričeli s preventivnimi pregledi, kjer se ugotavlja prisotnost dejavnikov tveganja (povišan holesterol, krvni sladkor, pritisk ...). Tudi za rakava obolenja so znanstveniki že določili označevalce v človeškem genomu, ki sodelujejo pri nastanku bolezni, vendar tovrstna terapija zaenkrat še ni na voljo. Lahko pa z zgodnjim odkrivanjem predrakavih sprememb preprečimo razvoj rakave bolezni.

ambulanti in nato pregled zapisnika tega obiska pri osebem zdravniku. Obisk v referenčni ambulanti je kot obisk tehničnega pregleda za avto. Tam po vnaprej določenih navodilih pregledajo avtomobilске dele in podajo poročilo. Na podlagi tega poročila nato mehanik opravi potrebna popravila (v našem primeru je mehanik zdravnik, ki opravi dodatni pregled in usmerjeno diagnostiko ali pa zavarovanca napoti k specialistu). Referenčna sestra torej ni nadomestilo zdravnika, ampak njegov pomočnik, ki si

povsem neboleč. Zdravniki pri tem niso našli na debelem črevesju nobenih sprememb. Zasluga za to gre pravočasnemu odkritju bolezni na debelem črevesu in ustreznemu zdravljenju.

Ko prepričujem ljudi, naj se vključijo v Program SVIT, največkrat odgovorijo, da se bojijo kolonoskopije.

Vsakemu svetujem, naj se vključi v to koristno akcijo, ki lahko marsikateremu reši življenje. Lahko zatrdim, da je meni Program SVIT pred petimi leti rešil življenje.

Ko dobite domov obvestilo iz Programa SVIT, pisma ne vrzite v koš! Morda boste ravno vi pravočasno ozdravljeni in si s tem preprečili najhujše.

Program SVIT rešuje življenje! Zdravje pa je največja vrednota, zato ga spoštujemo!»

Pri pravočasnem odkrivanju bolezni na prebavilih bodite pozorni na sledeče znake: če nenamerno hujšate, opazate spremenjen ritem izločanja blata (menjavanje driske in zaprtja), opazite črno in mazavo blato, postanete bledi (in je ugotovljena slabokrvnost zaradi pomanjkanja železa).

ZORA je **preventivni program** za odkrivanje predrakavih in zgodnjih rakavih sprememb na materničnem vratu. To pomeni, da v sklopu programa ZORA ginekologi s pregledovanjem zdravih žensk pravočasno odkrijejo tiste, ki imajo predstopnjo ali začetno stopnjo raka materničnega vratu (RMV). Tedaj je možno z enostavnimi terapevtskimi posegi raka preprečiti ali povsem pozdraviti.

ZORA je **državni presejalni program** (DP ZORA), kar pomeni, da vsaka ženska, stara med 20 in 64 leti, ki v zadnjih treh letih ni opravila pregleda z odvzemom brisa materničnega vratu, dobi na dom pisno vabilo na pregled. Ker RMV raste počasi in potrebuje več let, da iz predrakave oblike napreduje v raka, je mogoče s pregledi žensk na tri leta veliko večino nevarnih sprememb materničnega vratu odkriti in zdraviti pravočasno.

DORA je državni program presejanja za raka dojk, ki ga organizira Onkološki inštitut v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki na Koroškem ne poteka. Enake preglede izvaja na Koroškem Splošna bolnišnica Slovenj Gradec. Namenjen je ženskam med 50. in 69. letom,

saj je to obdobje, ko je največja verjetnost, da zbolijo za rakom dojk. Ženske opravijo mamografski pregled dojk (to je rentgensko slikanje).

Ženske pred 50. in po 70. letu manj verjetno zbolijo, lahko pa jih na pregled napoti ginekolog ali osebni zdravnik v primeru pojavljanja raka na dojkah v družini ali pa v primeru težav z dojkami. Za rakom dojk lahko zbolijo vsaka ženska, še bolj dovzetne za to bolezen pa so ženske po 50. letu starosti. Včasih ni opaznih znakov raka dojk, čeprav so ženske v življenjskem obdobju, ko mnoge zbolijo za to obliko raka. Presejalna mamografija je pomembna, saj je z njo mogoče odkriti bolezenske spremembe, ki še niso tako velike, da bi jih lahko zatipali.

Kaj lahko naredite same? Pomembno je redno in dosledno samopregledovanje dojk vsak 10. dan po prvem dnevu menstruacije ali na določen dan v mesecu, v kolikor ste v menopavzi. Vsaka zatrdlina še ne pomeni raka, pozorne pa bodite na sledeče znake: ugrezanje bradavice, več kot mesec dni tipna zatrdlina na istem mestu, spremenjena koža nad spremembo ali prisotna rdečina. V teh primerih se posvetujte z osebnim zdravnikom ali ginekologom.

Dan sosedov – The European Neighbours' Day

ŽIVIMO V PRIJAZNI SOSEŠČINI

Začetek zgodbe sega v leto 2000, ko se je g. Atanase Perifan v Parizu domislil, da bi sebi in sosedom polepšal dan s povabilom na prijazno srečanje, ki bi ljudem v soseščini, obremenjenim z vsakodnevnimi skrbmi za ljubi kruhek, odtujenim in osamljenim obnovilo spoznanje, da vendarle še pomislimo drug na drugega, da smo pripravljeni sosedu ali sicer tujemu človeku izraziti svoje simpatije, skratka, da smo in da nam je mar ...

Odtujenost in osamljenost je seveda veliko bolj pereč problem v velikih mestih in ogromnih stanovanjskih blokih, kjer komajda še kdo koga pozna. Tako je predlog o sosedskih srečanjih očitno padel na plodna tla: na internetu lahko preberemo, da je bilo 15. praznovanje evropskega dneva sosedov na zadnji petek v maju 2014

mednarodni uspeh: praznovanje se vztrajno širi in je že daleč preraslo evropske meje. Sodelujejo milijoni ljudi po vsem svetu: v 1400 partnerskih mestih, v soseskah in društvih v 36 državah sveta se srečuje več kot 20 milijonov ljudi. Neverjeten razvoj praznovanja Dneva sosedov je živ dokaz, da želja ljudi, da bi promovirali boljše življenje skupaj, nima meja.

V naših soseskah se sicer že tako in tako srečujemo, ob osebnih praznovanjih, skupnih pričakovanjih novega leta in drugih priložnostih, pa vendar menim, da ima Dan sosedov posebno obeležje s poudarjanjem vrednot solidarnosti, spoštovanja in prijateljstva med ljudmi. Te vrednote sprejemamo tudi v naši soseščini: zadnji petek v maju podarimo drug drugemu nekaj uric časa, dobro voljo

23.5.2011

DRAGI SOSEDJE

V Evropi so se vendarle domislili, da so prijazni sosjedje zelo pomembni za prijetno bivanje v domačem okolju. Tako obstoja neka organizacija, ki že od leta 2000 dalje spodbuja srečanja sosedov na zadnji petek v mesecu maju. Prepisala in prevedla sem nekaj odstavkov, kaj več bi morda poiskal kdo od mladih ljudi na internetu.

Takšni, bi rekla, „uradni“ predlogi o srečanju sosedov so seveda zelo pomembni za ljudi v velikih mestih in velikih stanovanjskih blokih, ki se sicer ne srečujejo in se ne poznajo.

Mi pa itak že dlje časa živimo v prijetnem sožitju, kar smo ob posebnih priložnostih že večkrat posebej poudarili s sosedskimi srečanji ob posebnih priložnostih, kar je bilo zelo prijetno.

Tako predlagam, da bi tudi mi drug drugemu podarili ta petek popoldan ob zavedanju, da bo ta petek popoldan tako ravnalo mnogo milijonov ljudi po vsej Evropi, kar bo najbrž tudi v nas spodbudilo še močnejše zavedanje pomena dobre sosesčine in obenem tudi zavedanje, da vendarle pripadamo ogromni množici ljudi, ki dobro mislijo.

Pridite na naš vrt v petek, 27.5.2011, morda okoli 5. ure popoldan (upam, da bo lepo vreme).

Pripravila bom stole in mizice, pripravila bom nekaj pijače, kavico in pecivo.

Prispevajte dobro voljo ali še kaj, po vaši presoji.

Upam, da boste moj predlog prijazno sprejeli.

Lep pozdrav.

Vida

To povabilo sem razdelila po hišah:

*Šumnik – Mori, Krebel, Mazej – Pirtovšek,
Puc – Kropivnik, Gorše, Serno, Jelenko.*

in seveda tudi dobrote, ki pomagajo k našemu dobremu počutju. Začeli smo leta 2011,

ponovili v letu 2012, leta 2013 je bilo preveč deževno in tudi v maju leta 2014 smo „zamočili“, letos, v petek, 29. maja, pa smo imeli zopet lep večer. Nikomur se ni preveč mudilo zapustiti sosedsko družbo. Zavedanje, da ta večer milijoni ljudi po vsem svetu posvečajo drug drugemu v prijaznem sobivanju, daje temu večeru poseben čar. Bi rekla, da tudi tako protestiramo proti nestrpnosti in vsakršnim oblikam divjaštva po svetu.

Želimo si, da bi ideja o sosedskem praznovanju pri nas prerasla okvir zasebnih vrtov, morda bi s praznovanjem Dneva sosedov lahko

tudi popestrili začetek Mežiškega poletja. Morda bi se lahko sporazumeli o pobudi, da bi tudi naše mesto prijavili na seznam mest, kjer s skupnim praznovanjem spodbujamo dobre odnose med ljudmi, med sosedi. Tudi tako bi morda pomagali izboljšati „image“ Mežice, ki je (bila) do sedaj znana bolj po slabih sporočilih.

Kdo bi prevzel pobudo? Morda društvo Perkmandelc?

Z druženjem prebivalcev, v medsebojnem pogovoru in izmenjavi pogledov in izkušenj nam ta dogodek ponuja tudi priložnost, da izrazimo svoje želje, da bi sodelovali pri oblikovanju Evrope, kot povezane in humane skupnosti.

Vida Potočnik

Prepisano – prevedeno:

Internet: European Neighbours, Day :

Povsod po Evropi se krepi individualizem v ljudeh in osamljenost je na pohodu. Socialne dobrine vsepovsod vedno manj upoštevajo. Zato je vsak prebivalec povabljen, da naredi preprosto potezo ob istem času širom po Evropi: sporočite povabilo sosedom, da bi si podarili prijetno urico ob kavici ali malici, kar spodbuja socialno povezavo in oblikuje novo solidarnost.

Načelo je preprosto: Dan sosedov je dogodek vsako leto na zadnji petek v maju. Vsako mesto ali socialna skupnost je povabljen, da bi sodelovala pri razširjanju te ideje med prebivalci. Odvisno je od vsakega prebivalca ali skupine prebivalcev, da organizirajo svoje srečanje – party.

Skozi to sodelovanje med prebivalci, v medsebojnem pogovoru in izmenjavi pogledov in izkušenj ta dogodek ponuja ljudem priložnost, da sodelujejo pri oblikovanju Evrope, kot povezane in humane skupnosti.

(www.european-neighbours-day.com/,/ www.dan.sosedov)

PRAZNOVANJE 1. MAJA NA VOLINJAKU

Še dan prej je bila vremenska napoved slaba, pa vendar smo sklenili, da počakamo na jutro 1. maja.

Kot vedno, smo se zbrali pred Domom upokojencev in se odpravili proti Volinjaku. Volinjak je lepa razgledna točka in Mežičani smo si ga vzeli za svojega. Vzpon ni zahteven in vsakdo, ki lahko hodi, bi zmo-gel pot do vrha.

Kratek postanek smo imeli pri kapelici ob Hermonkovi lipi. Prepoteni smo »cuknili« šilce žganega za pogum in korajžo, saj smo bili veseli, da je pol poti že za nami. Z nejevoljo smo se ozirali proti nebu in želeli, da bi vreme zdržalo

vsaj do takrat, ko bi sestopili z vrha. Očitno so bile želje uslišane in ko smo prišli na vrh, so skozi zelene veje posijali sončni žarki.

V kulturnem programu smo sodelovali nekateri člani Upravnega odbora. Posebej naj omenim našega harmonikarja Adolfa Plaznika, ki si je svojo »ljubico« oprtal na hrbet in bil na vrhu še pred nami.

Pričel se je kratek kulturni program in za uvod je zadonela udarna pesem. Brez ubranih zvokov njegove harmonike si pač ne znamo predstavljati nobenega kulturnega dogodka ali praznovanja.

POHODNIŠKA SKUPINA »MARTINČKI« PRI DRUŠTVU UPOKOJENCEV MEŽICA JE LETOS ŽE PETIČ ORGANIZIRALA POHOD NA VOLINJAK Z NAMENOM PRAZNOVANJA 1. MAJA. NAŠA ŽELJA JE, DA BI TAKO DRUŽENJE POSTALO TRADICIONALNO IN DA SE PRAZNOVANJA VSAKO LETO UDELEŽI ČIM VEČ UPOKOJENCEV, PA TUDI DRUGI STE DOBRODOŠLI.

Predsednik Društva upokojencev Mežica, Jožef Libnik, je pozdravil prisotne in izrazil zadovoljstvo ob udeležbi z željo po še številčnejši udeležbi prihodnje leto.

Sama sem v kratkem prispevku orisala zgodovino praznovanja 1. maja po svetu in pri nas. Prvi maj se je že v preteklosti drugače praznoval. Znano je, da se je na ozemlju današnje Slovenije začelo praznovanje že leta 1890 in da smo leta 1948 1. maj uzakonili kot državni praznik. Da lahko 1. maj svobodno praznujemo, gre pripisati preobratu, ki se je zgodil 1886 leta v Čikagu. Delavci so takrat zahtevali osemurni delovnik.

Na prvem kongresu II. internacionale v Parizu pa so sklenili, da se vsako leto v spomin na čikaške delavce 1. maja organizirajo množične demonstracije. Stavke in proslave so tako postale oblika delavskega boja.

Tudi v Mežici nismo pozabili praznovati 1. maj. Naša godba na pihala se že vrsto let trudi ohraniti spomin na 1. maj, saj navsezgodaj zjutraj slišimo znane melodije za naše bujenje. Tudi pri društvu ne želimo zaostajati za tem, čeprav s kulturnim programom v naravi.

Kratek povzetek je pripravil tudi Gerhard Pečovnik, saj letos obeležujemo 350 let od

začetka rudarjenja v Mežici. Iz leta 1665 so prvi pisani viri o kopanju rude pri nas. Žal pa so leta 1994 izdelali projekt zapiranja rudnika in dokončno ustavili proizvodnjo. Seveda je bil za naš kraj to hud udarec, saj je veliko ljudi zaradi tega izgubilo delo, navajenih na svoj »ših« , ki jim je zagotavljal preživetje.

Za popestritev programa pa je spet zadonela harmonika.

Za konec je predsednik društva prebral pesem z naslovom Prvi maj.

Zadovoljni s potekom kulturnega programa smo se odpravili h kmetu Hermonku (p.d. Stovčniku), kjer smo v dogovoru z gospodinjjo gospo Viko, imeli pripravljeno malico in pijačo.

Ob tej priliki je prav, da se gospe Viki iskreno zahvalimo za njen trud in prijaznost. Še nekaj časa smo se družili in ob prijetni »štimi« harmonike smo se tudi zavrteli. Za dobro voljo je s pripovedovanjem vicev poskrbela naša članica, ga. Draga Simetinger. Kaj naj dodam za konec? Zadovoljni in vzneseni smo se podali nazaj v dolino z željo, da se drugo leto podamo na Volinjak v še večjem številu.

Živel 1. maj!

Rozalija Libnik

TK SO RAJALI IN SE NOSLI

Po skoraj dveh letih trdega dela so se članom Folklornega društva PUŠLC iz Mežice izpolnile želje, da se predstavimo v lastnih nošah ter s svojim plesnim spletom in pesmijo.

To nam je uspelo v soboto, 6.6.2015, v ND Mežica, kjer se nismo predstavili samo člani Folklornega društva PUŠLC Mežica, ampak tudi naši dragi gostje:

- Mežiški frajtonarji,
- Folklorna skupina Holmec,
- in Akademsko folklorna skupina France Marolt.

Celotna prireditev je bila zasnovana na način, da je prikazovala plesne in oblačilno tradicijo Mežiške doline iz različnih obdobj.

Najprej se je predstavila Folklorna skupina Holmec, ki nam je pokazala noše mežiškega okolja iz prve polovice 19. stoletja. Oblačila so bila v večini preprostejša, saj so bili takratni prebivalci tega okolja večinoma usmerjeni v samozadostno oskrbo. Temu primerni so bili tudi materiali iz katerih so bila izdelana oblačila: laneno platno, volneno sukno in »lodn«.

Predstavili so nam koreografijo, ki prikazuje niz različnih plesov iz Podjune in okolice, kar je v takratnem času vključevalo tudi nekatere kraje Mežiške doline.

Akademsko folklorna skupina France Marolt, se je predstavila v praznih oblačilih iz sredine 19. stoletja, ki se v osnovi niso bistveno razlikovala od tistih s konca 18. ali začetka 19. stoletja. Se pa v njih že pozna vpliv mode premožnejših slojev. Tako so se pri oblačilih tistega obdobja že pojavili potiskani bombaž in lan, brokat in celo svila.

Koreografija predstavlja plesne Mežiške doline iz prve polovice 19. stoletja, ki so rekonstruirani po zapisih – sicer avstrijskih raziskovalcev, a imena jasno nakazujejo, da so se plesi plesali med prebivalci Mežiške doline.

Vrhunec prireditve pa je vsekakor bil prikaz narodnih noš – plesnih kostumov, naše, mežiške folklorne skupin

PUŠLC, ki smo se predstavili z oblačili z začetka 20. stoletja.

Pot do teh nikakor ni bila lahka. Kar nekaj mesecev smo člani zbirali gradivo. Domačini so nam velikodušno pomagali in nam posodili dragocene stare fotografije, ki so bile zadosten navdih za potrditev krojev in nastanek folklornih kostumov, ki so nastali na podlagi strokovnega znanja, in risb etnologinje Katarine Šrimpf, umetnice šivanja Kristine Navotnik in priznanega čevljarja Primoža Štajnarja.

Pri moških je že bila v uporabi trodelna obleka, ki se je z majhnimi krojnimi spremembami ohranila vse do danes. Na belo srajco so si pripeli kravato, predvsem tisti iz učiteljskih

Za delo in doma pa so tiste, ki so jih nosile, rute vezale nazaj. Pražnje in za poroko opravljene ženske so nosile bombažne kupljene nogavice. Še posebej dragocene so bile takšne z vzorcem, ki so si jih lahko privoščile le najpremožnejše. Zraven so obuvale visoke čevlje na vezalke.

Do sredine 19. stoletja otroci niso imeli svoje mode in prepoznavnega oblačilnega videza. Starši so jih namreč oblačili v pomanjšane različice svojih oblačil. Nato je konec 19. stoletja med premožnejšimi začela počasi nastajati moda, posebej namenjena otrokom. Pred prvo svetovno vojno so postala otrokom prilagojena oblačila sprejeta tudi med nižjim slojem. Deklice so bile oblečene v obleke iz potiskanega bombaža preko katerih so

vitve plesnega spleta in imena zanj - PEAMTERBAL je umetniški vodja Tomaž Simetinger, strokovni vodja pa je Ervin Čekon. Koreografija Peamterbala prikazuje nekatere plesne, poznane na Koroškem, kjer so bili tudi terensko rekonstruirani in zapisani. V koreografiji Peamterbal-a je tako prikazana enostavnejša oblika četvorke, ki je bila ob koncu 19. in začetku 20. stoletja izjemno priljubljen in razširjen ples med bogatejšim slojem ljudi. Plesalci pa smo zaplesali tudi različne oblike valčka, polke in pastirice.

Člani Folklorne skupine Pušlc, se iskreno zahvaljujejo vsem, tako podjetjem kot posameznikom, prebivalcem Mežice in okolice, ki ste na kakršen koli način pripomogli k temu, da smo se lahko pokazali v povsem novi

in uradniških vrst pa metuljček. Večinoma so obuvale visoke čevlje na vezalke, punčke, čeprav so pražnje oblečeni moški nosili tudi nizke čevlje.

Najkasneje v zadnji četrtini 19. stoletja je nastopil čas, ko so poleg moških tudi ženske posegle po drznejših spremembah v garderobi. Med starejšimi ženskami so bile priljubljene temnejše barve, medtem ko so mlajše raje posegale po bolj svetlih tonih. Pražnja oblačila sta sestavljala kri-
lo na pas in zgornji del – nekakšna bluza, ki sta bila največkrat iz istega blaga. Mlajša dekleta pa so nosila modne bluze iz bombažnega blaga. Ruta je bila obvezna predvsem za v cerkev. Pražnje rute so bile večinoma svilene in so jih ženske vezale pod brado.

nosile predpasnike, ki so obleko med igro varovale pred umazanijo. Fantki so smeli ob vstopu v šolo obleči hlače in so bili v vaškem in kmečkem okolju še vedno pomanjšana različica svojih očetov.

Ne samo oblačila, tudi plesna koreografija je z začetka 20. stoletja, ko je bilo celotno področje Mežiške doline močno zaznamovano z industrijo in rudarstvom. Tako so poleg delavskega in kmečkega prebivalstva živeli tudi uradniki, ki so jih v narečju poimenovali »peamterji«. Uradništvo je bilo praviloma bolje situirano, kar se je odražalo ne samo na njihovi oblačilni kulturi, ampak tudi v načinu življenja. Za svoj krog ljudi so občasno prirejali plesne. Avtor odrske posta-

podob. V čudovitih plesnih kostumih –narodnih nošah, na katere smo zelo ponosni.

Naša želja je, da postanemo aktiven dejavnik pri ohranjanju kulturne dediščine naših prednikov in glede na dober odziv vseh, ki ste nas podprli na kakršen koli način, verjamemo v našo vizijo.

Prispevek je napisan na podlagi strokovnega opisa kulture oblačenja etnologinje Katarine Šrimpf. Opis spleta Peamterbal pa je podal etnolog in kulturni antropolog ter umetniški vodja AFS France Marolt, Tomaž Simetinger.

Folklorno društvo PUŠLC Mežica

KLUB KORATIO

Ko sem pred časom sestavljala seznam društev, ki bi jih bilo zanimivo predstaviti v Šumcu, sem naletela na ime Koratio. ??? Še nikoli slišala. Le kaj počnejo, s čim se ukvarjajo njegovi člani? In, kot pravi pregovor: vprašaj, pa boš dobil odgovor, sem že po nekaj dneh na oglasni deski v Mežici opazila njihovo vabilo na predavanje o uradni in alternativni medicini. Za širšo predstavitev sem poiskala predsednika društva, g. Matijo Milerja, ki mi je prijazno odgovoril na zastavljena vprašanja.

I. P.

Društvo za razvijanje znanja Klub Koratio deluje od leta 2010, s sedežem v Mežici. Ustanovljeno je bilo na pobudo mag. Dejana Ulceja z utemeljitvijo, da v Mežici potrebujemo organizacijo, temelječo na znanju in kulturi, z voljo do širjenja in s sposobnostmi za ustvarjanje znanja. Pogrešali smo bolj specifične izobraževalne in kulturne projekte, ki ne bi le ozaveščali javnosti o določeni problematiki, ampak ponudili strokovne, znanstvene in poglobljene poglede na določen problem oziroma temo in jih smiselno izzvali.

Ime Koratio je kombinacija

koroškega porekla in razuma (**Kor** – Koroška, **ratio** – razum, um), vendar projekti društva niso vezani izključno na Koroško. Simpozij o Hermanu Voglu je bil glede na naše goste (Tone Partljič, Peter Kolšek, Vili Vuk) in medijsko odmevnost dogodek državne ravni. Tudi ljudje, s katerimi sodelujemo pri organizaciji projektov prihajajo z različnih koncev Slovenije.

Izdali smo tudi zbornik simpozija z naslovom Brez mejnikov, ki je zelo veliko zanimanje požel pri članih Slovenske akademije znanosti in umetnosti SAZU v Ljubljani.

Poleg že omenjenega simpozija smo izpeljali še strokovna predavanja na različne teme. Dvakrat smo gostili matematika Dragomirja Benka, ki nam je predaval o Zlatem rezu in številu Pi. Prof. Damijan Prelovšek in doc. Domen Fras sta nam predstavila Plečnikova dela na Koroškem. Zgodovinar Vladimir Ovnič in Davo Mihev sta z nami odkrivala skrivnosti Rupnikove obrambne linije v Mežiški dolini. Na strokovni razpravi o alternativni in uradni medicini smo gostili zdravnico Zdenko Koželj Rekanović ter predstavnike združenja za integrativno medicino. Zgoraj omenjena

predavanja se zvrstijo vsako leto v decembru.

Sodelovali smo na transkoroškem projektu Mesec poezije s projektom Pišem, da pišem, kjer smo pod mentorstvom Gašperja Bivška in Glorijane Veber pomagali mladim literarnim ustvarjalcem izpiliti literarne zmožnosti in organizirali zaključni literarni večer v Podzemlju pece.

Klub deluje iz privilegirane možnosti, da se lahko postavimo v položaj nekoga, ki okoliščine opazuje od zunaj, z navdušenjem, kritično, brez vnaprej izdelanih mnenj. Brez tistih izkušenj, ki lahko omejujejo. Cilj kluba ni priprava čim več projektov, marveč čim več vsebine, zato si prizadevamo za kakovost.

V času, ko je svet globalna vas

in so z enim klikom vsakemu dostopne informacije o vsem, smo si izbrali starodobni način razširjanja znanja, tako rekoč ekskatedra. S tehtnimi dogodki, ki terjajo čas. Z željo, da bi predstavili čim več lepega, pomembnega in resničnega o svetu, ki nas obdaja.

Življenje nas je v zadnjih letih razkropilo po Sloveniji in po Evropi, nekdanji predsednik društva dela v Düsseldorfu v Nemčiji, člana sta se preselila v Oxford v Veliki Britaniji, ostali smo razpeti med Ljubljano in Koroško. Med člani imamo mlade doktorje znanosti, tri magistre, ostali imajo

univerzitetno izobrazbo. Med člani imamo zdravnika, pravnika, dve mikrobiologinji, štiri politologe, psihologinjo, komunikologinjo, pesnika, arhitekta.

Vsi člani imamo koroško poreklo in čisto vseeno nam je, kam kdo spada, dokler je človek, vreden zaupanja, s talentom, znanjem in dobro zgodbo. Takšni ljudje nas zanimajo. Društvo je naša matica.

Dejavnost društva v pretežnem delu financiramo iz članarine, ki je morda malo višja kot pri drugih društvih. Ostala sredstva pridobimo

s kandidiranjem na razpisu Občine Mežica ter drugih razpisih. Ne smemo pozabiti tudi naših zvestih donatorjev. Finančna sredstva so, žal, omejena. Seveda bi z več denarja lahko naredili še več, sploh, kar se tiče objave končnih dognanj in mnenj v publikacijah po projektih, boljše postprodukcije.

V tem letu bomo, če nam uspe zbrati ustrezna sredstva, poskusili izdati vojni dnevnik, ki ga je na soški in tirolski fronti pred 100 leti zapisal komaj 16-letni Mežičan.

Člani društva smo še vedno tesno zavezani znanju in

zgoraj zapisanim idejam, Mežici ter nasploh Koroški, pa tudi če nas je življenje odneslo drugam. Potem, ko že nekaj dobrih nekaj let tujcem razlagamo, da nismo sivina, ki se jim prikrade pred oči, ko slišijo Mežiška dolina in Koroška. Da so pri nas barve, da imamo vse in to na svoj edinstven način, v majhnih, preprostih količinah, pa vendar – vse. Prijetno je bilo živeti v Mežici. In slutimo, da je tako še sedaj, ker imamo še vedno drug drugega, v pravem pomenu besede.

Matija Miler, arhitekt in predsednik Društva za razvijanje znanja Klub Koratio

Demonstracija za mir v Kölnu in apel nemški vladi

Bliža se 25. junij in 24. obletnica osamosvojitve. Kako smo v času vojne za Slovenijo protestirali v Kölnu, v deželi Severno Porenje – Vestfalija poročam v naslednjem članku.

V nedeljo, 30. junija 1991, popoldne sem se z Rajkom Štruclo, njegovim sinom Benjaminom in drugimi Slovenci odpeljal na demonstracijo v Köln. Po parkiranju v podzemeljskem parkirišču pod katedralo smo se odpravili na skupno manifestacijo Slovencev, Hrvatov in Albancev za mir. Zbralo se je več kot 3000 ljudi. V povorki smo krenili po starem delu Kölna in se zaustavili na trgu. Slovenka Nadja Gliha (profesorica, ki živi in dela v Ljubljani) je prebrala protestno noto, ki smo jo poslali tako nemškemu zunanjemu ministru Genscherju kot nemškemu kanclerju Kohlu. Protestni noti sta prebrala tudi Hrvatica in Albanec. Po bučnem aplavzu smo se s transparenti in zastavami odpravili proti kölnski katedrali. Na ploščadi pred katedralo smo se ustavili. Benjamin je nosil staro slovensko zastavo z luknjo na sredini. Glede na to, da so se v Sloveniji zelo pozno dogovorili, kakšno zastavo bomo imeli, smo se znašli tako, da smo iz slovenske republiške zastave izrezali rdečo zvezdo. V neposredni bližini je bil snemalni avto televizijske hiše RTL, ki naju je z Benjaminom in zastavo posnel, da so naju zvečer lahko gledali na poročilih RTL. Mimo sta prišla dva Hrvata in rekla: »Ubogi Janezi. Ravno kar sva dobila informacijo, da so vam bombniki JLA uničili TV pretvornik na Krvavcu!«

Proti večeru smo se vrnili v Wipperfurth. Na nemški TV smo videli, da se je tega dne nemški zunanji minister Genscher srečal s slovenskim predsednikom Milanom Kučanom v Avstriji. Šele po tem srečanju, ko je Genscher

spoznal bistvo konflikta in resnico, se je začelo premikati tudi v Evropski uniji. O demonstraciji v Kölnu sem napisal članek »Vojna v Sloveniji in apel nemški vladi.« Članek sta objavila mesečnik Rodna gruda oktobra in mesečnik Naša Slovenija septembra 1991.

»Zadnjo junijsko nedeljo, 30. junija 1991, smo se Slovenci iz številnih mest Severnega Porenja – Vestfalije (Wipperfurth, Solingen, Remscheid, Hückeswagna, Leverkusna, Wuppertal, Hildna, Essna, Grevenbroich, Krefeld, Düsseldorf, Dortmund, Aachna in iz drugih nemških mest in krajev) odpeljali v Köln na mirovno demonstracijo. Med Rimsko-germanskim muzejem in kölnsko katedralo se je zbralo veliko število ljudi: Slovenci, Hrvati, Albanci, Makedonci in vsi tisti, ki so jim pri srcu mir in svoboda. Po poročanju WDR (Westdeutscher Rundfunk) in televizijske mreže RTL PLUS se je na mirovni demonstraciji zbralo 10 000 ljudi. Udeleženci te manifestacije so krenili v povorki k reki Ren in se ustavili na Neumarktu (Novem trgu) v bližini vodnjaka. V imenu Slovencev je govorila Nadja Gliha (Ljubljanka), ki živi v Kölnu. Iz njenega govora bi povzel tri glavne točke:

1. Obsodba agresije na Slovenijo
2. Želja po takojšnji ustavitvi vojnih spopadov
3. Priznanje Slovenije kot samostojne države

Demonstracijska povorka se je vrnila h kölnski katedrali. Nekateri so odšli v

katedralo, kjer je sledila hrvaška maša za mir. Glede na to, da je bila udeležba Slovencev iz tega dela Nemčije izredna, sva se z Nadjo začela dogovarjati, kako bi izvedla še kakšno slovensko akcijo. V sodelovanju s starši otrok, ki obiskujejo slovenski dopolnilni pouk v Solingenu, Remscheidu in Wipperfurthu, sva želela organizirati mirovno manifestacijo pred nemškim zunanjim ministrstvom v Bonnu. Zaradi tehničnih zaprek je bilo dva tedna pred začetkom poletnih počitnic v tej nemški zvezni deželi neizvedljivo – razen tega je potrebno dovoljenje nemških oblasti, na katerega se čaka najmanj tri do štiri tedne.

Iz tega razloga je Nadja v sodelovanju s hrvaško prijateljico sestavila pismo nemški vladi. V bistvu gre za dvojce pisem z identično vsebino: eno je naslovljeno na nemškega zveznega kanclerja Helmuta Kohla, drugo na urad nemškega zunanjega ministrstva v Bonnu. Ti dve pismi sta bili razmnoženi v večjem številu med Slovenci in Hrvati v Severnem Porenju – Vestfaliji in odposlani na prej omenjena naslova v drugi polovici julija 1991 (med 15. in 25.7.1991). V želji, da vas seznanim, kaj smo pisali, prevajam pismo iz nemščine v slovenščino:

STALIŠČE OB RAZGLASITVI
SUVERENOSTI SLOVENCEV IN
HRVATOV

Konec 20. stoletja smo priče vojni v Srednji Evropi. Razpad komunističnega vzhodnega bloka in konec napetosti med Vzhodom in Zahodom sta v očeh številnih Evropejcev degradirala Jugoslavijo, iz strateško in politično odločilnega vozla med Vzhodom in

Zahodom v nepomembno balkansko državo.

Obnašanje ES in ZDA ob najnovejših krvavih dogodkih v Sloveniji in na Hrvaškem, si lahko razlagamo v Nemčiji živeči Slovenci in Hrvati le kot splošno nepoznavanje politično zgodovinskih ozadij želja obeh narodov po svobodi.

Malodane ignorantsko obnašanje zahodnih držav do političnega, gospodarskega in socialnega razvoja Jugoslavije v zadnjih dveh letih je vedno znova opogumljalo centralistično politiko Beograda. Ta politika je kar naprej metala polena pod noge predvsem demokratičnim razvojem na vseh področjih javnega življenja, predvsem v Sloveniji in na Hrvaškem. Finančno podporo, odobreno enotni Jugoslaviji s strani ES (EU) le nekaj dni pred že pred meseci napovedanima razglasitvama neodvisnosti Slovenije in Hrvaške, je Beograd lahko razumel kot neomejeno pooblastilo za grob postopek proti zahodnim republikama, ki se zavzemata za svobodo.

JLA ni prvič dokazovala, da je pripravljena ukrepati s silo proti lastnemu narodu. Že vojaška intervencija leta 1989 na Kosovu bi morala Zahod predramiti in mu pojasniti, kdo so njegovi partnerji v razgovoru: ne z legitimnimi volitvami izvoljena zvezna vlada, temveč nek, v stare komunistične strukture ujet, režim, katerega zadržki do demokratizacije so bili objavljeni in razloženi tudi v nemški strokovni literaturi (na primer v: Jens Reuter: »Prioritete jugoslovanske zunanje politike. EFTA in/ali ES?« v Südosteuropa Bd. 40, Heft 1/1991).

Takšna opozorila poznavalcev in analitikov so pustila zahodne politike nedotaknjene v iluziji enotne jugoslovanske države, ki že dalj časa ne obstaja več. Demokratičnim republikama Sloveniji in Hrvaški je bilo priznanje suverenosti odklonjeno,

še preden sta za to zaprosili. Ob tem sta ta dva naroda Jugoslavije skozi njune velike demokratične, politične in ekonomske spremembe dokazala, da lahko že jutri postaneta polnopravna člana združene Evrope.

Slovenci in Hrvati niso narodnostni manjšini, temveč naroda z lastnima jezikoma in kulturama. Oba naroda zaradi zgodovinskih dispozicij že od nekdaj čutita pripadnost srednjeevropskemu prostoru. Želja po razdružitvi z Jugoslavijo je izraz približevanja Evropi. Po prvih svobodnih volitvah po drugi svetovni vojni spomladi lani so izvolili demokratične stranke, ki so v programe zraven demokracije zapisale tudi zahtevo po neodvisnosti. Na vseljudskem glasovanju (referendumih) se je več kot 90% prebivalcev Slovenije in Hrvaške odločilo za življenje v lastnih, suverenih in svobodnih državah.

Medtem ko sta politični vodstvi obeh republik ponudili drugim narodom v Jugoslaviji pogovore o bodočih oblikah skupnega življenja in sodelovanja, pri čemer sta izhajali iz popolne enakopravnosti narodov, sta istočasno iskali priključitev k Evropi. Slovencem in Hrvatom ne gre za vzpostavitev novih meja, temveč želijo najti svoje mesto v »novi evropski hiši« kot svobodna naroda in ne kot del »prisilne države«.

Pravica do samoodločbe velja tudi za majhne narode. To pravico in pripadnost obeh narodov srednjeevropskemu prostoru – naj bi imeli pred seboj evropski politiki, ko razmišljajo o vprašanju priznanja Slovenije in Hrvaške.

Ob tem predvsem Bonn oziroma Berlin ne bi smeli voditi egoistični interesi, še manj pa sumničenje nekaterih zahodnoevropskih krogov o namišljenih, ekspanzionističnih skominah Nemčije v smeri Južne Evrope (glej FAZ 4.07.91, stran 4: »V Franciji so oživele predstave o prastrahu ... «).

Ravno združena Nemčija naj bi našla razumevanje za narode, s katerimi je imela v zgodovini vedno tesne kontakte. To bi bil prepričljiv dokaz za to, da misli Nemčija resno z mnogo prisegajočo »odgovorno politiko ne med Vzhodom in Zahodom temveč v Evropi«, z uresničitvijo združene Evrope, kar je naš skupni cilj.

Za nemški narod je bilo samo po sebi umevno uresničiti samoodločbo in izpeljati ponovno združitev. Zakaj ne bi bila nemška zvezna vlada odprta za željo slovenskega in hrvaškega naroda, živeti v svobodi in dostojanstvu?

Razmišljanja in obotavljanja zahodnih vlad – tudi nemške, priznati Slovenijo in Hrvaško, če bo znova prišlo do uporabe sile s strani JLA, so cinična. Kakor da bi si morali ljudje v Sloveniji in na Hrvaškem želeli ponovne agresije, da bi bili končno sprejeti v evropsko skupino držav.

Nemško vlado prosimo, da vprašanja suverenosti Slovenije in Hrvaške ne zlorabi za brzdanje (krotitev) beganja komunističnih generalov v blaznost. Pozivamo nemško vlado, da prizna Slovenijo in Hrvaško kot suvereni državi in s tem doprinese k stabilizaciji položaja v teh dveh deželah. Končno je upoštevanje pravice do samoodločbe posameznih narodov edina pametna pot iz jugoslovanske krize in obenem garancija za varnost in mir v Evropi.

S spoštovanjem ...

Upam, da je bila ta akcija s pismi delček mozaika, ki vodi nasproti končnemu cilju. Ob tem bi rad poudaril, da me je prejšnji teden od 4. do 10. avgusta 1991 ohrabrila izjava nemškega zveznega kanclerja Helmuta Kohla, ki je za TV izjavil, da je priznanje Slovenije in Hrvaške na evropski mizi, kot bi želel povedati, da je to le še vprašanje časa in moratorija.« (Rodna gruda 10/oktober 1991, stran 40)

Dušan Čegovnik

Knjižnica –

nepogrešljiv informacijski vir, prostor srečevanja in vseživljenjskega učenja

1965 je dopolnjen zakon o knjižničarstvu zelo vplival na organizacijo in delo slovenskih knjižnic. Ukinil je študijske knjižnice in uvedel občinske matične knjižnice, v katere so se povezale knjižnice območja v občinske knjižnične mreže. Študijska knjižnica je tako začela oblikovati knjižnično mrežo, kamor spada tudi knjižnica v Mežici. 1980 je Koroška osrednja knjižnica prejšnje ljudske knjižnice tudi formalno povezala v enotno knjižnično ustanovo, poenotila nakupe in obdelavo.

foto: Tomo Jeseničnik

Seveda pa ima Mežica veliko daljšo knjižnično tradicijo. Bila so obdobja, ko je bilo zelo veliko bralcev in dogodkov, pa tudi »sušna« leta. Prav gotovo so še spomini na Ivana Jlenka, Marjano in Alenko Vertačnik ... Tudi selila se je knjižnica ... In kje smo danes? Junija mineva devet let, odkar se je knjižni-

ca ponovno preselila. Tokrat v Narodni dom, ki je prav gotovo središče kulturnega dogajanja v kraju, in ker ne prihajam iz Mežice, lahko zapišem tudi Mežiške doline.

V lepih prostorih je domovanje našlo okoli 13.000 knjig. V letu 2014 smo za knjižnico Mežica

nakupili 385 novih knjig. Z velikostjo knjižnične zbirke dosegamo 87,5 % standarda. Zadnja leta Ministrstvo za kulturo namenja vedno manj sredstev za knjižnično gradivo, občine ustanoviteljice KOK so v preteklih letih sredstva za knjižnično gradivo namenjala glede na zmožnosti svojih

proračunov. Pri nabavi knjižničnega gradiva knjižnica upošteva tudi standarde in normative, ki zahtevajo nakup 60 % strokovnega gradiva in 40 % leposlovja. Zaradi še vedno zelo varčevalne politike financiranja nakupa gradiva bomo načrt nakupa tudi letos prilagajali razmeram. Tudi lani je bilo za knjižnično gradivo KOK namenjeno manj denarja kot leto poprej.

Občina Mežica je v letu 2014 samo za knjižnično gradivo namenila 5830 evrov. V knjižnico je bilo v 2014 vključenih 22 % prebivalcev Mežice. V letu 2014 je bilo v Mežici izposojenih 33.010 enot gradiva ali vsak obiskovalec si je izposodil 41 enot.

Knjižnica Mežica je med knjižnicami Mežiške doline nekaj posebnega, saj je ena polica namenjena knjigam, ki so last Planinskega društva Mežica

in želijo, da je to gradivo dostopno čim širšemu krogu krajanov, in vabljeni, da si ogledate in izposodite tudi tovrstno gradivo.

Članom knjižnice omogočamo tudi oddaljen dostop do elektronskih virov, izposojate si lahko tudi elektronske knjige. Vse informacije dobite pri knjižničarki ali na naši spletni strani www.rav.sik.si.

Glede na Zakon o knjižničarstvu je knjižnica v Mežici odprta 15 ur tedensko; in sicer ob ponedeljkih od 8.00 do 13.00 ter ob sredah in petkih od 14.00 do 19.00. Že drugo leto je po navadi z vami vaša sokrajanka Metka Ciganović, ki je zaposlena preko javnih del. Seveda pa v knjižnici na Ravnah za knjižnico Mežica

opravljamo druga strokovna dela: nabavo in obdelavo gradiva, pripravo prireditev za otroke in odrasle.

V preteklem letu je bilo v knjižnici Mežica kar nekaj pravljčnih ur, potopisnih predavanj in drugih prireditev, ki jih pač glede na finančna sredstva zmoremo organizirati.

Obiskovalci knjižnice ste prav gotovo že opazili morda drobno, a zelo lepo in prepotrebno pridobitev, za katero je vse od preselitve zmanjkalo denarja: delovna miza za izposojevalko. Hvala vsem, ki ste omogočili nakup te mize, še posebej pa članicama Sveta Koroške osrednje knjižnice iz Mežice, Dragi Mori in Metki Lamprecht.

foto: Tomo Jesenčnik

Z vsemi sodelavci se trudimo ustvariti uporabnikom prijazno knjižnico, vsem javno dostopen prostor, kamor boste z veseljem prihajali zaradi branja, informacij, vseživljenjskega izobraževanja, pa tudi zaradi zabave in druženja ob raznovrstnih dogodkih.

Veselim se nadaljnega

sodelovanja z vrtcem in šolo ter z vsemi vami, ki nas obiščete. Vabljeni tudi tisti, ki nas do sedaj še niste. Že sedaj vas vabim tudi, da se nam na jesen pridružite pri branju Korošci pa bukve beremo in predšolski bralni znački Petra Nosa.

mag. **Irena Oder**,
direktorica KOK

Interpretacija geologije za širšo javnost Zaključna konferenca COMENIUS

Geopark je območje geološke dediščine, ki je prepoznano zaradi izstopajočega znanstvenega, ekološkega in kulturnega pomena na nacionalni ali nadnacionalni ravni. Geoparki iz različnih držav se združujejo v mreže geoparkov, s krovno organizacijo Global Geoparks Network, pod okriljem organizacije UNESCO. Edino tako območje v Sloveniji je **Geopark Karavanke**, skupen projekt s sosednjo Avstrijo, ki je bil vključen v Unescovo mrežo leta 2013.

V okviru tedna Geoparka, ki se odvija po vsej Evropi zadnji teden v mesecu maju ali prvi teden v juniju, so se letos odvijale prireditve od 20. do 22. maja pod naslovom: »Interpretacija geologije za širšo javnost« **in zaključna konferenca projekta COMENIUS »Geo projektni dan v Geoparku Karavanke«**

V sredo, 20. maja, se je z zaključkom likovnega natečaja in otvoritvijo razstave otroških likovnih del v INFO centru Podzemlja Pece d.o.o. pričel teden Geoparka Karavanke.

Podzemlje Pece d.o.o. je letos razpisalo že 9. likovni natečaj. Tema je bila »RUDAR PRIPOVEDUJE«.

Na natečaju so sodelovale naslednje osnovne šole:

1. Osnovna šola Črna na Koroškem
2. Osnovna šola Črna na Koroškem – podružnica Javorje
3. Osnovna šola Mežica
4. Osnovna šola Franja Goloba Prevalje
5. Osnovna šola Franja Goloba Prevalje – podružnica Leše
6. Osnovna šola Koroških jeklarjev

Prejeli so 186 likovnih izdelkov, ki so bili razdeljeni v dve kategoriji in sicer od 1. do 5. razreda in od 6. do 9. razreda.

Komisijo za ocenjevanje so sestavljali: Tomo Jeseničnik, Jani Grauf, Lenka Rojs in Danica Gradišnik.

Po težki odločitvi so bili nagrajeni naslednje likovni izdelki:

Razredna stopnja –

do 5. razreda:

Prva nagrada –

Jaka Naglič, 4. razred,
OŠ Mežica,

druga nagrada –

Johanica Lesjak, 5. razred,
OŠ Črna na Koroškem,

tretja nagrada –

Oskar Hancman, 5. razred,
OŠ Franja Goloba Prevalje

Predmetna stopnja –

od 6. do 9. razreda:

Prva nagrada –

Liljana Drol, 8. razred,
OŠ Črna na Koroškem,

druga nagrada –

Neja Kramberger, 8. razred,
OŠ Črna na Koroškem,

tretja nagrada –

Gašper Dorič, 7. razred,
OŠ Mežica.

VSEM UČENCEM, KI STE LIKOVNO USTVARJALI, KAKOR TUDI MENTORJEM SE ZAHVALJUJEMO ZA SODELOVANJE.

V četrtek, 21.5.2015, in petek, 22.5.2015, je Občina Mežica skupaj s Podzemljem Pece d.o.o., Geoparkom Karavanke ter Geoparkom Idrija organizirala zaključno konferenco dveh projektov »Interpretacija geologije za širšo javnost« - sofinancira-

nega s strani slovenske UNE-SCO komisije ter »Projekta COMENIUS« – Program vseživljenjskega učenja, sofinanciranega s strani EU.

V četrtek se je odvijala prireditve v Info-centru Podzemlje Pece d.o.o. v Mežici. Konference so se udeležili številni vzgojitelji, vzgojiteljice, profesorji ter predstavniki številnih društev, turističnih organizacij ter drugi vključeni v projekte.

S tem smo zaključili dveletni projekt v okviru programa Vseživljenjsko učenje, razpis Comenius. Vodilni partner, Občina Mežica, je s projektnimi partnerji – občino Železna Kapla, Podzemljem Pece, Obirskimi jamami, Zavodom RS za varstvo narave, Geoparkom Karavanke ter šolama in vrtcema iz Mežice in Železne Kaple, na konferenci predstavila aktivnosti dvoletnega projekta. Eden izmed pomembnih ciljev je bil popularizacija vsebin geologije, varstva narave in ostale naravne in kulturne dediščine območja Geoparka Karavanke. Izjemen odziv vrtcev, šol in ostalih deležnikov s področja izobraževanja (CŠOD, Dom Peca in Geopark Forscher-Kids) je potrdilo uspešnost projekta, ki je zastavljene cilje celo presegel. Poleg projektnih partnerjev so željo po nadaljevanju tovrstnih aktivnosti izkazali tudi vsi ostali deležniki (vrtci in šole iz območja kot tudi izven območja Geoparka Karavanke), ki so aktivno soustvarjali zabavne, poučne in nič mučne zgodbe Geoparka Karavanke.

Več o vseh aktivnostih, ki

smo jih izvajali v okvir projekta Geo projektni dan v Geoparku Karavanke, si lahko preberete na: <http://www.mezica.si/index.php/come-nius>.

Začetek prireditve so popetrili najstarejši otroci Vrtca Mežica pod mentorstvom vzgojiteljic: Romane, Rebeke, Anke in Milene ter folklorna skupina »ČRIČKI« pod mentorstvom Polone Bivšek in dramska skupina »KATRCE« pod mentorstvom Renate Ravšer.

Uvodni pozdrav sta imela mag. Suzana Fajmut Štrucl in župan Dušan Krebel.

Nato so sledile predstavitve različnih vsebin.

Marko Slapnik, direktor centra Rinka, je predstavil geološke vsebine in načine interpretacije le-teh na območju Solčavskega. Sledila je predstavitev vizije Geoparka Karavanke s strani mag. Suzane Fajmut Štrucl in mag. Geralda Hartmanna. Kaj počne UNESCO glasnik, je bila predstavitev študenta Luke Koprivnika, ki je z veliko vne-mo in navdušenostjo predstavil svoje delo. Mag. Mojca Bedjanič in Lenka Rojs z Zavoda RS za varstvo narave, Območne enote Maribor, sta s predavanjem z naslovom Uf, ta geologija predstavili načine interpretacije geološke dediščine, ki mu je sledila interpretacijska delavnica. V okviru delavnic smo spoznali razsežnost in možnost interpretacije geologije na zabaven in poučen način. Polona Bivšek iz Osnovne Mežica je nato predstavila izjemne rezultate šol in vrtcev, ki so

v letošnjem šolskem letu izvajali geo projektni dan z naslovom »Pestro, raznoliko, živo – v našem gozdu je zanimivo«. Za najbolj zagrete navdušence "Ooo, te geologije" je sledil še voden ogled turističnega rudnika in muzeja Mežica.

V petek, 22. maja, je bila organizirana strokovna ekskurzija v Idrijo, ogled Geoparka Idrija.

V jutranjih urah nas je čakal prijeten sprejem v Centru idrijske čipke. Nato smo se z vodičem odpravili spoznavati bogastvo »KRAJINSKEGA PARKA«.

Ogledali smo si Divje jezero, ki ga prištevajo med največje in najzanimivejše kraške izvire v Sloveniji. Potem smo si ogledali interpretacijsko točko »Idrijska razkriva kamnine« in »Prodišče je igrišče«. Kako so plavili les, smo si ogledali na Putrihovich klavžah na Belci. Z veseljem smo se podali na iskanje Megalodontidnih (velikozobnih) školjk ob gozdni poti proti dolini Idrijce. Za zaključek dneva smo si ogledali še 500 let star Antonijev rov, ki omogoča odkrivanje vseh najpomembnejših zanimivosti podzemnega sveta živosrebrovega rudnika.

Sandra Zvonar,
Mojca Bedjanič in
Lenka Rojs

Zavod RS za varstvo narave,
Območna enota Maribor

Mateja Mešnjak
Občina Mežica

mag. Suzana Fajmut Štrucl
Podzemlje Pece d.o.o.

PIKADO TURNIR DRUŠTVA INVALIDOV MEŽICA

V mesecu februarju, 7. 2. 2015, je v mali telovadnici potekal že 6. pikado turnir, ki ga vsako leto organizira Društvo invalidov Mežica. Tekmovalo je 10 društev, 7 društev invalidov in 3 društva upokojencev. Skupaj 25 ekip, 12 ženskih in 13 moških iz Mežiške, Dravske, Mislinjske in Šaleške doline.

Pri moških je 1. mesto dosegla ekipa DI Vuzenica, 2. mesto DI Konovo in 3. mesto DI MUTA I.

Pri ženskah je bila najuspešnejša ekipa DI Dravograd, 2. mesto je dosegla ekipa DI Muta in 3. mesto ekipa DI Konovo. 14. 3. 2015 sta se dve moški in dve ženski ekipi udeležili pikado turnirja v Mislinji.

Za športno dejavnost DI Mežica,
Karmelina Pečovnik

ZNANI MEŽIČAN ANTON STRMČNIK – TONI

Spet mi je zaupana prijetna dolžnost, da te v razgovoru predstavim našemu kraju.

Midva se pozna že več kot deset let, zato mi je v veselje, da te vprašam o tvojem življenju, o tvoji dejavnosti v mežiški regiji oziroma v naši skupnosti. Tudi jaz mislim, da si primeren Mežičan za današnji intervju. Rad bi, da mi poveš kaj o sebi in te prosim, da se predstaviš.

Počaščen sem, da ste me izbrali za znanega Mežičana.

Rodil sem se 18. marca 1941 leta, torej dva meseca pred pričetkom druge svetovne vojne. Spominjam se obdobja, ko sva z mamo ostala sama, saj je bil oče v Partizanih, zato sva se večkrat

skrivala pred Nemci, da sva sploh preživela. Rojen sem bil v Podpeci, med Šmelcem in Pečnikovim. Tam sem preživel svojo mladost, kar celih 22 let. Moja mladost ni bila rožnata. Sledi vojne so se globoko zarezale v podzavest. Tudi po vojni smo skromno živeli. Tako kot psihično, sem bil tudi fizično obremenjen, saj sem moral pri desetih letih pomagati očetu pri pripravi drv in to daleč od doma. S kolesi sva se peljala v gozdarsko nadstrešnico in tam ostala dva dni. Teh trenutkov ne morem pozabiti. Močno obremenjen sem bil, še preden sem sploh začel hoditi v šolo. Pomagal sem tudi mami, ki se je po svojih najboljših močeh trudila, da smo preživeli. Še pred

peto uro zjutraj sva odšla v »taverh« (travnik) h kmetu Končniku v Toplo. Pri kmetu sva ostala čez dan, česar še danes ne morem pozabiti. Pri kmetu ni bilo otrok, s katerimi bi se lahko igral, o igračah pa sem lahko samo sanjal. Ko sem začel hoditi v šolo, sem moral kar tri kilometre pešati do Črne. V prvem razredu me je po pouku čakala starejša sestra, da sva šla skupaj domov. Pozneje pa sem pot do doma moral premagati sam. Pri nas v Heleni se nikoli ni kaj posebnega dogajalo, razen, ko so bili pri Škrubeju nastanjeni vojaki, ki sem jim z našega hriba večkrat mahal.

Kateri vojaki so bili?

To je bila naša vojska, celo iz Srbije so bili nekateri, ki so tu služili vojaški rok in meni je druženje z njimi popestrilo mladost. Blizu doma, kjer sem živel, ni bilo otrok. Imel sem sestro, ki se je učila za trgovko in je nisem videl prej kot šele zvečer, zato sem bil kot otrok zelo osamljen.

Najbrž si po končani osnovni šoli nadaljeval šolanje?

Po osnovni šoli mi je oče kar določil moj poklic in moral sem v uk za električarja k Rudniku, kjer sem si pridobil znanje s prakso in šele takrat sem bolje spoznal to dejavnost, čeprav je tudi oče bil električar. V teoretičnem delu sem se izpopolnjeval v Mariboru, šola pa je trajala tri leta. Živel sem v internatu. Z mano so hodili tudi učenci iz drugih republik tedanje Jugoslavije. Spomnim se, da so bili nekateri brez rok in z drugimi poškodbami, kar me je zelo prizadelo. V začetku sem bil zelo nesrečen, saj sem bil prvič po več mesecev od doma, pozneje pa sem se tega navadil in se prilagodil takšnemu življenju.

Kolikor vem, si se zaposlil pri Rudniku Mežica.

Po končanem šolanju sem se res zaposlil pri Rudniku Mežica, kjer sem bil v skupini na terenu in takrat je ravno tovarna akumulatorjev Vesna v Mariboru obnavljala tovarniške prostore s trgovino. Na tem delovišču smo bili kar nekaj mesecev, vse dokler proizvodnja akumulatorjev ni popolnoma pričela z obratovanjem. Pri Rudniku sem bil izvoljen za sekretarja konference sindi-

kata, ki sem jo profesionalno opravljal pet let. Leta 1978 so mi podelili srebrni znak sindikatov Slovenije.

Zanima me, kdaj si prišel v Mežico in kaj si poleg službe še delal?

Po 22 letih bivanja v Podpeci je sestra kupila hišo v Črni in smo se vsi skupaj preselili vanjo. Ko se je rodil moj prvi sin, je bilo kar tesno, zato sem na Rudnik dal prošnjo za stanovanje. Po takratnem pravilniku pa nisem imel pogojev za pridobitev le-tega, ker sem bival v privatni hiši. Ni mi preostalo drugega, kot da sem iskal parcelo za gradnjo svoje hiše. Našel sem jo v Mežici, z velikim trudom in odrekanjem sva z ženo zgradila dom za naju in najina sinova in tu še sedaj živim.

Kaj si delal v Mežici?

Krajevna skupnost v Mežici je razpisala delovno mesto tajnika in to delo sem opravljal sedem let. Zaradi zdravstvenih težav sem se invalidsko upokojil.

Ali imaš na tajniško službo lepe spomine, kaj je bilo takrat zate pomembno oz. pereče?

Takrat smo bili na Krajevni skupnosti zaposleni štirje. Tri ženske so bile kot pisarniške uslužbenke, jaz kot tajnik pa sem bil zelo angažiran in zadolžen široko v dejavnostih Mežice. Širili smo pokopališče, izvajali zimsko pluženje. Dela je bilo še preveč, saj se spomnim, da v dveh letih nisem koristil niti dneva dopusta.

Na nek način si še vedno povezan z občino preko elektro centrale na Šumcu in kolikor vem, si vzdrževalec le-te.

Na eni izmed sej Krajevne skupnosti sem predlagal, da na vodovodu Šumc postavimo elektro centralo, vendar so bili odpori s strani nekaterih članov, saj so menili, da centrala ne bo imela dovolj zaslužka. Na koncu smo vendarle sprejeli sklep, da se centralo postavi, mene pa so imenovali za vzdrževalca, kar sem še danes. Na seji sem bil pooblaščen, da v zvezi s centralo izpeljem vse aktivnosti, zato sem obiskoval tovarno v Laškem, kjer so postavljali takšne centrale. Z njim še sedaj sodelujem. Dosegli smo tudi pomoč države in uredili kredit pri banki Slovenj Gradec, ki smo ga vrnili

v dveh letih. V veliko pomoč nam je bil g. Herman Rigelnik.

Ali ste glede vodovoda imeli kakšne posebne probleme?

Posebnih problemov ni bilo. Zelo smo bili ponosni na to, da je bila pitna voda iz Mežice širše poznana, saj še danes z njo oskrbujemo tudi Prevalje in Ravne.

Vem, da si bil aktiven športnik, predvsem na področju smučanju, zato je prav, da poveš kaj tudi o tem.

Smučanja še danes nisem pozabil, še vedno rad stopim na smuči. Moj starejši sin je v smučarskem klubu treniral smučanje, sam pa sem bil osem let kot predsednik tega kluba zelo angažiran. Skupaj z ostalimi smo se trudili, da smo uredili proge in jih tudi v letnem času pripravljali za zimsko obdobje. Odstranjevali smo kamenje in čistili grmičevje ob progi, da je bilo varno za smuko. Zadnji poseg je bil Jesenikovo. Naše smučišče je bilo poznano širše po Sloveniji in smo bili tudi med prvimi organizator FIS tekmovanja, na kar sem bil zelo ponosen in še z večjo prizadevnostjo sem se predal tej dejavnosti. Leta 2003 sem prejel priznanje za življenjsko delo od Občine Mežica na področju športa.

Morda se spomniš, kakšno vlogo je imel takrat hotel »Peca«?

Kot tajnik sem z direktorjem hotela zelo sodeloval. V zimskem času je bila z njegovo pomočjo vzpostavljena povezava z Zagrebom, saj so hrvaški smučarji hodili k nam na treninge. Pozneje so bila v Mežici organizirana tudi mednarodna tekmovanja. V hotelu so bivali tudi drugi športniki, tako, da je bila zasedenost kar zadovoljiva.

Glede na vse, kar si povedal, mislim, da je bila takrat Mežica turistično kar zanimiva.

Najbolj je bila Mežica zanimiva za smučarje, pa tudi za ostale športnike. Uspelo nam je dokončati športno dvorano, zato so k nam prihajali športniki od vsepovsod, da so tu lahko trenirali.

Povej mi še kaj o tvoji dejavnosti pri planinstvu.

Kot tajniku na Krajevni skupnosti mi čas ni dopuščal, da bi se aktivno

posvetil planinstvu, ko pa sem se upokojil, sem se odločil, da osvojim planinsko transverzalo. V desetih letih sem osvojil obe transverzali, tako slovensko kot razširjeno, na kar sem zelo ponosen.

Kaj pa Triglav?

V posebno zadovoljstvo mi je, da sem vrh Triglava osvojil 23-krat.

Ali se še misliš podati nanj?

Na Triglavu nisem bil že dve leti, hodim pa na bližnje vrhove. Predvsem mi je pri srcu Gorna. Pri mojih 74 letih pa se tudi pozna vsak korak, ki ga naredim.

Ali misliš, da naše planinstvo dovolj skrbi za poti in ostale stvari, ki so povezane s planinstvom?

Lahko povem, da je PD Mežica zelo aktivno, saj oskrbuje tri planinske domove – Raduho, Peco in Pikovo. Te točke rad obiskujem, saj sem tudi sam član tega društva. Poti so urejene, markirane in ni bojazni, da bi kdo zgrešil pot. Leta 1999 sem od Planinskega zveze Slovenije prejel bronasti častni znak, v letu 2001 sem od koroškega meddruštvenega odbora prejel PD priznanje

za dolgoletno uspešno delo v društvu in vodenje pohodov, ter 2004. leta še srebrni častni znak od Planinske zveze Slovenije.

Vem, da si aktiven tudi pri Društvu upokojencev Mežica. Kako dolgo si član Upravnega odbora?

Kot član Upravnega odbora sem bil oz. sem še, da pomagam organizirati pohode. Vodim tudi ekipo smučarjev upokojencev, da se udeležujemo tekmovanj. Član Upravnega odbora sem že res dolgo časa, saj je to že tretji mandat oz. tretji predsednik po vrsti, kjer delujem v odboru.

Vem tudi, da si bil močno angažiran pri ureditvi ledenega igrišča za »šajbanje«, pa tudi za »kuglanje« na vrvici.

Ja, to so bili zelo razgibani in aktivni časi, saj smo morali marsikaj postoriti. Škoda, da ti dve panogi ne delujeta več. Zelo sem vesel, da lahko po svojih zmožnostih pomagam društvu. Ponosen sem tudi na prejeto priznanje s strani ZDUS-a za dolgoletno in požrtvovalno delo, ki sem ga prejel leta 2011 in priznanje DU Mežica za dolgoletno uspešno in ustvarjalno delo, ki

sem ga prejel v letu 2005.

Tudi vojaško si bil aktiven pri zadnji vojni, ki je bila v Sloveniji.

V tistem času sem bil predsednik mobilizacijske komisije in sem skrbel, da so bili preko kurirjev dostavljeni pozivi. Skrbeli smo tudi za skladišča orožja. Moje noči so bile bolj svetle kot temne. Ti dogodki so še zelo živi.

Ali pri Zvezi veteranov še opravljaš kakšno funkcijo?

Ne. Sedaj pri mojih letih so takšne aktivnosti v zatonu, saj je pogoj, da si fizično sposoben, zato raje sodelujem bolj rekreacijsko.

Dobil pa si tudi priznanje za svoje delo.

V letu 2011 sem prejel bronasto medaljo Zveze vojnih veteranov – Mežiška dolina in srebrno medaljo Zveze vojnih veteranov Slovenije – Mežiška dolina v letu 2014.

Toni, hvala za sodelovanje. V imenu uredniškega odbora ti želim še mnogo zdravih in aktivnih let.

Jožef Libnik

Spomini Slavka Mališnika na šolanje in delo v rudniku - II. del

1945

* Vojne je bilo konec. Kot devetnajstletni fant brez poklica sem se moral odločiti, kako naprej. Tri stvari je bilo treba storiti: se prijaviti na občini v Mežici, se prijaviti na postaji »ljudske milice« v Mežici in pri Rudniku Mežica prositi za sprejem na delo.

Na delo so me sprejeli in sicer na delo vozača v jami v obratu I.b Barget, s tem, da ko se bo pričelo nadaljevanje šole za učence v rudarstvu, bom moral 1x do 2x na teden

to šolo obiskovati. Do leta 1947 sem šolo dokončal, le končnega izpita nisem opravil, ker sem moral prej odriniti na ponovno služenje vojaškega roka.

1948

* Po koncu služenja vojaškega roka sem se ponovno zaposlil pri rudniku Mežica. Ker sem imel dokončano nižjo industrijsko rudarsko šolo, so mi dali delovno mesto kopača, najprej na odkopih, nato pa na sledilnih

delih (vrtanje prog in nadkopov).

* Pri vrtanju na odkopu se mi je zgodilo, da mi je pri vrtanju na materialu naenkrat zmanjkalo tal, ter sem zdrsnil par metrov nižje. Zgodilo se je tako: pod odkopom je bila zgrajena lesena drča, v katero se je odstreljevala ruda. Pri vrtanju je prišlo do vibracije materiala, tresenje je povzročilo izpad zapiralne deske, ter tako do izsipa materiala.

Zato mi je zmanjkalo tal pod nogami! K sreči ni bilo zelo globoko, tako da nisem utrpel kakšne poškodbe.

* Pri delu v jami se mi je prigodilo tudi naslednje: nadzornik mi je odredil, da očistim in pripravim odkop za kopače. Odkop se je raztegoval v več rokavov iznad obzorja. Jaz sem odkop čistil in odmetaval material, ko sem začutil nekako omotico. Spustil sem se na obzorje in drugemu vozaču omenil, da je z mano nekaj narobe, ko me je naenkrat zmanjkalo. Zavedel sem se šele čez nekaj časa, ko sta me nesla nadzornik in poslovodja po progi z močnim preprihom. Ta dan je bil obupen. Cel dan sem imel močan glavobol, v tilniku pa mi je tolklo, kot da bi mi dva s kladivom nabijala.

Vzrok: odstreljevali so z vojaškimi želatinastimi razstrelivi, ki so pri odstrelitvi proizvedla strupene pline, kateri bi lahko ob večji koncentraciji delovali tudi smrtno

* Kopači smo morali ob koncu izmene ob izhodu iz jame poročati strelcem, kje in koliko vrtin smo izvrtali, da so na osnovi tega vedeli, koliko razstrelilnih vrvi morajo vzeti iz skladišča za odstrel zavrtanih vrtin.

* Strelca na naslednji izmeni sta bila vedno po dva skupaj in to za ločen prenos razstreliva in kapic ter zaradi varnejšega dela.

* Med strelci je bil tudi starejši mož, ostareli samec, dobrodušnej in hudomušnej. Ta mi je tudi pripovedoval, kako se je njemu in njegovemu tovarišu enkrat dogajalo v jami: »Na 8. obzorju sva morala iti odstreliti zavrtane vrtine. Odpravila sva se proti delovišču. Med potjo sva se pogovarjala, ko naenkrat zaslišiva nekakšno trkanje. Obstaneva, poslušava,

vse tiho – vedela sva, da v tem delu ni nikogar. Smrtna tišina, ko naenkrat spet začne tok – tok – tok, pa spet utihne. Tedaj pravi tovariš: »Ti, straši!« Oba je postalo strah in obema so se nama naježili lasje. Obrnila sva se in odkorakala nazaj proti Barget šahtu. Meni pa vendar žilica ni dala miru. Rekel sem si – grem pogledat, kar bo, pa bo! Šel sem po progi, opazoval in poslušal ter končno našel, kaj naju je strašilo. Ob progi je bil kanal, po katerem se je pretakala manjša količina vode. Na enem mestu je bil kanal malo poglobljen, da je nastal nekakšen mali tolmunček, v katerem je v krogih plaval kos lesa. Vsakokrat, ko je ta les priplaval do stene kanala, je parkrat udaril ob njo, kar je v tej tihoti zelo odmevalo in nama povzročalo strah.«

Ta isti strelec ni maral zelja, in ko je bil še doma pri Mlačniku, je pripovedoval, je dal pastirju »kovača« (10 din), da naj pusti živino, da bo popasla zelje. »Pa kaj,« je rekel, »vsaka sadika je nato zaredila po tri glave!«

* Jeseni 1948 sem dobil pošto, naj se takoj zglašim na upravi glede šolanja. Oglasil sem se na Poleni, pri personalnem referentu, ki mi je dejal: »Ti bi moral biti že v Ljubljani, danes imajo sprejemne izpite. Takoj se odpravi!«

Istega dne zvečer sem preko Maribora odpotoval v Ljubljano, kamor sem prispel v jutranjih urah, poiskal predstojnika rudarskega oddelka tehniške šole (ing Župančič Alojza) in mu razložil, zakaj nisem mogel priti na sprejemni izpit, ter mu predložil spričevala šol, ki sem jih do tedaj končal. Po razgovoru in pregledu spričeval je predstojnik odločil: » Lahko se vpišeš.«

* Za našo generacijo je šolanje trajalo tri leta, medtem ko je že naslednji letnik prešel na štiri leta.

* Profesorji za strokovne predmete so bili večinoma rudarski inženirji, ki so bili pred prihodom na šolo zaposleni na podjetjih in institutih. Za splošne predmete pa so bili mlajši profesorji.

Večina izmed profesorjev je imela pri predavanju tudi svoj način prikazovanja in zahtev. Zato bi omenil par takih pripetljajev.

- Profesor za matematiko je ob razlagi kakšnega težjega, zapletenega problema, ki se mu ni izšel do konca ure, imel navado reči: to vam lahko dokažem samo potem višje matematike!

- Profesor za rudarske stroje pa je včasih kakšnega dijaka pri spraševanju tako zmedel, da ko mu je rekel: »Primate za radiator in povejte, je topel ali mrzel«, mu je odgovoril topel, dejansko je bil pa mrzel.

Nato ga je poklical pred kateder in mu s trikotnikom izmeril dolžino las, zraven pa govoril: dolgi lasje, kratka pamet!

Tudi mene je imel enkrat v obdelavi. Obravnavali smo odkopavanje na površini. Ko sem mu začel razlagati, da najprej odstranimo rušo in zemljo nad rudiščem, me je ustavil in vprašal: povejte mi, kaj storite, ko pridete k frizerju. Odgovoril sem mu: ko vstopim, pozdravim in počakam, da pridem na vrsto. O tem sva govorila najmanj 15 minut, ko je nato rekel: se pa ja vendar odkrijete. Jaz pa sem odgovoril, da ne, ker ne nosim pokrivala! Od mene je namreč hotel odgovor, da z rudišča najprej odkrijemo vrhnjo plast.

- Tako temu profesorju, kot profesorici slovenščine, pa moram dati priznanje in biti hvaležen za ure, imenovane »srčna kultura«, kjer sta nas podučevala o obnašanju na cesti, v stavbah, pri jedi itd. ter opozarjala, če sta opazila kakšne nepravilnosti pri katerem izmed sošolcev.

- Profesor za mehaniko pa nam je celo pripovedoval, kako se lahko uporabi »plank cedlne«, posebno

pri dekletih (imeli smo štiri v razredu).

Ne bi našteval vseh, vsak profesor, kot sem že omenil, je imel svojo posebnost.

* Prvo leto smo razen enega vsi Mežičarji dobivali štipendijo od rudnika Mežica v višini 1000din/mesec. Takrat mi je še, ko sem poravnal račune prebivanja in hrane, na mesec ostalo okrog 200din. Naslednje leto rudnik ni smel več štipendirati, pač pa sem dobil štipendijo od ministrstva za premog. To leto je šlo »glih za glih«.

Tretje leto pa sem moral že vsak mesec pri plačilu hrane in internata primakniti iz svojih prihrankov.

* V času bivanja in obiskovanja šole v Ljubljani sem bival v internatu na Vidovdanski. Tu smo se tudi hranili. Pri čakanju na hrano smo morali v vrsto, ki je marsikdaj segala od 1.nadstropja pa do kleti. Hrana je bila sorazmerno dobra. Le včasih so bile jedi enolične. Tako smo nekoč imeli vsaj dva meseca enkrat na dan vampe. Na splošno smo ugotavljali, da so vse gorenjske krave ostale brez vampov!

Poleg tega smo, ker smo stanovali nad kuhinjo, videli dovoz vampov v odprtih pločevinastih posodah - bili so že vsi zelenkasti in sluzasti, kuhinjsko osebje jih je le malo oplaknilo z vodo ter vrglo v kotel. Mi smo jih pa pojedli!

* V času šolanja smo se redko vračali domov. Samo ob večdnevni praznikih in počitnicah. Dobili smo tudi pismo »Objavo«, s katero smo imeli trikrat med letom možnost koristiti prevoz na železnici domov in nazaj po nižani tarifi. Pa kaj, ko je takratni čas vožnje iz Ljubljane domov trajal od 9 do 11 ur! Pa še vlaki so bili navadno takopolni, da smo morali večinoma stati. Tudi na avtobusu na relaciji Črna – Prevalje ni bilo bolje, saj

smo zlezli s prtljago celo na streho avtobusa in se na njem prepeljali do železniške postaje na Prevaljah, tu pa morali celo plačati prevoz.

* Ob zaključku zadnjega razreda, leta 51, smo morali polagati zaključne izpite iz slovenščine, jamomerstva, rudarstva in organizacije dela. Najpreje pismeni, nato pa še ustmeni del pred komisijo. Komisija je zasedala dopoldne in popoldne. Jaz sem še z dvema sošolcema prišel na vrsto popoldne. Po končanem izpraševanju so nam tudi takoj povedali rezultate – je ta pozitiven ali negativen. No, tisto popoldne smo bili vsi pozitivni. Tako smo na veselje za uspešni konec na poti proti internatu zavili v bife in si privoščili vsak 2 dcl vina. O kakšnih zaključnih »gavdah« niti pomislili nismo.

* Smo pa ostali še par dni v Ljubljani, da smo pomagali pri postavljanju razstavnih delov, strojev itd. za metalurško – rudarsko razstavo na naši šoli in si s tem zaslužili denar za končni izlet. Pri urejanju razstave sem spoznal tudi mladega inženirja Bertapella, takrat dirigiranega (določenega) na Rudnik Mežica. Z njim v zvezi je nastala naslednja anekdota:

Pri Rudniku Mežica so dobili sporočilo, da so na ministrstvu za rudarstvo v Beogradu izdali dekret ing. Bertapelli za službo v Mežici. V Mežici so gledali sporočilo, se čudili in nazadnje soglasno odgovorili, da ženske na jami ne potrebujejo. Ime so namreč razstavili v Berta Pelle.

* S prisluženim denarjem od razstave in z nekaj denarja, naprošenega pri podjetju, smo šli na končni izlet – z vlakom do Gospiča, kjer smo si ogledali briketarno, nato do Siveriče v Liki, kjer smo si ogledali pridobivanje boksitne rude. Po teh dveh strokovnih ogledih smo potovali do Splita, kjer smo si ogledali mestne

znamenitosti ter hribček Marjan. Od tu pa smo z ladjo odpluli na otok Brač, kjer smo uživali v kopanju in lenarjenju.

Z nami je šel na izlet tudi profesor ing. Frajer. Ta nam je delil tudi razne nauke za življenje. Med ostalim nas je poučil, kako se naj obranimo proti virusnim obolenjem. Dejal je: zjutraj, ko vstanete, dajte v usta kocko sladkorja, nalijte šilce žganja, iz ust hitro vzemite sladkor in popijte žganje. Vsi mikrobi, ki se bodo zaradi sladkorja zbrali v ustih in grlu, bodo s popitimi žganim uničeni, vi pa stalno zdravi!

Žal, prekmalu je minilo in odriniti je bilo treba domov ter se pobrigati za službo. Večina sošolcev je dobila dekrete od ministrstva za rudarstvo za službovanje v Bosni in Srbiji, z rudnika Mežica pa smo imeli srečo, da so nas zaposlili doma (tam smo v času šolanja delali tudi med letnimi počitnicami).

* Jaz sem bil sprejet na jamski obrat I.b Glančnik (kasneje preimeno- van v revir Naveršnik), na mesto »nižji industrijski tehnik – rudar« z osnovno mesečno plačo 3.500 din. Dejansko sem pa na sekcijah nadomestoval odsotne nadzornike sekcij. Za primerjavo: v temu času so nadzorniki sekcij dobivali osnovno plačo + premijo v skupnem znesku okrog 6 do 7.000din, medtem, ko so kopači zaslužili tudi čez 10.000 din na mesec.

Že drugo leto maja sem bil imeno- van za jamskega nadzornika z mesečnim dohodkom 10.700din. Leta 1956 sem napredoval na mesto jamskega poslovođa z mesečno plačo 14.800din.

Vsako leto je dohodek oz. plača za to delovno mesto rasla in sicer:

- še istega leta na 15.600din oz že v mesecu novembru na 18.000din
- leta 1957 na 19.775din ... toliko za primerjavo, koliko je kdo zaslužil v tistih časih.

Brez kulture mi živeti ni!

JKZ Narodni dom Mežica že vrsto let skrbi za uveljavljanje in razvoj ljubiteljske kulture v občini Mežica, kakor tudi za gostovanja priznanih in uveljavljenih umetnikov. Z odprtjem ND Mežica se je dejavnost v vseh teh letih močno popestrila in dvignila na zavidljiv nivo. Prav obdržati oz. nadgrajevati slednjega je primarni cilj vsakoletne sezone.

S pomočjo in zaupanjem naših zvestih sponzorjev in donatorjev smo uspeli izvesti mnogo kvalitetnih in odmevnih programskih vsebin, ki so z vedno močnejšimi aplavzi in obiskom potrjevale, da smo vsako leto na pravi poti.

V sezoni, ki je za nami, smo ponovno največ pozornosti namenili otroškemu in gledališkemu abonmaju, ki sta vsakoletna programska temelja. Zadnji dve leti beležimo precejšen porast naših najmlajših obiskovalcev, saj se je vpis v otroški abonma precej povečal. Prav tako smo zelo zadovoljni z obiskom abonmaja in gledaliških predstav za odrasle, kar se je najbolje odrazilo v letošnjem hit musicalu »Cvetje v jeseni«, saj smo ga v rekordnem času razprodali kar štirikrat. Veliko sodelujemo tudi z osnovnimi in srednjimi šolami, saj jim vsako leto nudimo širok spekter vsebin, katere z veseljem vključujejo v svoj izobraževalni program.

Če povzamemo naše delovanje v številkah, se je v sezoni 2014/2015 v Narodnem domu uspešno izpeljalo skupno 46 dogodkov (gledališke predstave, koncerti, razstave, proslave ...). Vsi, ki od blizu spremljamo dogajanje v samem domu, lahko s ponosom trdimo, da je Narodni dom Mežica, eden izmed najmočnejših kulturnih ustanov v koroški regiji, njegova prepoznavnost in nota gostoljubnosti pa sta močno prepoznani tudi širom Slovenije.

V tej sezoni nam je uspelo privabiti skoraj 8 tisoč obiskovalcev – največ doslej v povprečju na predstavo, na kar smo zelo ponosni. Vendar kljub temu, da smo za valentinovo na odru gostili tudi glasbenega zvezdnika svetovnega formata, še vedno nimamo formule, kako privabiti ljudi tudi na take edinstvene dogodke.

Gledališče ne more obstajati brez gledalca, zato se naj vam, spoštovani obiskovalci in obiskovalke, iskreno zahvalimo za vsakoletne obiske, pohvale in kritike. Upamo, da bomo skupaj z vami še naprej uresničevali zastavljene cilje in v našo dolino pripeljali še več kulturnega utripa.

Ne pozabimo: Kar storili bomo tukaj, odmevalo bo v večnosti!

Dobrodošli na sedeže kulture!

MEŽIČARJI PO SVETU

Tokrat se bomo ozrli proti severu. V državo, kamor so pred leti ljudje z juga (seveda je sem spadala tudi bivša Jugoslavija in z njo vred Slovenija) trumoma odhajali iskat boljši kruh. Tehnološka razvitost, natančnost in disciplina, na eni strani mercedes kot eden izmed svetovno znanih prestižnih avtomobilov in na drugi strani bolj dostopen »ljudski avto« (beri: volkswagen) opredeljujejo državo, kjer imajo največji festival piva, odlične klobase in sladico, ki se imenuje po gozdičku. Za tiste, ki jih ne zanimajo ne avti ne pijača in ne hrana, pa naj rečem le še: Bayern, Burussia in ... Claudia Schiffer. Pa boste vedeli, mar ne?

I. P.

Sem Dušan Čegovnik. Živim v središču Porurja v mestu Essen.

Pred odhodom v Nemčijo sem bil zaposlen kot pedagog za nemški jezik v Pionirskem domu Centru za kulturo mladih v Ljubljani. Tam sem se zaposlil konec poletja leta 1980.

Želel sem izpopolniti moje znanje nemškega jezika, zato sem se leta 1984 prijavil na razpis Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje,

na delovno mesto učitelja slovenskega dopolnilnega pouka v tujini. Poleti leta 1984 so mene in 3 kolegice povabili v Ljubljano na seminar za učitelje pred odhodom v tujino.

Februarja leta 1985 sem odpotoval z avtom Renault 4 v Gummersbach v Nemčijo. Vožnja s »Katrco« je bila zabavna. Po bregu navzdol je zdirjala na 130 km/h, da sva po nemških avtocestah prehitela mercedese, bmw-je in druga vozila. Po bregu navzgor je izgubila ture in hitrost je padla na 80 do 90 km/h.

Sredi februarja leta 1985 sem začel poučevati slovenski dopolnilni pouk v majhnem mestecu Wipperfürth. Slovenski starši so mi pomagali do prvega stanovanja v tem mestu. Poučevati sem začel tudi v srbohrvaških oddelkih. Že v jeseni sem dobil še dva slovenska oddelka: v Solingenu in Remscheidu. Na prvi prireditvi ob 8. marcu, 1985 v Hilgenu pri Burscheidu, sem spoznal tudi nekaj Korošcev: Pavla Paradiža (z Raven), zakonca Pšeničnik in še koga.

V mestecu Wipperfürth sem ustanovil Svet staršev slovenske dopolnilne

šole. Ta svet je organiziral številne prireditve: tako srečanja otrok in staršev s proslavami, kot izlete in piknike. V povezavi s predstavniki drugih narodov iz bivše Jugoslavije smo ustanovili klub Slavija. Slovenski učenci so nastopali na prireditvah društva »Dr. France Prešeren« iz Burscheida, učenci srbohrvaških oddelkov na proslavah društva Slavija.

V času osamosvojitvene vojne za Slovenijo smo bili Slovenci v Nemčiji zelo zaskrbljeni. Telefonske zveze z domačimi v Sloveniji so bile čez dan blokirane. S sorodniki v Sloveniji smo lahko komunicirali preko telefonske zveze šele po 24. uri ponoči. V soboto, 29. junija, so me obiskali številni starši, s katerimi smo se dogovorili za udeležbo na skupni mirovni demonstraciji Slovencev, Hrvatov in Albancev proti agresiji na območju bivše Jugoslavije, 30. junija 1991 v Kölnu. V nedeljo se je po poročanju nemških medijev tega shoda udeležilo 10.000 ljudi.

Po priznanju Slovenije sredi januarja leta 1992 je Svet staršev 17. januarja 1992 organiziral proslavo in prireditev,

30 let Slovenske šole v Neussu

Slovenski učitelji v Nemčiji na posvetu v Bad Urachu - ob kipu Primoža Trubarja

ki so se je udeležili Slovenci iz bližnjih nemških mest. Z glasbo in kulturnim programom smo to svečano proslavili. Konec junija leta 2000 sem se z družino preselil v mesto Essen. Na tem območju sem poučeval slovenščino v: Essnu, Düsseldorfu, Krefeldu, Hildnu in Hückelhofnu. Tu so bili močni slovenski klubi in Slovenska katoliška misija. Vsi so se trudili za ohranjanje slovenskega jezika in kulture v Nemčiji. Že v Wipperfurthu je bila enkrat mesečno slovenska maša v domu ostarelih. Po maši je sledilo druženje ob kavi, pecivu in ob rojstnih dnevih večkrat tudi ob slovenskih kulinarčnih dobrotah in vinu. Pripravljali sem kulturne prireditve za vse tri klube: Bled (Essen), Maribor (Hilden), Slovenski zvon (Krefeld) in sodeloval na prireditvah slovenske cerkve. O živahnem dogajanju med Slovenci v tem delu Nemčije sem poročal v različnih slovenskih medijih, po radiu Ljubljana in Funkhaus Europa (Berlin). Hčerka Nadja je začela plesati v otroški folklorni skupini društva »Bled« iz Essna. V bližini je nastala mladinska pevska skupina Eskala, sestavljena iz mojih učenk in učenca iz Düsseldorfa, Krefelda in Kamp Lintforta pod vodstvom zborovodkinje, Mežičanke Danice Ban. V začetku julija 2001 je skupina Eskala zapela v slovenskem parlamentu na srečanju Slovencev po svetu. Marsikateremu Slovincu iz Avstralije, Severne in Južne Amerike se je orosilo oko ob poslušanju pesmi »Slovenka sem«.

Iz tega obdobja sta mi zelo v spominu dve prireditvi ob 30. letnici slovenske dopolnilne šole v tem delu Nemčije – jeseni leta 2006 v Neussu in Hildnu. Na gasilskih slikah so se pred odroma

fotografirali bivši in sedanji slovenski učenci in učenke.

Zadnjih nekaj let sem poučeval tudi dopolnilni pouk nemškega jezika na dveh nemških šolah v Essnu.

Na posvetih Slovencev v Nemčiji nas je dvakrat obiskal mežiški podžupan, predsednik komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, Miro Petek. Cilj teh posvetov je seznaniti Slovence v Nemčiji z novostmi na področju zakonodaje in spodbujanje ohranjanja slovenstva na različnih področjih kulture.

Poučevati sem prenehal 31. januarja 2013. Društvo Slovenski zvon (Krefeld) je konec marca organiziralo prireditev ob Materinskem dnevu. Sam sem nastopal in moderiral prireditev, na kateri se je zopet zbrala Eskala in čudovito prepevala. Ob tej priložnosti sem prejel državno »Priznanje in zahvalo za dolgotrajno prizadevanje in uspešno delovanje v slovenski izseljenski skupnosti v Nemčiji«.

Mladinke in mladinci, ki so se v zadnjih letih priselili v Nemčijo, opravljajo vsako leto na začetku pomladi pri meni, na moji matični šoli Wasserturm v Essnu, izpite iz slovenščine kot tujega jezika. V nemški zvezni deželi Severno Porenje – Vestfalija sem edini slovenski učitelj, ki imam licenco za te izpite. V času poučevanja sem prihajal v Slovenijo vsake počitnice, to je 4-krat na leto. To je bilo 12 tednov v letu ali 3 mesece, da se Mežici nisem odtujil. Prva leta sem v Nemčiji najbolj pogrešal sneg in smučarijo. Tako sem v božičnih počitnicah pogosto smučal tako v Mežici kot na smučišču na avstrijski Peci.

V Essnu imamo tudi dve hrvaški

trgovini z živili, kjer prodajajo slovensko mineralno vodo Radensko, različna slovenska vina, Cocto in Laško pivo, Framovo bučno olje, kranjske klobase, kislo zelje in repo. Vseeno si peljemo s seboj v Nemčijo bučno olje, koroške domače salame, slovensko sol in naš šnops.

Kar se tiče poslušanja slovenske glasbe – s hčerko Nadjo sva bila pred nekaj leti na koncertu skupine Sidharta v Altenessnu.

Kot poseben običaj bi omenil »Martinov sprevod«. Otroci izdelujejo v vrtcih in nižjih razredih šole svetilke, lampijone. Okrog 11. novembra gredo, pojoč hvalnice sv. Martinu, v sprevodih z lampijoni in plamenicami, v spremstvu »Martina na konju«, po ulicah do prizorišča, kjer se zakuri Martinov ogenj. Otroci dobijo žemljo v obliki moza in topel čaj. Starši se lahko ogrejejo ob zakuhanem vinu. Nemčija je multikulturna država, kjer živi veliko narodov. Večina med njimi ima možnost obiskovati pouk maternega jezika, ustanavljati društva in ohranяти njihovo identiteto in kulturo.

Čeprav smo maloštevilni narod, smo se v Nemčiji ohranili v sožitju slovenskih društev in slovenske katoliške cerkve. Oboji se trudijo za ohranjanje slovenskega jezika in kulture v Nemčiji. Kljub temu, da že 30 let živim v Nemčiji, se rad vračam v moj domači kraj Mežico, kjer sem preživel tako otroštvo kot mladost. Mežica je majhno mesto, a v mojem srcu najlepši kraj na svetu, saj tu živijo moji prijatelji, sošolci in številni znanci.

Dušan Čegovnik, Mežica
maj 2015

Ponovno zbrana Eskala poje

Duesseldorf, Escala poje ob vstopu Slovenije v EU

JAPONSKA

»Dežela v objemu preteklosti in prihodnosti«

Želja za potovanje na Japonsko je obstajala že več kot 20 let, odkar sem začel trenirati karate, vendar je realnost vsakdana to željo vedno potiskala na stranski tir. Skrivnostno deželo sem spoznaval posredno od mojih karate prijateljev, kateri so jo že obiskali, ter od japonskih mojstrov karateja – mojih učiteljev, ki so prihajali v Slovenijo oz. Evropo. Leta 2013 pa se je pokazala priložnost za obisk Japonske, kajti po uspešni tekmovalni sezoni sem se uvrstil v reprezentanco, ki je zastopala Slovenijo na Svetovnem prvenstvu JKA karateja, ki se je odvijalo od 17. do 19. oktobra v Tokiu. To edinstveno izkušnjo sem hotel deliti tudi z najbližjimi, zato sem na dvotedensko potovanje krenil z mojo družino.

Japonska (japonsko Nippon ali formalno Nihon) ali Dežela vzhajajočega sonca je država, ki leži ob vzhodni obali Azije. Sestavljena je iz niza velikih otokov z nekaj več kot 128 milijoni prebivalcev in sodi med največje in najbolj razvite države sveta. Državo sestavljajo štirje glavni otoki, od severa proti jugu so to Hokkaido, Honshu, Shikoku in Kyushu. Glavno mesto Tokio je največje urbano središče v državi, ki ima legalno status prefekture in mesta hkrati, kar je posebnost pri japonskih mestih. 32 posebnih tokijskih okrajev tvori območje, ki mu neformalno pravimo mesto Tokio, v njem pa živi več kot 8 milijonov ljudi. V območju prefekture mesto šteje 13 milijonov prebivalcev, s svojo širšo okolico pa kar 35 milijonov in je s tem največje urbano območje na svetu.

Potovanje je potekalo v organizaciji Zveze klubov JKA Slovenije, ki ima že veliko izkušenj s potovanji na Japonsko, kajti vsako leto se nekaj strokovnih delavcev zveze udeleži karate izobraževanj, ki se odvijajo v Tokiu. Temu primerno je bila tudi cena potovanja dosti ugodnejša, kot jih zasledimo v ponudbah različnih turističnih agencij.

Po 3,5-urnem letu iz Benetk do Moskve ter nato še 10-urnem letu iz Moskve do Tokia smo pristali na znanem Tokijskem letališču Narita. Že po pristanku smo ugotovili, da smo prišli v urejeno družbo, v kateri vse poteka v popolni časovni usklajenosti. Preden smo sploh prišli do okenca za čekiranje, so nam prijazni starejši letališki uslužbenci na vsakih nekaj

metrov preverjali, če smo pravilno izpolnili formularje za vstop v njihovo državo, tako da je pri okencu za čekiranje potekalo vse zelo hitro. Z letališča smo pot nadaljevali z vlakom (Keisei line Limited express) do postaje Ueno, od tam pa s podzemno železnico Hibiya line do postaje Minaminsenju, od koder je potrebnih še 10 minut hoje do hotela.

V času obiska japonske smo bivali v Hotelu Juyoh, ki se nahaja na obrobju centra Tokia blizu področja Ueno. Hotel ima tipične japonske sobe s futoni (ležišča na tleh), brezplačni brezžični dostop do interneta, pralnico, kuhinjo, skupne sanitarije in japonsko kopel. Sobe čistijo vsak drugi dan, pri tem pa vam v sobo pripravijo svežo brisačo in yukato (pižamo) ter copate. V preddverju je računalniški kotiček, trezor in TV, kuhinja in družabni prostor. V vsakem nadstropju so avtomati s filtrirano vodo in vročo vodo za pripravo čajev ter sobo (japonskih rezancev). Hotel ima tudi pralnico s pralnimi in sušilnimi stroji, kjer si lahko operete in posušite oblačila po ugodni ceni, kar pa je velika prednost saj vam to omogoča, da potujete z malo prtljage. 5 m od hotela je manjša trgovina, 200 m od hotela pa večja blagovnica, kjer smo lahko nakupili vsakdanje potrebščine. Tako rekoč na enem mestu smo imeli vse osnovne stvari, ki jih človek potrebuje vsak dan.

Japonska je ena najdražjih držav, ki jih lahko obiščete, Tokio je na drugem mestu najdražjih mest sveta, zato je za ugodnejše bivanje potrebna dobra priprava načrta potovanja. Priporočljivo je, da si večino Yenov kupite v Sloveniji pred potovanjem, s seboj pa je bolje imeti dolarje kot eure. Plačuje se lahko

se igramo kakšno besedno igro, včasih se tudi malo sporečemo. Domačini pa so med vožnjo večinoma tihi, vsak zase bere knjigo ali časopis, brska po svojem mobilnem telefonu ali spi. Zanimivo je bilo, da v vseh dneh našega potovanja po mestu, v vsej tej množici ljudi nismo slišali niti enega piska ali zvonjenja mobilnega telefona.

primeru jim zaradi plačila parkirnine ne bi ostalo veliko denarja od plače!

Tako kot njeni ljudje je tudi sama Japonska polna nasprotij. Je otoška država, ki na eni strani ponuja na ogled prelepe naravne danosti (morje, gore, neokrnjeni gozdovi, reke), po drugi strani pa ista

tudi s plačilnimi karticami kot so Visa, Master Card, American Express. Cene v priznanih restavracijah so visoke, v njihovih običajnih »tradicionalnih« restavracijah pa dokaj primerljive z našimi. Že pripravljene, zdrave in cenovno ugodne obroke lahko kupite tudi v trgovinah. Še ugodnejši pa je nakup hrane v trgovini in priprava obroka v hotelski kuhinji. Cene hrane v trgovinah so podobne kot v Sloveniji, odstopajo le cene sadja, zelenjave in mlečnih izdelkov, ki so občutno višje (1€ za 1 jabolko ali 2€ za 1 liter mleka). V trgovinah je možno nakupiti skoraj vse artikle kot v Sloveniji, problem nastane le pri iskanju ustreznih, ker so vsi napisi na njih v japonskih pismenkah. Po nekaj dnevih bolečin v rokah zaradi govorjenja in uporabi japonščine na nivoju dveletnega japonskega otroka tudi nakupovanje postane normalno vsakdanje opravilo.

Javni prevoz po mestu je pregovorno urejen in natančen do sekunde. Najpogostejši način prevoza je z metrojem/železnico, ki smo ga uporabljali tudi mi, ljudem pa omogoča enostaven, hiter in cenovno ugoden način transporta. Potovanje po mestu z metrojem je bila za našo družino posebna izkušnja. Mi smo navedeni »glasnega potovanja«, kajti venomer govorimo o stvareh, ki jih sproti opažamo,

Vsi mobilniki se uporabljajo diskretno z nastavitvami na tihi profil ali s slušalkami. V časovnih intervalih, ko ljudje odhajajo v šolo in službo in domov je gneča na ulicah in metroju nepopisna. Na določenih večjih metro postajah in uličnih križiščih se ljudje izmenjujejo v tisočih. V takšnih trenutkih hitro spoznaš določena pravila, ki jih je potrebno spoštovati pri njih; če jih ne, te množica enostavno posrka v svoj tok. Če kakšno pravilo, navado ali njihov običaj namerno ali nenamerno »prekriš«, te ljudje prijazno in z nasmehom na ustih na to tudi opozorijo. Tako kot se vozi po levi, se tudi hodi po levi strani. Na vlakih si je potrebno sneti nahrbtnik, da drugemu potniku ne odvzemaš prostora. Na tekočih stopnicah se vsak postavi skrajno levo, da ostane dovolj prostora za ljudi, ki se jim mudi naprej.

Izbira taxija za prevoz je priporočljiva le v primeru, ko ne veste naslova določene lokacije ali če ste se izgubili, saj je cena taxi prevoza vsako naslednjo uro dražja, še posebej v večernih urah. V mestu smo videvali veliko kolesarjev, saj za krajše razdalje Japonci najraje uporabljajo kolesa, ker je prevoz z avtomobili drag in počasen. V nekaterih mestnih predelih je parkirнина tako draga, da podjetja svojim zaposlenim, ki se vozijo v službo z obrobja mesta, te stroške povrnejo, v nasprotnem

narava zaradi posebne zemljepisne lege ogroža ljudi in ozemlje celotne države (vroča poletja in mrzle zime, potresi, tajfuni, cunamiji ...). Na vsakem koraku opazite prepletanje starodavnega s sodobnim (templji/stolpnice, tržnice/moderne trgovine, dolge asfaltirane in betonske ulice s številnimi lučmi in LCD reklamnimi panoji/starodavni parki z urejenim bujnim drevjem, prodnatimi potmi, jezери in živalmi). Večina starodavnih zgradb v Tokiu je bila obnovljenih po 2. svetovni vojni, ker so bile uničene zaradi obsežnega zavezniškega bombardiranja. Mesto Tokio ima 32 okrajev, ki ima vsak zase neko posebnost in ponuja številne znamenitosti, katere smo si v večini tudi ogledali.

5 minut vožnje s podzemno železnico od našega hotela se je nahajal velik park imenovan Ueno. Odprt je bil leta 1873. V njem najdete veliko atrakcij, vključno s Tokyo National Museum, Orient Museum, National Science Museum, Shitamachi Museum, National Museum for Western Art, Tokyo Metropolitan Fine Art Gallery in najstarejši živalski vrt na Japonskem (odprt leta 1882). Ueno Park je pravi kraj za družine, ker ponuja veliko možnosti za preživljanje kvalitetnega družinskega življenja v mirnem okolju.

Park je znan tudi po svojih 1000 češnjah.

Ob njihovem cvetenju (hanami) postane najbolj obljuden.

Asakusa je področje tokia, kjer se nahaja najstarejši tempelj v mestu imenovan „Sensoji Temple“. Tempelj je bil zgrajen leta 628 in posvečen boginji „Kannon“. Do templja vodi 250 metrov dolga nakupovalna pot „nakamise“, v kateri je okrog 90 trgovinic, katerih zgodovina sega v „edo“ obdobje (čas srednjega veka v Evropi). V eni od teh trgovinic smo ob nakupu spominkov doživeli prijetno presenečenje, ko nas je starejši prodajalec ogovoril kar po slovensko. V bližini templja poteka od vzhoda proti zahodu okoli 200 metrov

dolga ulica „denbouin“, ki je polna kulture iz „edo“ obdobja. V majhnih trgovincah lahko najdete veliko japonskih spominkov, v malih restavracijah pa okusite njihove tradicionalne jedi in sladice. Za eno od teh restavracij smo se odločili tudi mi. Kot pred vsako restavracijo je bil tudi tukaj pred vhodom jedilni list v besedi in sliki, ponekod tudi v obliki silikonskih replik jedi. Restavracija je bila oblikovana tako, da smo lahko spremljali kuharja pri delu in se prepričali iz prve roke, da je hrana sveže pripravljena, okusna in tudi cenovno ugodna. Utrip templja in njegove okolice se vse od takrat ni bistveno spremenil. Tukaj se vsako leto odvijajo trije veliki festivali, ki so izredno popularni po vsej Japonski. Eden od teh festivalov imenovan „Sanja“ vsako leto privabi okrog 1,5 milijona ljudi z Japonske in od drugod po svetu.

Maronouchi ali center mesta Tokio, od koder se iz velikanskega železniškega terminala „Tokyo station“, dokončanega leta 1914, začnejo številne železniške proge, ki

povezujejo Japonsko. Na tem področju se nahajajo poslovne ulice, vladna poslopja, nakupovalna področja, Yasukuni tempelj in, seveda, tudi cesarska palača. Cesarska palača leži na področju nekdanjega Edo gradu v neposredni bližini postaje Tokyo. Palača, v kateri prebiva cesarska družina, je obkrožena z velikim parkom, zidovi in vodnimi jarki. Zgrajena je bila leta 1888 in obnovljena v enakem slogu po 2. svetovni vojni. Cesarska palača je zaprta za javnost, z izjemo notranjih vrtov, ki se odprejo 2. januarja in 23. decembra (cesarjev rojstni dan). Čez leto pa je možen ogled vzhodnega dela vrtov.

Yasukuni je tempelj, v katerem so posvečeni vsi umrli v japonskih vojnah, vključno s 14 generali, obsojenimi za vojne zločine med 2. svetovno vojno, zaradi česar je tempelj še vedno kontroverzen v svetovni javnosti. Zgrajen je bil leta 1869. Kot vsi drugi Shinto templji na Japonskem ima tudi yasukuni tempelj „torii“ ali glavna vrata/vhod v tempelj. Poleg templja je zelo zanimiv muzej japonske vojaške zgodovine „Yushukan“.

Shibuya je eno od področij Tokia, ki je posebej znano kot nakupovalno in zabaviščno področje okoli Shibuya postaje. Shibuya je tudi znano kot zelo barvno in raznoliko področje, kjer je velika gneča, zbirališče mladih in mesto začetka novih modnih ter zabavnih trendov. Zanimivost je gotovo križišče pred postajo (Hachiko Exit), kjer je pretok ljudi ob izmenjavi semaforjev v tisočih. Par minut hoje od znamenite gneče v Shibuyi smo našli nekaj sprostitve in miru med številnimi drevesi in sprehajalnimi potmi Yoyogi parka „Yoyo-

gi Koen“, narejenega v letu 1920. V središču parka smo si ogledali Shinto tempelj imenovan »Meiji Jingu«, katerega bližnjo okolico tvori okrog 100.000 dreves.

Ime Shinjuku je povezano s poslovnim, zabavišnim in trgovskim področjem v okolici. Shinjuku železniško postajo dnevno obišče 2 milijona potnikov, na njej najdemo 6 različnih prevoznikov z 12 linijami, vključno z nadzemno JR Yamanote line, ki kroži po mestu.

Zahodno od postaje je področje nebotičnikov, kjer najdemo najvišje zgradbe v mestu, hotele višjega cenovnega razreda

in Metropolitan Government Office (243 m) z brezplačnim razglednim nadstropjem (45. nadstropje). Na severovzhodu pa leži Kabukicho, ki je na Japonskem največja četrt zabave (igralni saloni, kinematografi ...). Večje blagovnice in trgovine z elektroniko pa najdemo tik ob postaji na vseh štirih straneh.

Ginza je najbolj znana zgledna četrt Tokia. Ima veliko število uglednih trgovin in predstavništev različnih blagovnih znamk, galerij, nočnih klubov. Zemljišče v Ginzi je najdražja nepremičnina na Japonskem saj m² stane približno 80.000 €, v restavracijah vas lahko stane skodelica kave tudi več kot 1000 ¥ (7,5 €). Od 16. do 18. stoletja je bila tukaj kovnica denarja (jap. ginza), po kateri je kasneje četrt dobila ime. V Ginzi se nahaja kabukiza gledališče, ki je edino kabuki gledališče na svetu. To tradicionalno gledališče, zgrajeno leta 1889 ponuja tradicionalne predstave, ki so lahko dolge od 3 do 5 ur. Lahko se odločite za ogled cele predstave ali samo enega dela. Cena

vstopnic je odvisna od sedežev in od tega, ali gledate celo predstavo ali samo del (od 4 € pa vse do 150 €). Najboljši čas za obisk Ginze je čez vikend popoldne, ko je ulica »Chuo dori« zaprta za promet in postane velika cona za pešce.

Ob pogledu na področje sumida najbolj izstopa najvišja zgradba na Japonskem „Tokyo Skytree Tower“, ki s svojimi 634 metri gleda zviška na mesto. Stolp ima dve opazovalni ploščadi (na 350 in 450 metrov višine), vendar je potrebno veliko potrpežljivosti, saj je za ogled mesta iz dveh omenjenih ploščadi izredna gneča (od 5 in več ur čakanja v vrsti). Ob našem

drugem poskusu obiska stolpa je bil, na žalost, zaprt za obiskovalce zaradi slabega vetrovnega vremena. V vznožju stolpa je veliko nakupovalno središče z več kot 300 prodajalnami, ki ponujajo modne izdelke, turistične storitve in hrano. V sklopu stolpa smo si ogledali izredno zanimiv „futurističen“ akvarij. Zaradi časovne omejenosti pa si, žal, nismo uspeli ogledati sumo muzej in „ryogoku kokugikan“, dvorane za prvenstva v sumu, ki se nahaja v bližni Tokyo Skytree Towra. (Sumo – starodavna japonska borilna veščina).

Med množico znamenitosti nas je najbolj očaral obisk mesta Nikko. To je majhno mesto na vstopu v Nikko nacionalni park, kjer v neokrnjenem gozdu stojijo veličastne, do najmanjše podrobnosti izdelane zgradbe, ki zaradi svojega sožitja z naravo dajejo obiskovalcu poseben občutek energije in miru. Park je znan po templju „Toshogu“, najbolj okrašenem svetišču na Japonskem, ki je posvečen

šogunu „Ieyasuju Tokugawi“, kateri je ustanovil svoj šogunat v „edo“ obdobju. Zgradbe na tem območju so nastajale postopoma, saj so jih dograjevali še potomci omenjenega šoguna. Nikko je osrednji center Shintoističnega in Budističnega čaščenja na Japonskem, sam Tempelj „Toshogu“ pa spada v okvir svetovne kulturne dediščine (UNESCO). Niko leži 125 km severno od Tokia, zato smo za potovanje v Nikko na železniškem terminalu „Tokyo station“ kupili karte, ki zajemajo povratni prevoz z vlakom, avtobusni prevoz od mesta Nikko do svetišča ter sam ogled svetišča. Za ogled posameznih delov svetišča

tradicionalnimi borilnimi veščinami, kot so karate, judo, kendo, aikido, kempo ... Reprezentanti JKA Slovenije so na tekmovanju prikazali do sedaj najboljše nastope in dosegli najvišje uvrstitve. V konkurenci 54 držav in 1500 tekmovalcev se je Slovenija uvrstila med prvih deset najuspešnejših držav. Na tekmovanju je bila najmnogičnejša in najuspešnejša reprezentanca Japonske, ki je v skoraj vseh kategorijah zasedla vodilna mesta. Vse kategorije so bile številčne, od 30 do nekaj čez 130 (pri članih). Tekmovalci so na Japonskem pred tekmovanjem izvedli nekaj priprav, skupaj s trenerji pa so se udeležili tudi JKA mojstrskega tečaja, ki se ga je udeležilo

pa je potrebno plačati še dodatno vstopnino. Možen je ogled tudi celotnega nacionalnega parka Nikko, za kar pa potrebujete najmanj dva dni.

„Ieyasu Tokugawa (1543-1616)“ – japonski šogun/vojaški gospodar

Od 17. do 19.10.2014 je v Tokiu potekalo 13. svetovno prvenstvo JKA karateja. Na tekmovanju so nastopili tudi reprezentanti JKA Slovenije. Tekmovanje je pod pokroviteljstvom japonske vlade v odlični organizaciji JKA Japonske potekalo v centru Budokan, ki se nahaja za zunanjimi zidovi cesarske palače, kar dokazuje visok status karateja in drugih tradicionalnih borilnih veščin v japonski kulturi. Pred kratkim je JKA karate dobil status kulturne dediščine, zato ga smatrajo kot del kulture in ne športa. V Budokanu (dobe-sedni prevod besede pomeni »hiša poti bojevnika«), ki je bil zgrajen leta 1964 za judo tekmovanje letnih olimpijskih iger, se odvijajo vsi večji dogodki, povezani s

preko 450 karatek – večinoma inštruktorjev z vsega sveta. Tečaj za inštruktorje je potekal v JKA HQ (osrednji center za vadbo JKA karateja), štirinadstropni stavbi z upravnimi prostori za svetovno JKA organizacijo ter 3 nivoji vadbenih prostorov, kjer je redno zaposlenih okoli 30 karate inštruktorjev. V centru se izobražujejo mojstri z vsega sveta. Za človeka, ki obožuje karate, je vadba v tem centru kot igra otroka v čokoladnici.

Ob tako intenzivnem doživljanju stvari, ki so pred kratkim bile samo želja, je težko najti besede, s katerimi bi lahko opisali te občutke. Vsekakor po takšnem doživetju človek dobi pogled na življenje iz drugega zornega kota, iz katerega se lahko veliko naučimo, obenem pa nas opominja, da imamo doma več, kot se zavedamo.

Doživeti Japonsko pomeni doživeti preteklost in prihodnost v enem dihu.

Florjan Reiter

ČETRTEK, 28. maj

- 19.30 KONCERT FAUŠDUR BAND
Narodni dom Mežica, FaušDur band

PETEK, 29. maj

- 10.00 OTVORITEV PRENOVLJENE GOSTILNE DAKAR BAR
z Dejanom Dimecom in Lucijo Štrekelj.
Dakar bar, Dakar bar

SOBOTA, 30. maj

- 8.00 XXI. REGIJSKO PREVERJANJE USPOSOBLJENOSTI
EKIP PRVE POMOČI CIVILNE ZAŠČITE IN RDEČEGA KRIŽA
*ob vznožju nekdanjega smučišča Štalekarca Mežica,
dvorišče Osnovne šole Mežica, bližina trgovine Tuš,
nogometni stadion Mežica ter prikaz reševanja GRS
pred Narodnim domom Mežica*
*Občina Mežica, Rdeči križ Slovenije – strokovni center
za prvo pomoč, Republika Slovenija – Ministrstvo za
obrambo – Uprava RS za zaščito in reševanje*
- 9.00 TENIS TURNIR - TURNIR IZŽREBANIH DVOJIC.
Tenis igrišče Mežica, Tenis klub Mežica
- 11.00 KRIKET TEKMA (SLOVENSKA KRIKET LIGA 40/40)
CC Mežica – CC Bela Krajina
Kriket igrišče Šurnikovo, Kriket klub Mežica

NEDELJA, 31. maj

- 11.30 KRIKET TEKMA (PRIJATELJSKA TEKMA 40/40)
CC Mežica – CC Hammer Bottom Butsers
Kriket igrišče Šurnikovo, Kriket klub Mežica

PETEK, 5. junij

- 12.00 GLEDALIŠKA PREDSTAVA NAJĐENO PRIJATELJSTVO
Narodni dom Mežica, Osnovna šola Črna na Koroškem

SOBOTA, 6. junij

- 11.00 SREČANJE ČLANOV DRUŠTVA INVALIDOV
Turistična kmetija Kajžar, Društvo invalidov Mežica
- 14.00 6. PRAVLJIČNI SVET KRALJA MATJAŽA
*Vznožje nekdanjega smučišča (Štalekarca) Mežica,
Turistično društvo Mežica*
- 17.30 NOGOMETNA TEKMA 2. MNZ MARIBOR 26. KROG
NK Akumulator – NK AJM Kungota
Nogometni stadion Mežica, Nogometni klub Akumulator
- 19.00 »TK SO RAJALI IN SE NOSLI«
Predstavitve novih narodnih noš Folklornega društva Pušlc
Narodni dom Mežica, Folklorno društvo Pušlc

SOBOTA, 13. junij

- 9.00 TURNIR V TENISU - ODPRT MEDKLUBSKI TURNIR
Tenis igrišče Mežica, Tenis klub Mežica
- 10.00 MARŠ NA ŠTINGE 2015 -
START PRI DAKAR BARU
Zabava z živo glasbo na terasi Dakar bara.
Dakar bar, Športni klub Mežica in Dakar bar
- 10.00 TURNIR V NOGOMETU - TURNIR MLAJŠIH SELEKCIJ
Nogometni stadion Mežica, Nogometni klub Akumulator

NEDELJA, 14. junij

- 11.00 KRIKET TEKMA (SLOVENSKA KRIKET LIGA 40/40)
CC Mežica – CC Zagreb
Kriket igrišče Šurnikovo, Kriket klub Mežica

TOREK, 16. junij

- 10.00 SREČANJE ZVEZE KMETIC SLOVENIJE
pri kmetici leta 2014 Milki Podričnik, po domače Podvanšek
Kmetija Podvanšek, Zveza kmetic Slovenije

ČETRTEK, 18. junij

- 18.00 SKOK V POLETJE
Prireditev ob koncu šolskega leta
Narodni dom Mežica, Osnovna šola Mežica

PETEK, 19. junij

- 8.00 TURNIR V BALINANJU - DVOJICE
Balinišče Mežica, DU Mežica – balinarska sekcija
- 19.00 PREDSTAVITEV KNJIGE TOMA JESENIČNIKA -
SLOVENIJA V PRESEŽKIH
Gostišče Krebs, DLG Treska

SOBOTA, 20. junij

- 9.00 DISC GOLF TURNIR
*Disc golf igrišče v Mežici (nekdanje smučišče Štalekarca),
Disc golf klub Mežica*
- 11.00 SREČANJE STAROSTNIKOV
Cerkev Sv. Jakoba Mežica, Karitas Mežica
- 18.00 POLETNA MUZEJSKA NOČ
Voden ogled turističnega rudnika (brezplačne vstopnice),
obvezna predhodna najava.
Podzemlje Pece, Podzemlje Pece d.o.o.
- 20.30 KRESNI VEČER
Promenadni koncert Pihalnega orkestra Rudnika Mežica
Podzemlje Pece, Podzemlje Pece d.o.o.

TOREK, 23. junij

- 16.00 **ODPRTO PRVENSTVO V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO**
*Strelišče Narodni dom,
Strelsko društvo Tone Okrogar – Nestl Mežica*
- 19.00 **OTVORITEV SLIKARSKE RAZSTAVE LEANDRA FUŽIRJA**
z nastopom ŽPZ Gorna in recitalom DLG Treske
*Narodni dom Mežica,
ŽPZ Gorna in DLG Treska*

SREDA, 24. junij

- 19.00 **MEŽICA POJE IN IGRA**
Prireditel v počastitev Dneva državnosti,
z nastopom: PZ Viharniki, ŽPS Gorna, Lovski oktet
Peca Mežica, MPZ Mežiški knapi, ŽPS Vi Solis,
MEPZ Župnija Sv. Jakoba, KD Mežiški frajtonerji,
DLG Treska, MEPZ Rožnik, KPD Sveti Lenart,
g. Tomaž Simetinger
*Narodni dom Mežica
MEPZ Rožnik*
- 20.00 **ZABAVA Z ŽIVO GLASBO NA TERASI DAKAR BARA**
Dakar bar, Dakar bar

PETEK, 26. junij

- 16.00 **BREZPLAČEN VODEN OGLED ČEBELARSKE ZBIRKE**
Čebelarska zbirka Mežica, Občina Mežica

SOBOTA, 27. junij

- 6.30 **LETNI POHOD NA PECO PO POTEH RUDARJEV**
Planinsko društvo Mežica, Podzemlje Pece
- 9.00 **OGLED VOŽNJE STARODOBNIKOV SKOZI MEŽICO**
*Postojanka nekdanji Hotel Peca,
Športno društvo starodobnikov Mežiške doline*
- 12.00 **KUHANJE GOLAŽA ZA OBČANE MEŽICA IN DRUŽENJE**
z nastopom Lovskega okteta Peca Mežica
Lovski dom Mežica, Lovska družina Peca

SOBOTA, 4. julij

- 19.00 **DAN PODJETIJ IN 50. OBLETNICA TAB D. D.**
Nogometni stadion Mežica, TAB d.d.

SOBOTA, 18. julij

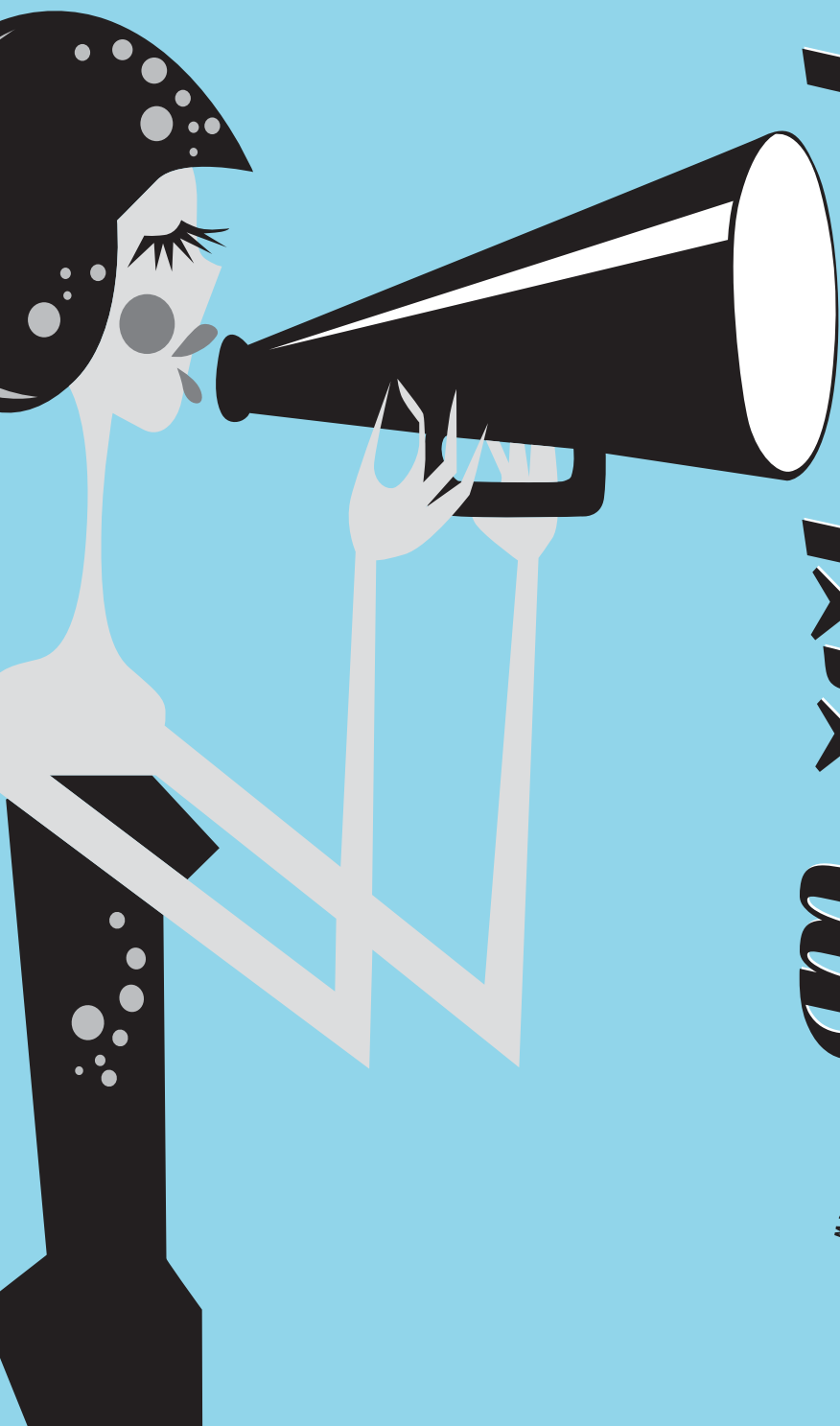
- 10.00 **BLACK HOLE FESTIVAL – BLACK HOLE MARATON**
Štart v Mitneku, Podzemlje Pece d.o.o.

NEDELJA, 26. julij

- 10.00 **BLACK HOLE FESTIVAL – TEKMA ENDURO**
Podzemlje Pece, Podzemlje Pece d.o.o.

EKTA MEŽIŠKO POLETJE 2015

Mežško poletje

UREDNIŠKI ODBOR

župan
Dušan Krel

odgovorna
urednica
Jerneja Vertačnik

direktor
občinske uprave
Blaž Šaloven

člani
uredniškega odbora
Jožef Libnik
Barbara Prevorčič
Damir Očepek
Ida Paradiž

Glasilo Občine Mežica izhaja 4 x letno v nakladi 1.550 izvodov in ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Vsem, ki ste s prispevki sodelovali, se najlepše zahvaljujemo. Prosimo, da s svojimi prispevki tudi v bodoče sodelujete, ker bo le na ta način naše glasilo pestro in zanimivo.

Prispevki ne bodo honorirani, uredniški odbor pa si pridružuje pravico do njihovega izbora.

Oddaja dokumentov naj bo na digitalnem mediju (tekstovni članki v Microsoft Word-u, fotografije pa priložene ločeno v formatu jpeg ali tiff, in sicer na resoluciji 300 dpi s krajšo stranico najmanj 10 cm). Fotografije, ki ne bodo primerne velikosti (npr. snete iz spleta – 72 dpi / 70 KB) ne bodo objavljene. Fizično oddane fotografije, ki ste jih prispevali, lahko po objavi glasila dvignete na tajništvo občine Mežica.

Svoje prispevke pošljite na naslov:

Občina Mežica
Trg svobode 1,
2392 Mežica

info@mezica.si

izdala
Občina Mežica
www.mezica.si

lektoriranje
Jerneja Vertačnik

fotografije
avtorji člankov

oblikovanje
Jasna Kalčič Rajzer, atelje jk

tisk
Malex d.o.o.

naklada
1.550 kosov